Marko
Gospel Of Mark
Tḛhébè Rḛ́ Dő Nyě

Li tḛthḛ̋krṵ̋mila Marko yětôba ma, a cáhtya hésoluȍ rḛ́ Cȍmarya aphúkhŭ Byacè Jesŭ Krístu a tḛthḛ̋krṵ̋mila ari-akyă tahe. Liyě a dyéluȍhtya ná Jesŭ ma prḛ̀ dő a mḛmá̤tḛ̀ tôprḛ̀ rò a o ná a taryěshyosȍ tôprḛ̀. Ŭ myáhtye a taryěshyosȍ yěnuô a oluȍhtya bí a ithyó ŭ akhḛ̌, bí a vḛ̋hte khĭné akhḛ̌, htuȍrò bí a plwŏkyă ŭtḛthű tahe akhḛ̌nuô. Jesŭ hélya̤ nḭ́dyé anḛ́ ná è ma prḛ̀lukayă aphúkhŭ tôprḛ̀. Thyáphú a ki plwŏkyă prḛ̀lukayă tahe a tḛthű̂tḛ̀plá lȍ‿ plĭ agněnuô, a hyă dyélya̤kyă athḛ̋plòhtwŏprḛ̀.

Marko ră Byacè Jesŭ ari-akyă yěnuô, a dyadu răklȍ Jesŭ mḛtḛ̀ tahe, manárò Jesŭ hébè ngọ́ tahe ná a ithyóithya tḛtahe nuô, a dyadu lă to. A ră dyéluȍ pḛ́ ná Giovanni Baptista a tḛphyétḛ̀mḛ ari-akyă, ná Jesŭ plwŏhtyě dő prḛ̀ Giovanni Baptista a khadăkŭ ari-akyă, ná khĭnéricyá̤ khuklȍ ilo-ilyá lŭ tahe ari-akyă. Htuȍrò a răhyă lḛ̋kyă Jesŭ mḛsĭmḛ́ kayăswíkayăsḛ̌ tahe ari-akyă ná a tḛithyóithya tahe ari-akyă. Byacè Jesŭ a khŏpacḛ̌ tahenuô tôphuőtaki tôphuőtaki a thḛ̋gněplŏhyă tọ́ lŭrilŭkyă, manárò kayă dő a thḛ̋hte Jesŭ tahenuô acyḛ̌hyă ná acyḛ̌hyă. Li Marko Amá̤du dőkhyělő

11 tuő̤dő 16 yĕtahenuô a hésoluő̌ pé̤ Jesǔ a tè̤o-htwǒprè̤ dő khyĕlő tôklé̀dǎ akǔ atè̤me̤ ané̤ tahe. A hésoluő̌ é̀klǒ̀ ǔ mṳ̋̌thyĕhtya Jesǔ dő krusulo̤ ná atè̤thyĕ ihtòka̤khyĕ ari-akyǎ tahe.

Tè̤hébè tôtó̤ ná tôtó̤

Tè̤thé̀krṳ̌̋mila akhǎshyé 1:1-13
Jesǔ me̤tè̤ dő kayǎ bé̀mṳ aklě̀ dő Galilea ké̤ 1:14-9:50
Cáhtya dő Galilea ké̤ tuő̤dő vǐ̤ Jerusalem 10:1-52
Dő khyĕlőǔkhǒ tôklé̀ bí vǐ̤ Jerusalem akǔ ná akhǎsǒ̀khǎshyé tahe 11:1-15:47
Jesǔ atè̤thyĕ ihtòka̤khyĕ 16:1-8
Jesǔ thyĕihtòka̤ htuő̌ a dyéluő̌ ǔ ná a tè̤ka̤kahtya dő mó̀khu 16:9-20

Giovanni Baptista Taritaryǎ Ré̤ Klyá
(Matteo 3:1-12, Luka 3:1-18, Giovanni 1:19-28)

1 Yĕma tè̤thé̀krṳ̌̋mila akhǎshyé dő a hésoluő̌
pé̤ Có̀marya* aphúkhǔ Jesǔ Krístu ari-akyǎ.
2 Tè̤thé̀krṳ̌̋mila yĕnuô ǔ rǎ o è dő Prè̤pro̤ Isaiah
alikǔ, rò Có̀marya hé,
"Myámǒ̀, è ma prè̤thǔ pé̤ vǎ tè̤ritè̤kyǎ tôprè̤hó̀,
thyáphú a ki me̤mǒ one ré̤ pé̤ nè̤klyá lé̤hyǎ
agnĕnuôrò, vǎ nǒ̀hyǎ ré̤hó̀ è dő ne̤nyĕhyǎ
hó̀,✡ 3 kayǎ tôprè̤ é̀htǒhtya dő ké̤sĕ̀htyĕkya̤
lǒ̤́tamákhu rò a hé, 'Taritaryǎ one lahyǎ
klyá dő Byacè agnĕ. Me̤có̀me̤pĕ̤ lahyǎ By-
acè lé̤hyǎklyá agnĕ tôbǒ ní⌢.' "✡

* **1:1** 1:1 Có̀phrya ✡ **1:2** 1:2 Malaki 3:1 ✡ **1:3** 1:3 Isaia 40:3

4 Rò prẹ̀ héso pẹ́ ǔ tẹ̀ritẹ̀kyǎ yětôprẹ̀nuô a hyǎ
htuǒ̂hó̂. È ma Giovanni Baptista nuô hó̂. A htecuố
dố kẹ́sẹ̀̌htyěkyạ lọ́tamákhu rò a hésodônyǎ pẹ́ ǔ
ná zạ nị́dû lahyǎ thǐnẹ́ rò plwǒ lahyǎ thǐnẹ́ ná htyě
tû́rò Có̂marya plwǒkyǎ thǐ tẹ̀thû́ nuôtahe prệ́.
5 Kayǎ o dố Juda kẹ́kǔ nuôtahe ná vị̌ Jerusalem
akǔ nuôtahe hyǎrọ́ệ́lǎ dố Giovanni a o rò èthǐ
hyǎ ó̂lyạnuôlyạ lahyǎ atẹ̀thû́ rò Giovanni plwǒ
pẹ́ èthǐ htyě dố Jordano htyěklǒkǔ. 6 Giovanni
kǔ̂thyáhtyanị́ hyecạ dố ǔ bó̂ ná tathíbuǒ̂du asû, rò
a ryạ́htyanị́ nyạ́htó̂phá. Rò a eprệ́ takǐ ná vyáhtyě.
7 Rò a hésodônyǎ pẹ́ ǔ rò a hé, “Kayǎ ki hyǎ
dố vǎkhyěkhu pǎ tôprẹ̀ nuôma, a taryěprọpryạ
shyosǒ̂ lố̂klǒ̂ có̂ ná vǎ pǎ. Vǎ ngọ̀takọ̀ htulyě pẹ́
prệ́ è khupháplyẹ prệ́ nuô vǎ kò ná è to. 8 Vǎ plwǒ
thǐ ná htyě tadû́rò a ki plwǒ thǐ ná Thệ́ Sǎsẹ̀̌ Byacè
pǎ,” Giovanni hé phúnuô.

Jesǔ Plwǒ Anẹ́ Ná Htyě Ari-akyǎ Ná Tẹ̀ilo-ilyá Ari-akyǎ

(Matteo 3:13-17, Luka 3:21-22)

9 Bí Giovanni plwǒ pẹ́ kayǎ tahe ná htyě
akhẹ̀̌nuô, Jesǔ o dố vị̌ Nazarè Galilea kẹ́ rò a hyǎ
dố Jordanohtyěklǒ a o rò Giovanni plwǒ pẹ́ lǔhtyě
dố Jordano htyěklǒkǔ. 10 Bí a o dố htyělẹ̀̌ rò a
nyạ̌kahtòhtò ná a myáhtye mó̂khu lụmǒǎyǎ rò
Thệ́ Sǎsẹ̀̌ Byacè dố athyáná htulwị́ nuô a hyǎlyạ
dố lǔlọ. 11 Rò Có̂marya o dố mó̂khu, rò a hébètạ̌

lǔ, “Nẹ̈ ma vǎphúkhǔ dố vǎ mọ̈ nị̈dyé rò a mẹ̈mọ̈
vǎ thé́plò tôprẹ̈,” a hé phúnuô.

(Matteo 4:1-11, Luka 4:1-13)

12 A héhtuỗ phúnuônuô, Thé́ Sǎsễ Byacè cọ̈̌cuố
lǔ dố lạ̈mị̈soklễ. 13 Jesǔ o bí lạ̈mị̈soklễ nuô
anyě lwị̈̌shyě, rò mọ̈́nyě lwị̈̌shyě akǔ yěnuô,
khǐnéricyạ̈ khukló́ hyǎ ilo-ilyá lǔ. Jesǔ otọ̈́ ná
tẹ̈phútẹ̈lyẹ̈, tẹ̈mị̈tẹ̈myạ̈ tahe bínuô, rò tanéphú
tahe myánị̈khwènị̈ dyé lǔ.

Byacè Jesǔ A Khǒpacẹ̈̌ Dố Ế́ Rẹ̈lố Tahe

(Matteo 4:12-17, Luka 4:14-15)

14 Bí ǔ pụ̈́dó́tạ̈ Giovanni dố htǒ̌kǔ akhễnuô,
Jesǔ cuố dố Galilea kẹ̈́ rò a hésodônyǎ pẹ̈́ ǔ
ná Có́marya a tẹ̈thé́krụ̈̌mila bínuô. 15 Rò a
hé, “Tẹ̈shuốtẹ̈khễ hyǎtuọ̈́hó́. Có́marya ahtyěakẹ̈́
phûhtyahó́ rò zạ̈ nị̈dû lahyǎ thǐnẹ̈́ rò zụ̈́kạ̈nyạ̈́kạ̈
mǒ̌ lahyǎ tẹ̈thé́krụ̈̌mila yě.”

(Matteo 4:18-22, Luka 5:1-11)

16 Htuỗrò Jesǔ cuố dố Galilea htyěòduhtǔ̌ rò
a cuốmyáhtye Simonè ná apuọ̈́ Andrea. Rò
bínuôakhễ èthǐ cọ̈́etẹ̈̌ ná itavǐ dố nókǔ, mẹ̈těhérò a
pụ̈̌epré́ lahyǎ ahó́kǔsè ná tẹ̈̌ pré́. 17 Rò Jesǔ hé èthǐ,
“Cuố͡ krwǒkuỗ vǎkhyě. Vǎ ki ithyóithya nị̈ thǐ
thyáphú thǐ ki é́nị̈ kayǎ phú thǐ pụ̈́e nị̈ tẹ̈̌yě nuô.”
18 Rò tôphuốtuỗ èthǐ dyakyǎ a itavǐ rò a krwǒkuỗ
Jesǔ akhyě.

19 Rò èthǐ cuố plehyǎ pọ̈́ dố nyě takiphú rò
a myáhtye Zebedeo aphúkhǔ Jakomo ná apuọ̈́

Giovanni isẹ́rị nịdyé lahyǎ a itavǐ dő́ thòklyěkǔ.
20 Jesǔ myáhtyehtyená a ẹ́ èthǐ rò èthǐ htecuő́ kr-
wǒkuỗ lǔkhyě. Rò aphẽ̌ Zebedeo ná prẹ̀mẹdakèe
tahe okyǎ nịdyédû lahyǎ bí a thòklyěkǔ nuôprẹ́.

Jesǔ Vẹ̀htekyǎ Khǐnékhǐnỗ̌ (Luka 4:31-37)

21 Htuỗ̌rò èthǐ cuő́tuọ̃́ dő́ vị̌ Capernaum
rò bí Mọ̃́nyěduô nuôtônyěnuô, a cuő́nuỗ̌ dő́
tẹ̀cọ̃́bẽ̌hǒkǔ rò a cuő́nuỗ̌ ithyó pẹ́ ǔ bínuô.
22 Rò kayǎ tahe khyéthukhyéthẹ́ lỗ̌plǐ cọ́ Jesǔ
a tẹ̀ithyóithya yěnuôtahe cọ́. A ithyó thyá cọ́ ná
kayǎ dő́ a o ná a taryěshyosỗ̌ nuôtahe ithyó nuô
cọ́, htuỗ̌to a ithyó khódû ná prẹ̀ithyó tẹ̀thyótẹ̀thya
athárá nuôtahe cọ́. 23 Bínuôkhẽ̌ kayǎphẽ̌ dő́
khǐné mẹbè lǔ yětôprẹ̀nuô, a o dő́ tẹ̀cọ̃́bẽ̌hǒkǔ
rò a hyǎhte khyé. 24 Rò a ẹ́htǒhtya, “Kő́⁀ vị̌
Nazarèphú Jesǔ⁀, nẹ̀ thẹ́zụ̃́ mẹ pẹ̀ phútě? Nẹ̀ kírẹ́
hyǎ mẹpyémẹkyǎ mẹthyěmẹmẹ́ kyǎlỗ̌họ́ pẹ̀ pǎ ẽ̌?
Nẹ̀ ma ǔpě nuôma vǎ thẹ́gně prẹ́, nẹ̀ ma Cọ́marya
aphúkhǔ sǎsẽ̌ tôprẹ̀.”

25 Manárò Jesǔ thẹ́prwọ̃̀ sû khǐnékhǐnỗ̌,
“Thuôthuô⁀ o lahyǎ, htecuő́kyǎmỗ̌ dő́ kayǎphẽ̌
yětôprẹ̀ akǔnuô.” 26 Rò khǐnékhǐnỗ̌ o dő́ kayǎphẽ̌
yětôprẹ̀ akǔ yětôduỗ̌nuô, a ẹ́htǒẹ́mọ tanyặ̌taplụ̃́
rò a htecuő́kyǎ dő́ kayǎphẽ̌ nuôtôprẹ̀ akǔ.

27 Lỗ̌⁀ kayǎ obí tẹ̀cọ̃́bẽ̌hǒkǔ nuôtahe
khyéthukhyéthẹ́ lỗ̌plǐ cọ́ rò a héhuô nịdyé khyělǔ,

“Yěma ĭtětě? Yěma tẹ̈ithyóithya athẻ̌ ẻ̌? Athyáná
a o cố ná a taryěshyosỏ̌ nuô. A hétạ̈ prẻ́ angọ̈́ ná a
nỏ̌htecuốkyǎ khĭné mǔmyạ̈́ricyạ̈́ yětahe prẻ́ rò a
nị̈́dǎ cố lǔngọ̈́ngọ̈́,” èthĭ hé phúnuô. 28 Yětôphuốrò
Jesǔ ari-akyǎ luỗpasĭ cuốpryǎ lỏ̌plĭ cố dố Galilea
kẹ̈́kǔ yěnuô pwọ̈̌⌢ tôphocỏ.

Jesǔ Mẹ̈sĭmẹ̈́ Kayǎ Ẻ́prẹ̈ Tẹ̈swí (Matteo 8:14-17, Luka 4:38-41)

29 Jesǔ ná a khǒpacẻ̌ tahe htecuốkyǎ dố
tẹ̈cốbẻ̌hǒkǔ yě rò èthĭ htecuố lahyǎ dố Simonè
ná Andrea ahi. Jakomo ná Giovanni cuố tọ̈́kuỗ
ná èthĭ. 30 Bínuô akhẻ̌ Simonè a prẹ̈́prẹ̈mò
thẻ́swínẹ̈́kụ̈́ rò omyěotyạ̈́ prẻ́ dố lẹ̈́myěkhu prẻ́, rò
tôphuốtuỗ èthĭ hésoluỗsû ná Jesǔ. 31 Yětôphuốrò
Jesǔ cuố dố lǔo rò a cuốpụ̈̂ lǔtakhu rò a cwikahtò
lǔ. Rò a tẹ̈swí sĭmẹ̈́kyǎ rò a ihtò mẹ̈-emẹ̈ǒsû pẹ̈́
èthĭ.
32 Bí mọ̈̂hémọ̈̂tạ̈ akhẻ̌nuô, kayǎ bínuô tahe
ẻ́hyǎnị̈́ kayǎ dố aswíasẻ̌ tahe ná khĭnékhĭnỏ̌ mẹ̈bè
lǔ tahe dố Jesǔ a o. 33 Vị̈̌kǔphú pwọ̈̌⌢ prẹ̈ hyǎ
oplỏ́oplu lỏ̌plĭ lahyǎ dố kadǎ khǎshyé. 34 Htuỗrò
tẹ̈swítẹ̈sẻ̌ ĭtětě⌢ bèbè Jesǔ zasĭmẹ̈́ lỏ̌plĭ cố. Rò
a zasĭmẹ̈́ pẹ̈́ ẻ́nyacố kayǎ tahe a tẹ̈swítẹ̈sẻ̌ rò a
vẹ̈́htekyǎ ẻ́nyacố khĭnékhĭnỏ̌ tahe, manárò Jesǔ
ma ǔpěnuô khĭnékhĭnỏ̌ tahe yǒ thẻ́gně akhu-
akhyě, Jesǔ nỏ̌hébè èthĭ tômǚ⌢ to.

Jesǔ Htecuố Cỏ́bẻ̌

35 Bí mọ̈́lǐ rọmű mọ̈́khíò̈ păprẻ́ akhẻ̆nuô, Jesŭ
kahtò cuốcố̈bẻ̆ dố khăḷẹ́ dố ŭ o tôprẹ̀⌐ to tôpho.
36 Rò Simonè ná kayă dố a otọ̈́kuồ ná lŭ tahe cuố
myápụ̈ lŭ. 37 Bí èthǐ myáhtye hố̈ Jesŭ akhẻ̆nuô,
èthǐ hé lŭ, "Kayă myápụ̈thű lồ̈plǐ nẹ̀," a hé lŭ
phúnuô.

38 Rò Jesŭ hésû èthǐ, "Pẹ̀ ki cuố pọ́ dố dồ̈ruô dố a
o tavǐtavạ lahyă bíyẻ̆ tahe pó⌐, rò vă ki hésodônyă
ithyóithya pẹ́ èthǐ ná Cố̈marya alặangọ́. Vă hyă
bíyẻ̆nuôma tẹ̀ritẹ̀kyă yẻ̆hố̈," a hé èthǐ phúnuô.
39 Rò a cuốlẻ̆ tavạlồ̈ Galilea tôkẹ́lẹ̆̀ rò a lẻ̆ hé-
sodônyă, ithyóithya pẹ́ ŭ ná Cố̈marya alặangọ́ dố
Galileaphú tahe a tẹ̀cố̈bẻ̆hŏkŭ pwọ̈̆⌐ tôpho, rò a
vẹ̆́htekyă pẹ́ ŭ khǐnékhǐnồ̈ tahe.

Jesŭ Zasǐmẹ́ Kayăphẻ̆ Dố A Tẹ̀sẻ̆mŭmyạ́ O Dố Pháḷọ Tôprẹ̀

(Matteo 8:1-4, Luka 5:12-16)

40 Htuồ̈rò kayă dố a tẹ̀sẻ̆mŭmyạ́ o dố pháḷọ†
otôprẹ̀, rò a hyă dángụ̈̂lyạ dố Jesŭ khăshyé rò
a kwǐthẻ́zọ̀htya lŭ, "Nẹ̀ ki thẻ́plòo zasǐmẹ́ pẹ́ vă
tẹ̀sẻ̆yẻ̆ hénuôma nẹ̀ za cyạ́ prẻ́," a hé lŭ phúnuô.

41 Jesŭ thẻ́zọ̀nị́ lŭ, htuồ̈rò a zọ́hyă atakhu rò
a tôbèhtuồ̈ lŭ rò a hé lŭ, "Vă thẻ́plòo prẻ́," a
hé htuồ̈rò "Tẹ̀sẻ̆⌐ sǐmẹ́kyămồ̈," a hé pọ́ phúnuô.
42 Yẻ̆tôphuốrò tôphuốtuồ̈ kayăphẻ̆ yẻ̆tôprẹ̀ a
tẹ̀sẻ̆mŭmyạ́ yẻ̆nuô sǐmẹ́khyékyă rò apháazye
atwọ́aryáhtya khyẻ̆thyá.

---

† **1:40** 1:40 Tahehe rò a ẻ́ ná pyẻ̆nu

43 Rò Jesŭ plwŏcuő̆kyă lŭ rò a metă̤tẹ cuőní̤
angọ́, 44 “Héso pẹ́ tă ŭ tôprẹ̀‑ tămẹ́ ní‑. Cuő
dyéluổmyá nẹ̀nẹ́ yĕnuô dő bwídu nuôtôprẹ̀ a o
nuô, htuổrò thyáphú kayă lổplĭ ki myáhtye ag-
nĕnuô, lŭtyăhtyatẹ̀ phú Mosè a tẹ̀thyótẹ̀thya onuô
ní,” a mecuőní̤ lŭ ngọ́ phúnuô. 45 Manárò a htecuő
hésoluổ pẹ́ lổplĭ ŭ akhu-akhyĕ, Jesŭ cuőnuổ luổ
lá̤lĭní̤ pă dő vĭ̤kŭ to, a bè cuőo prế dő vĭ̤klổ dő
khălẹ́thuôkrĕ tahenuô prế tadűrò kayă o dő khălẹ́
pwọ̆‑ tôpho hyătŏ lổ dő lŭo.

2

Jesŭ Mẹsĭmẹ́ Kayănẹ́ Thyĕtôkyĕ
(Matteo 9:1-8, Luka 5:17-26)

1 Ano thuổlwĭ̤nyĕnuô Jesŭ kạkhyĕ dő vĭ̤ Ca-
pernaum akŭ rò kayă tahe ní̤huổ lahyă ná a
o dő hi. 2 Phúnuôrò kayă hyă tadwítashya rọ́
talwósűlŭ̃ rò bí kadăklổ prếnuô rò akhălẹ́ odă
pă cố tôpho‑ to. Jesŭ hésodônyă ithyóithyată̤
pẹ́ èthĭ ná Cốmarya ală̤angọ́ tahe. 3 Bínuô akhễ
prẹ̀khŭ thếlwĭ̤ záhyăní̤ kayănẹ́ thyĕtôkyĕ dő Jesŭ
a o tôprẹ̀. 4 Manárò kayă yŏ orọ́ talwósűlŭ̃ akhu-
akhyĕ, èthĭ hyănuổphûcyá̤ pă dő Jesŭ a o to rò a
htya mẹplŏ tŏdễ hikhuklwó bí Jesŭ oní̤ akhunuô
rò a cyạtă̤ kayă thyĕtôkyĕ yĕtôprẹ̀ ná icọ̃. 5 Bí Jesŭ
myáhtye èthĭ atẹ̀zṳ̋tẹ̀nyá̤ o phúnuô rò a hé kayă
swí thyĕtôkyĕ nuôtôprẹ̀, “Văphú‑ vă plwŏkyăhố
nẹ̀ tẹ̀thű hố,” a hé lŭ phúnuô.

6 Bínuô akhě̀ prẹ̀ithyó tẹ̀thyótẹ̀thya athárá tahe
onyǎo lahyǎ bínuô rò a tanẹ lahyǎ dő a thế́plòkǔ,
7 “Kayǎ yětôprẹ̀ a cuő hétuộ̋ phúyě mẹtě? È
hébèthű̂ hố Cố̀marya hố. Ǚpě tôprẹ̀ ki plwǒkyǎ
cyạ́ tẹ̀thű̂ pě? Prẹ̀ plwǒkyǎ cyạ́ tẹ̀thű̂ ma tű̂pré̂
Cố̀marya tôprẹ̀ prế.”
8 Tôphuőtuổ Jesǔ thế́gně èthǐ tẹ̀tanẹ dő thế́-
plòkǔ rò a hé èthǐ, “Thǐ cuőtanẹ tuộ̋ lahyǎ dő
thǐ thế́plòkǔ phúnuôma mẹtě? 9 Ki vǎ hé kayǎ
thyětôkyě yětôprẹ̀, ‘Vǎ plwǒkyǎhố nẹ tẹ̀thű̂ hố’
mạ́torò ‘Kahtò phyéní̤ nẹ lẹ́myěnuô rò cuő mổ’
kihéma azǔklổ bítě tôcôtě? 10 Manárò prẹ̀lukayǎ
aphúkhǔ mạ́ vǎyě, thyáphú thǐ ki thế́gně lahyǎ
ná dő hekhu yěnuô, vǎ o ná taryěshyosổ dő vǎ
plwǒkyǎbế ǔ tẹ̀thű̂tẹ̀plá tahenuôrò, vǎ ki dyéluổ
pẹ́ thǐ,” a hé htuổphúnuôrò, a hé prẹ̀thyětôkyě
yětôprẹ̀, 11 “Vǎ hé nẹ̀, ihtò talǔní̤ nẹ̀ klolẹ́myě
nuôrò kạmổ dő nẹ̀ hinuô.” 12 Rò tôphuőtuổ a
ihtò talǔní̤ a klolẹ́myě rò a htecuő dő kayǎ lổ᷉ plǐ
a mèthènyě. Kayǎ pwộ̋᷉ tôprẹ̀ khyéthukhyéthế
lổplǐ rò htuthế́htya lahyǎ Cố̀marya rò a hé lahyǎ,
“Tẹ̀mẹ-anẹ́ phúyěnuô, pẹ̀ myáhtyenố takhyá᷉ to,”
a hé lahyǎ phúnuô.

Jesǔ Ế Levi
(Matteo 9:9-13, Luka 5:27-32)

13 Jesǔ htecuő khyěthyá dő Galilea htyěò
khǎshyé rò kayǎ bế́mụ hyǎ otavạ lổ khyě lǔ rò a
cáhtya ithyóithya pẹ́ khyěthyá èthǐ bínuô. 14 Bí a

cuő akhề̌nuô, a myáhtye Alphaeo aphú Levi. È
ma prẹ̀kwǐ amo-arǎ tôprẹ̀. A myáhtye a onyǎo dő
lẹ́kwǐamo-arǎ hikǔ rò Byacè Jesǔ hé lǔ, "Krwǒkuỗ
vǎkhyě," rò Levi kahtò krwǒcuőkuỗ lǔkhyě.

15 Bí Jesǔ ná a khǒpacẹ̀̌ edǐ mọ́hé dő Levi hi
akhề̌, prẹ̀kwǐ amo-arǎ tahe ná prẹ̀oraphú tahe e
ǒ tộ̋kuỗ ná èthǐ, mẹtěhérò kayǎ dő a krwǒ Jesǔ
akhyě tahenuô, a thyáprẻ́ ná èthǐnuô a oparọ́
ẻ́lǎ. 16 Bí Pharisěophú dő a ithyó Cổmarya a
tẹ̀thyótẹ̀thya nuôtahe myáhtye Jesǔ etộ̋ǒtộ̋ ná
prẹ̀mẹthû́mẹphyetẹ̀phú tahe ná prẹ̀kwǐ amo-arǎ
tahe akhề̌nuô, a sudyǎ Jesǔ a khǒpacẹ̀̌ tahe,
"Mamẹtěrò è cuő etộ̋ǒtộ̋ kuỗtuọ̋ ná kayǎ kwǐ amo-
arǎ nuôtahe ná prẹ̀oraphú nuôtahe mẹtě?" A
sudyǎ lahyǎ phúnuô.

17 Bí Jesǔ nịhuỗ èthǐ sudyǎ phúyě akhề̌nuô,
a hékạkhyěsû èthǐ, "Kayǎ dő a oshyo-opryǎ
tahenuô, a lo ná tẹ̀khuthárádu to, kayǎ dő aswíasề̌
tahenuô tû́ma a lo prẻ́ tẹ̀khuthárádu prẻ́. Vǎ hyǎ
ẻ́kạ kayǎ dő acổatẹ nuôtahe mạ́to. Vǎ hyǎ ẻ́kạprẻ́
kayǎ dő a tẹ̀thû́tẹ̀ora odûgně nuôtahe prẻ́."

Ǔ Sudyǎ Jesǔ Duôesè Ari-akyǎ
(Matteo 9:14-17, Luka 5:33-39)

18 Bínuô akhề̌ Giovanni a khǒpacẹ̀̌ ná Phar-
isěophú tahe a duôeduôǒ lahyǎ. Rò kayǎ tahehe
hyǎ sudyǎ Jesǔ, "Giovanni a khǒpacẹ̀̌ ná Phar-
isěophú a khǒpacẹ̀̌ tahe duôe sèesèǒ, manárò nẹ̀

khŏpacḛ̌ tahenuô a duôe kuŏ̌ŭ sèesèŏ to mḛtĕ?” A
hyă sudyă lŭ phú nuô.

19 Byacè Jesŭ hésû èthĭ ná ngọ́khákho tômŭ̌
rò a hé, “Bí khŏmḛ̌khŭphḛ̌ otọ̋kuŏ̌pă ná akhŏ
sĭprḛ́sĭmyạ akhḛ̌nuô, a khŏsĭprḛ́ yĕtahe cuő́duôe-
duôŏ cyạ́ phútĕ? Bí khŏmḛ̌prḛ̀khŭ cuőkyă híto,
a dă otọ̋kuŏ̌pă ná akhŏathyó tahe hénuô, èthĭ
duôe cyạ́ sèesèŏ to. 20 Shyé᷉ ŭ ḗcuő taphăkyăhṓ
khŏmḛ̌khŭphḛ̌ hṓ pă akhḛ̌nuô, èthĭ ki duôeduôŏ
lahyă pă.

21 “Ŭ isḗphè hyecạlyḛ ná ikḛ̌thḛ̌ dő a tanuő
hítoyĕ nuô a o tôprḛ̀᷉ to. Ki isḗphè phúnuô
hénuôma ikḛ̌thḛ̌yĕ a ki htṓtanuőkạ rò a lé htṓ-
tazwí lazḛ̌ cuőlyạ́ryá pọ́ hyecạlyḛyĕ pă. 22 Ŭ zṵ̂nuŏ̌
htyĕzạ̌thḛ̌ dő htyĕŏphályḛkŭ nuô a o tôprḛ̀᷉ to.*
Ŭ ki zṵ̂nuŏ̌ phúnuô hérò htyĕzạ̌ yĕnuô a ki
thḛ̌phḗkyă htyĕŏphályḛ yĕtômĕ pă, rò htyĕzạ̌ ki
lakuọ̋kyă lŏ̌ pă. Htyĕzạ̌ athḛ̌ yĕnuô ŭ bè zṵ̂nuŏ̌
prḗ lŭ dő htyĕŏ athḛ̌kŭ prḗ.”

Jesŭ Ma Mọ́nyĕduô A Byacè (Matteo 12:1-8, Luka 6:1-5)

23 Bí Mọ́nyĕduô nuôtônyĕ akhḛ̌nuô, Jesŭ ná a
khŏpacḛ̌ tahe cuőnuŏ̌cuőbḗ ŭ buőkŭlă prḗlḛ́khu
tahe, rò a khŏpacḛ̌ tahe ipráe cuő ŭ buőkŭlăthè.
24 Rò Pharisĕophú tahe hé Jesŭ, “Myámŏ̌, tḛmḛ dő

* **2:22** 2:22 Htyĕŏyĕ nuô ŭ mḛ lŭ ná tḛ̀phútḛ̀lyḛ aphá.

èthǐ tǒbè mẹnị̣ to dố Mọ́nyěduô yětahenuô, èthǐ
cuốmẹdû lahyǎ agně phúnuô mẹtě?”
25 Rò a hésû èthǐ, “Dố nuôkhễ bí Davi ná a
khǒbố̍thyó tahe ladyáeladyáǒ rò a lobè lẹ́elẹ́ǒ
akhễnuôrò, a mẹkryá⌢ ǐtětě nuôma thǐ hốnó̍
kuỗnyǎ ǔ to ễ? 26 Èthǐ cuốnuỗ lahyǎ dố Có̍marya
ahikǔ rò khó̍mǔ dố ǔ lǔhtya ná Có̍marya tahe
nuôma a o bínuô, rò enị̣ prḗtû́ prẹ̀lǔtyǎtẹ̀phú tahe
pré̍ tadû́rò Davi ná a khǒpacẹ̀ tahe cuốnuỗphyée
vǎhéto? Bínuôkhễ nuôma atǒ ná Abiathar htwǒ
bwídukhulố.”
27 Byacè Jesǔ hépọ́ èthǐ, “Kayǎ nuôma Mọ́nyě-
duô agně mạ́to, Mọ́nyěduô nuôma kayǎ lỗ⌢ plǐ
agně. 28 Prẹ̀lu kayǎ aphúkhǔ mạ́dû vǎ yěnuôma
Mọ́nyěduô a Byacè có̍ tôprẹ̀hó̍,” a hésû èthǐ
phúnuô.

3

Kayǎ Takhuthyě
(Matteo 12:9-14, Luka 6:6-11)

1 Jesǔ kanuỗ khyěthyá dố tẹcó̍bễhǒkǔ rò bínuô
tôphonuô, kayǎ takhuthyě o tôprẹ̀. 2 A yǒ tǒ ná
Mọ́nyěduô akhu-akhyě, Pharisěophú tahehenuô
a thé̍zụ̂́ pụ̌ pụ̂́ Byacè Jesǔ atẹ̀thû́ rò a opọ́ myá lǔ
ná Mọ́nyěduô yěnuôma a zasǐmẹ́ kayǎ dá yětôprẹ̀
pǎ ễ, ma to ễ phúnuô. 3 Rò Jesǔ hé kayǎ takhuthyě
tôkhó yětôprẹ̀, “Hyǎ dố nyěyě.”
4 Htuỗrò a sudyǎ èthǐ, “Pẹ̀ tẹ̀thyótẹ̀thya hé pẹ̀
ná bí Judaphú a Mọ́nyěduô akhễnuôma, pẹ̀ tǒbè

mẹcwọ́ ǔ ȅ? Mạ́toma pẹ̀ tǒbè mẹpyạ́mẹsȅ ǔ ȅ? Pẹ̀
tǒbè mẹlwóhtekạ kayǎ tôprẹ̀prẹ̀ athẽ́plò htwǒprẹ̀
ȅ? Mạ́torò pẹ̀ tǒbè mẹthyě ǔ ȅ?" Manárò èthǐ
dyátaklwo lȍplǐ prẽ́.
5 A bèsȅ Jesǔ athẽ́plò, mẹtěhérò èthǐ khǎlèduȍ
lȍplǐ cố pwọ̈⁀ tôprẹ̀, tẹ̀thẽ́zọ̀nị́ ǔnuô a o cố taki⁀
to akhu-akhyě, Jesǔ myá èthǐ rò a thẽ́plòdu tal-
wósû̃lȗ rò a hé kayǎ takhuthyě tôkhó yětôprẹ̀,
"Zọ́hte nẹ̀ takhunuô," rò a zọ́hte atakhu, rò
atakhu ryákạkhyě plû̃lȍ khyěthyá. 6 Pharisěophú
tahe htecuố taphǎkyǎ rò tôphuốtuȍ èthǐ cuốoplố
tọ̃ná kayǎ dố a krwǒkuȍ Khwí Herodè akhyě
nuôtahe rò èthǐ cuố okú hébè nị́dyélǔ ná tǒbè
mẹthyě Jesǔ phútě ari-akyǎ.

Kayǎ Ẽ́prẹ̀ Krwǒ Jesǔ Akhyě

7 Jesǔ ná a khǒpacȅ̤ tahe htecuố taphǎkyǎ dố
Galilea htyěòdu rò kayǎ dố Galilea kẹ́kǔ nuô-
tahe krwǒ rọ́ẽ́⁀ kuȍ nyacố èthǐkhyěcố. Tahehe
nuôma dố Juda kẹ́kǔ, 8 tahehe nuôma dố vị̌
Jerusalem, tahehe nuôma dố Idumea kẹ́ ná dố
Jordano htyěklǒ cíhte tôkyě, tahehe nuôma a o
tavǐtavạ lahyǎ bí vị̌ Tyre ná vị̌ Sido yěnuôtahe
lȍ⁀ plǐ krwǒkuȍ lȍ èthǐ akhyě. Lȍ⁀ kayǎ yětahe
nuôma kayǎ dố a nị́huȍ lȍplǐ Jesǔ mẹ tẹ̀prọtẹ̀pryạ
yětahe rò a krwǒcuốkuȍ èthǐkhyě prẽ́. 9 Jesǔ
hé a khǒpacȅ̤ tahe ná thyáphú kayǎ bẽ́mụdu
yětahe ki hyǎ tadwítashya tǎ lǔ tǎmẹ́ agněnuô,
a nȍtaritaryǎ one èthǐ thòklyě tôbè. 10 Jesǔ cuố

hétuộ̋ a khǒpacễ phúyě mẹtěhérò a yǒ mẹsǐmẹ́
ếnyacố hố kayǎswíkayǎsě̀ tahe hố, rò kayǎ dố̋
aswíasě̀ pǎ tahenuô, a yǒ dwíhyǎtǒ lǔ rò kírẹ́
hyǎ tôbè lỗ lǔ akhu-akhyěrò a nỗmẹ ǔ phúnuô
prế. 11 Né mẹbè kayǎ yětahenuô, a myáhtye Jesǔ
bíkhễtě⌢ bèbè, a lakhũ̂tạ̌ dố̋ Jesǔ a mèthènyě rò
a ếhtǒ lahyǎ, “Nẹ̀ ma Cố̀marya aphúkhǔ tôprẹ̀,” a
hé lahyǎ phúnuô. 12 Rò a thẻ́prwộ̌ khǐné nuôtahe,
“Vǎ ma ǔpěnuô hésoluỗ pẹ́ tǎ ǔ tôprẹ̀⌢ tǎmẹ́ ní⌢.”

Jesǔ Nwóhtya A Khǒpacễ Shyéthẻ́nyễ
(Matteo 10:1-4, Luka 6:12-16)

13 Htuỗrò Jesǔ htya dố̋ solọ rò a ếhyǎ kayǎ dố̋
atǒ lǔthẻ́plò nuôtahe dố̋ a o rò èthǐ hyǎ lahyǎ dố̋
lǔo. 14 Jesǔ nwóphyé a khǒpacễ shyéthẻ́nyễ rò a
hé èthǐ, “Vǎ nwóhtya thǐ ná thǐ tǒbè otộ̋kuỗ ná
vǎ htuỗto vǎ ki nỗhtecuố̋ thǐ pǎ rò thǐ ki cuố̋hé-
sodônyǎ pẹ́ ǔ ná Cố̀marya alạ̌angộ pǎ. Rò a ế
nị́dyé èthǐ yě shyéthẻ́nyễ amwị ná Prẹ̀dônyǎphú.*
15 Htuỗto vǎ ki dyé thǐ tẹ̀taryěshyosỗ dố̋ thǐ
ki vệhtekyǎbế khǐné nuôtahe pǎ.” 16 Jesǔ
nwóhtya a khǒpacễ shyéthẻ́nyễ yětahe nuôma
kryá⌢ ǔpě hé rò, Simonè (Dố̋ Jesǔ ếthễtaple lǔmwị
ná Petru) 17 Zebedeo aphúprẹ̀khǔ Jakomo ná
apuộ̋ Giovanni, rò Jesǔ ếthễtaple èthǐmwị ná
Boanerge. Angộlasá ma shyelyạ a phúprẹ̀khǔ

* **3:14** 3:14 Lipháló mú⌢ nukhễ tahehenuô, a ế nị́dyépộ èthǐ yě shyéthẻ́nyễ amwị ná Prẹ̀dônyǎphú, li yětôklǒnuô a rǎtộ̋ to.

tahe.† 18 Andrea, Philipu, Bartholomeo, Matteo,
Thomazo, Alphaeo aphúkhǔ Jakomo, Thaddeo,
Simonè dố a mọ̈ nị̈dyé ahtyěakẹ̈ yěnuô tôprẹ̈, 19 ná
Juda Iscariot dố a isẽ̌tặ̈kyǎ Jesǔ nuôtôprẹ̈.

Jesǔ Ná Beelzebul
(Matteo 12:22-32, Luka 11:14-23, 12:10)

20 Yětôphuốrò Jesǔ kạ̈ dố hi. Kayǎ hyǎ oplu-
ophè kuỗlồ khyěthyálǔ tuộ̈ cố dố èthǐ eléǒlé pǎ cố
sè to. 21 Bí a puộ̈vyặ̈muộ̈phẽ̌ nị̈huỗ hố tẹ̈mẹ̈-anẹ̈
phúyě akhẽ̌nuô, èthǐ htecuố rò a ki cuố cwikạ̈ lǔ
mẹ̈těhérò èthǐ hé lǔzọ̈, “A cô ná a tamwǐ,” èthǐ hé
lǔ phúnuô.

22 Htuỗrò kayǎ thégně tẹ̈thyótẹ̈thya o dố vị̈
Jerusalem tahe hyǎlyạ̈ rò a hé lahyǎ, “Khǐnékhǐnồ
Beelzebul o dố Jesǔ akǔ, rò a yǒ nị̈bè khǐné khuk-
lốdu nuôtahe a taryěprọ̈pryạ̈ tűrò a vẹ̈htekyǎ bế
prế khǐné nuôtahe prế.”

23 Rò Jesǔ ế́hyǎ èthǐ dố a o rò a hé èthǐ
ná ngọ̈khákho phúyě, “Khǐnéricyạ̈ khuklố cuố
vẹ̈htebế cyạ̈ khyěthyá khǐnéricyạ̈ khuklố phútě?
24 Htyěkẹ̈phú ná htyěkẹ̈phú ki sá nị̈dyé khyědû
lǔ hérò ahtyěakẹ̈ oklọ̈ma plehyǎ ícữ tộ̈cyạ̈ pǎ
lǔ to. 25 Hiphúphyǎphú kiklyékingǎ nị̈dyé
khyědû lǔ hérò hiphúphyǎphú yě o plehyǎ tộ̈-
cyạ̈ pǎ lǔ to. 26 Phúnuôrò khǐnéricyạ̈ khuklố

---

† **3:17** 3:17 Prẹ̈thíphécyạ̈dè tahehe hé, shyelyạ̈ a phúprẹ̈khǔ angọ̈lasá ma, èthǐ yǒ théplòhtyapryǎ dûgně, prẹ̈thíphécyạ̈dè tahe-hekuỗke rò a hé, èthǐ dǎ dônyǎ pẹ̈ ǔ hénuô, a o cố ná a taryěshyosồ cố, a hé phúnuô.

ná khǐnéricyạ̤ khukló̩ ki sá nị̤dyé khyěthyádûlǔ
hérò a taryěshyosǒ̩ tahenuô, a oklọ̤ma cyạ̤to.
A taryěshyosǒ̩ tahe ki lamẹ̤kyǎ pǎ. 27 Manárò
bí kayǎ tôprẹ̤ cuő̩nuǒ̩ dő̩ khǐnéricyạ̤ khukló̩ dő̩
athyáná kayǎshyokayǎsǒ̩ tôprẹ̤ ahikǔ akhě̩nuô, a
ki nuǒ̩ cǒ̩klọ̤ma rẹ̤ lǔ to kihénuô, a nuǒ̩ phyéphenị̤
cyạ̤ lǔtạ̤tẹ̤ takhyá~ to. A cǒ̩klọ̤ma htuǒ̩ lǔ tú̩ma a
phyéphe nị̤ cyạ̤ lǔ tạ̤tẹ̤ pré̩. 28 Vǎ hécó̩cô̩ thǐ, lǒ̩~
prẹ̤lukayǎ a tẹ̤thű̩ tahe ná lǒ̩~ a hébè mǔmyạ̤ricyạ̤
Có̩marya tahenuô Có̩marya ki plwǒkyǎ lǒ̩ èthǐ
tẹ̤thű̩ pré̩. 29 Manárò kayǎ dő̩ a pacyẹ̤ishyé Thé̩
Sǎsě̩ Byacè nuô Có̩marya plwǒkyǎbé̩ pǎ có̩ lǔtẹ̤thű̩
taki~ to. Atẹ̤thű̩ yěnuô a ki omacyạ̤ lǎ tacụ̤prẹ̤
talèkré̩ hó̩.”

30 Jesǔ cuő̩hétuọ̤̋ phúyě mẹ̤těhérò, “Khǐnékhǐnǒ̩
o dő̩ lǔkǔ,” èthǐ yǒ̩ hé phúnuô.

Jesǔ Amuọ̤̋ Ná Apuọ̤̋vyạ̤ Tahe
(Matteo 12:46-50, Luka 8:19-21)

31 Jesǔ amuọ̤̋ ná a puọ̤̋prẹ̤khǔ tahe hyǎo kahtò
dő̩ hiklǒ̩ rò a nǒ̩cuő̩é̩ ǔ ná Jesǔ. 32 Rò kayǎ é̩prẹ̤
onyǎ tavạ̤ pluphè lǒ̩ ná Jesǔ. Ǔ hé Jesǔ, “Myámǒ̩
dő̩ nuô, nẹ̤muọ̤̋ ná nẹ̤ puọ̤̋prẹ̤khǔ nẹ̤ puọ̤̋prẹ̤mò‡
tahe olǒ̩ dő̩ hiklǒ̩nuô rò a sudyǎthű̩ lahyǎ nẹ̤.”

33 Rò a hésû èthǐ, “Vǎmuọ̤̋ ná vǎ puọ̤̋prẹ̤khǔ
tahema ǔpě?”

34 A myá tavǐtavạ̤nị̤ kayǎ onyǎplu tavạ̤ lǔ nuô-
tahe rò a hé, “Yělé, kayǎ dő̩ a o bíyě tahe nuôma

‡ **3:32** 3:32 Liphá mú~ nukhě̩ tahehenuô ‘Nẹ̤ puọ̤̋prẹ̤mò’ liplòyě a rǎnuǒ̩pa to.

mą̈hở vămuợ̈ ná vă puợ̈prę̈khŭ tahehở. 35 Kayă dố
a mę̈tŏ phú Cớmarya a tę̈thẻ́zų̈́ nuôtahema mą̈hở
văpuợ̈văvyą̈ tahe ná vămuợ̈ hở,” a hé phúnuô.

4

Ngợ̈khákho Dố Ǔ Pruốtą̈ Tę̈klwǐ Ari-akyă (Matteo 13:1-9, Luka 8:4-8)

1 Jesŭ cáhtya ithyó pę̈pợ̈ ŭ dố htyĕòduhtů̃ rò
kayă hyăo tavą̈plutavą̈phè lồ è akhu-akhyĕ a nuỗ
onyă o dố thòklyĕkŭ rò lồ͡ kayă nuôtahe rò a
o lahyă dố htyĕhtů̃. 2 Jesŭ ithyóithya kho èthǐ
ná ngợ̈khákho ẻ́nyacở. Bí a ithyó èthǐ akhể̌nuô,
a hé, 3 “Nį̈dă tą̈tę̈ lahyă! Bètôphuố, kayă o
tôprę̈, a hyăpruốtą̈ tę̈klwǐtę̈lwí. 4 Bí a pruốtą̈
akhể̌, tę̈klwǐ tahehenuô, a latą̈tŏ dố klyádể̌kŭ
rò htu hyăihtuôekyă prẻ́. 5 Tę̈klwǐ tahehenuô a
latą̈tŏ dố lợ̈klể̌ hephábů̃khu rò he yŏ phábů̃ akhu-
akhyĕ, a dyáhtya pryălẻ́prẻ́, 6 rò arwį̈ yŏ sátą̈zą̈
to akhu-akhyĕ, bí tamợ̈htya rò a sákų̈́nó amợ̈
tamadyácę̈́ htyayĕ akhể̌nuô, a thyĕkrăkyă prẻ́.
7 Tę̈klwǐ tahehenuô a latą̈tŏ dố thòshyáthòprŭklể̌
rò thòshyámợ̈ yĕtahe duhtya khyábí lồplǐ lŭ rò
athèhtebẻ́ tôplò͡ to. 8 Tę̈klwǐ tahehenuô a latą̈tŏ
dố hezyerį̈zyeryákhu rò a phẻ́htyaduhtyabẻ́ rò
athèhte nį̈ẻ́ pę̈ cở aphuố thuỗshyĕ tahe, aphuố
shyĕthuỗthyó tahe, aphuố tôzę̈ tahe cở.”

9 Htuǒ̋rò a hé, “Kayǎ dő a o ná akhǎlè tahenuô,
nǒ̋ nị̈dǎ lahyǎ èthǐ.”

(Matteo 13:10-17, Luka 8:9-10)

10 Bí a o tű̂dû ná a khǒpacẹ̈̌ shyéthế́nyẹ̈ ná
kayǎ dő a krwǒkuǒ̋ lǔkhyě tahe akhẽ̌nuô, èthǐ
sudyǎ Jesǔ ná ngọ̈́khákho yěnuô angọ̈́lasá. 11 Rò
a hésû èthǐ, “Cố̀marya dyéthế̀gněplǒ pẹ̈́hố thǐ ná
a htyělẹ̈́kẹ̈́kǔ a tẹ̈thế̀khuthế́gně dő a dố̀uő̋dố̀bí
nị̈́dyé yětahe hố̀ tadű̂rò kayǎ dő aruô tahe ag-
nẽ̌nuô,

12 ‘Èthǐ myá htuǒ̋ myá thyáthyá cố̀ tadű̂rò thyáphú
èthǐ myáhtye kuǒ̋ǔ to, èthǐ nị̈́dǎ htuǒ̋ nị̈́dǎ
thyáthyá cố̀ tadű̂rò thyáphú èthǐ thế́gně-
plǒ kuǒ̋ǔ to,’ agněnuô, vǎ hé pẹ̈́ èthǐ ná
ngọ̈́khákho prế́. Vǎ ki hébè pẹ̈́ èthǐ ná
ngọ̈́khákho to hénuô,

‘Pǎma èthǐ shyalyạ̈ lahyǎ athế̀plò rò Cố̀marya
plwǒkyǎ èthǐ tẹ̈thű̂ he.’ ”✡

(Matteo 13:18-23, Luka 8:11-15)

13 Rò Jesǔ thế̀prwọ̈ èthǐ, “Ngọ̈́khákhoyě, thǐ
ki thế́gněplǒ to hérò, thǐ cuő thế́gněplǒ cyạ̈́ lǒ̋-
ngọ̈́khákho dő vǎ hé yěnuô tahe phútě? 14 Kayǎ
dő a pruő̋tạ̈ tẹ̈klwǐ angọ̈́lasá mamạ̈́hố kayǎ dő
a pruő̋tạ̈ Cố̀marya alạ̈̆angọ̈ nuô hố̀. 15 Kayǎ
tahehenuô, athyáná tẹ̈klwǐ latạ̈ dő klyádẽ̌kǔ nuô-
tahe, èthǐ nị̈́huǒ̋ Cố̀marya alạ̈̆angọ̈ ná tôphuő̋-
tuǒ̋ khǐnéricyạ̈́ khukló̀ hyǎphyé taphǎphekyǎ

✡ **4:12** 4:12 Isaia 6:9-10

Cố́marya alặ̆angọ́ dố èthĭ thẻ́plòkŭ nuôtahe.
16 Dố aruô tahehe kuỗke rò athyáná ŭ pruốtặ̆
tẹ̀klwĭ dố lọ́klể hephábủ̂khu nuôtahehỏ́. Èthĭ
nı̣́huỗ tôphuốtuỗ a phyésû ná tẹ̀thẻ́krụ̂̃thẻ́lỗ cỏ́.
17 Manárò arwı̣́ yŏ sátặ̆zặ̆ to akhu-akhyĕ, a
htwŏprẹ̀ taplộ̣phú prẻ́. A zụ̂́e Cỏ́marya alặ̆angọ́
tadủ́rò bí tẹ̀cyẹ̆̀tẹ̀cụ̂ tẹ̀mŭmyạ́ricyạ́ hyă bè èthĭ
akhể̀nuô, tôphuốtuỗ athẻ́plò lụcuốkhókyă rò a
lakhủ́ kạkhyĕkyă khyĕthyá prẻ́. 18 Tahehenuô
athyáná tẹ̀klwĭ latặ̆tŏ dố thòshyáthòprŭklể nuô-
tahe hỏ́. Èthĭ nı̣́huỗ Cỏ́marya alặ̆ngọ́ 19 manárò
èthĭ yŏ bèkụ́bèkyặ̆ nı̣́dyé ná a tẹ̀ohtwŏprẹ̀ htuỗrò
a yŏ thẻ́zụ̂́ duzạ́htyathể lahyă akhu-akhyĕ, èthĭ
atẹ̀thẻ́zụ̂́ yĕnuô a lahŏ nı̣́dyéhỏ́ èthĭ hỏ́. Èthĭ
thẻ́zụ̂́ tẹ̀tôcô htuỗ tôcô rò a tẹ̀thẻ́zụ̂́ yĕtahenuô a
iplûkhyábíkyă lỗhỏ́ lŭ rò athèaphŏ htebẻ́ pătohỏ́.
20 Kayă tahehenuô athyáná tẹ̀klwĭ latặ̆tŏ dố hezy-
erı̣zyeryákhu nuôtahehỏ́. Èthĭ nı̣́huỗ Cỏ́marya
alặ̆angọ́ rò a zụ̂́e rò athèhtebẻ́ ẻ́ lốklỗ cỏ́ aphuố
thuỗshyĕ tahe aphuố shyĕthuỗthyó tahe, aphuố
tôzẹ̀ tahe phúnuô cỏ́.”

Hékhákhongọ́ Ná Mikỗ Ari-akyă
(Luka 8:16-18)

21 Htuỗrò Jesŭ hé èthĭ, “Thĭ phyénuỗ mikỗ dố
hidỏ́kŭ rò thĭ nuỗdya è dố cọ̆lể è? Mạ́torò ma
thĭ nuỗdya è dố lẹ́myĕrẹ́ alể è? Thĭ dyahtya è
dố mikỗrẹ́khunuô văhéto? 22 Lỗ⌢ tẹ̀ mẹuốmẹbí

tahenuô, ǔ ki phyéhteluở lở è pă. Lở⁀ tẹ̆ dố ǔ
thẻ́gněplǒ to khǒnyạ́yě tahenuô, ǔ ki thẻ́gněplǒ
lở è shyé⁀ nopă. 23 Tẹ̀ dố thǐ nị́huở è khǒnyạ́
yětahenuô thǐ tǒ bezụ̂́ è.”

24 Htuở̀rò a hé pọ́ èthǐ, “Nị́dă tặtẹ lahyǎ vă
tẹ̀hébèyě. Nẹ̀ ki nị́dă tặtẹ tẹ̀ hénuôma, Cỏ́marya ki
dyé nẹ̀ tẹ̀thẻ́gněplǒ pă, htuở̀to a ki nở̀thẻ́gně ẻ́htya
lố̂klở pọ́ cỏ́ nẹ̀ pă. 25 Kayǎ dố atẹ̀one cỏ́hỏ́ bá⁀ tě
bèbè, ǔ lédyé ẻ́htya pẹ́pọ́ cỏ́ lǔ pă, manárò kayǎ
dố atẹ̀ o to tôprẹ̀nuô, atẹ̀ oprẻ́ takiphúprẻ́ bèbè, ǔ
ki phyéphekyǎphe lở pọ́ lǔtẹ̀ pă.”

Hékhákhongọ́ Ná Tẹ̀klwǐ Dyáhtya Ari-akyǎ

26 Jesǔ hé pọ́, “Cỏ́marya ahtyěakẹ́nuô athyáná
kayǎ tôprẹ̀ pruố̂tặ tẹ̀klwǐtẹ̀lwí dố hekhu nuô.
27 Mộ́khí rò omyě, mộ́lǐ rò kahtò, mộ́khí rò omyě,
mộ́lǐ rò kahtò, a mẹ prẻ́ phúnuô rò tẹ̀klwǐyě
a phẻ́htya duhtya phútěnuô a thẻ́gně tôcô⁀ to.
28 Hekhu dyéduhtya nị́dyédû atẹ̀ prẻ́. Amộ́
tamahtya rẹ́lố htuở̀rò aplyặ hteno, rò athè bǎkở̀no
dố khyělố prẻ́. 29 Athè mǐ hyǎ hỏ́hỏ́ná a hyǎ kẻ́
nị́dyé atẹ̀thètẹ̀phǒ yě ná tacě, mẹtěhérò kẻ́buố
shuố̂khẻ̌ hyǎtuộ́hỏ́.”

Hékhákhongọ́ Ná Taplèplò Ari-akyǎ (Matteo 13:31-32, Luka 13:18-19)

30 Jesǔ hé, “Cỏ́marya ahtyěakẹ́ yěnuô pẹ̀ ki
talô byábụ̂̌ cyạ́ pé ǔ phútě? Mạ́torò pẹ̀ ki talô
dyéluở cyạ́ pé ǔ ná ngọ́khákho phútě? 31 Cỏ́marya

ahtyěaké̤ nuôma athyáná taplèplò nuô. Bí ǔ
ivǐtặ taplèplò dő hekhu akhě̌, dő tẹ̀klwǐtẹ̀lwí
lǒ̀⌢ plǐ aklě̀nuô taplèplò ma a patílő ná akhǒ
cǒ́. 32 Manárò ǔ pruőtặ htuǒ̋rò a dyáhtya hǒ́
akhě̌nuô, dő thòtọ̆̀mọ́, ithwídǒ̀byǎlèmọ́ aklě̌nuô
adulő ǔkhǒ, a phyǎduhtya tahuőhtya lőklǒ̀ná ǔ rò
htuphúzuọ̋phú tahe hyǎmẹ lahyǎ apwị dő aphyǎ
tahe alọ cǒ́.”

(Matteo 13:34-35)

33 Bí Jesǔ hésodônyǎ pé̤ ǔ ná Cǒ́marya alặangọ́
akhě̌nuô, a dônyǎ nuǒ̋tọ̋ pé̤ ǔ ná ngọ́khákho
tahe. Thyáphú ǔ ki thě́gněplǒbě́ ryá nuôrò ě́taki
a dônyǎ pé̤ ǔ phúnuô. 34 A hébè pé̤ kayǎ tahe
ná ngọ́khákho tahe tű̂pré̀ tadű̂rò bí a o tű̂dû ná a
khǒpacẹ̆̌ tahe akhě̌nuô, a hésoluǒ̋ pwọ̆ pé̤ lǒ̌ èthǐ
lǒ̌⌢ ngọ́khákho angọ́lasá nuô tahe.

Jesǔ Nǒ̌okuő Kẹ́lathě́

(Matteo 8:23-27, Luka 8:22-25)

35 Bí nuôtônyě hǒ́, bí mọ̋hémọ̋tặ hǒ́ akhě̌nuô,
Jesǔ hé èthǐ, “Pẹ̀ ki cuő dő htyěò bě́rẹ̆̌ tôkhó
pó⌢.” 36 Rò èthǐ htecuő khókyǎ ná kayǎ bě́mụ.
Rò Jesǔ a khǒpacẹ̆̌ tahe cuőnuǒ̋ dő Jesǔ onyǎo
nị́dyé hǒ́ thòklyě nuôtôbè akǔ rò èthǐ htecuőrọ́ lǒ̌
lǔ. Thòklyě dő aruô okuǒ̋ bínuô tahe. 37 Kẹ́lathě́
duhyǎ rò htyěháhó nuǒ̋ dő thòklyěkǔ rò htyě kírẹ́
htyabǎ cǒ́ ná thòklyě cǒ́. 38 Manárò Jesǔ omyě ná
mwókuọ̋ tômě dő thòipẹ̀ tôkyě rò èthǐ cuő hturyặ

ihtò lŭ rò a hé lŭ, “Kő꞊ Thárá, pẹ̀ kírẹ́ lacű̂thyĕ lő̌
cő̀hő̀ rò mamẹtĕ nẹ̀ bezű̂ kuő̌ pă cő̀ pẹ̀ tôcô꞊ toto?”
39 A kahtò thế̀prwộ̌htuő̌ kẹ́lathế̀ rò a hé
htyĕháhóyĕ, “okuő!” A hé rò kẹ́lathế̀ okuőtôphuő
okuő cő̀ rò htyĕháhó pă tôcô꞊ to.
40 A hé èthĭ, “Thĭ thế̀isĕ mẹtĕ? Thĭ tẹ̀zű̂tẹ̀nyạ́ o
híto vă?”
41 Rò èthĭ thế̀isĕ talwósű̂lű̌ rò èthĭ hé nị́dyé
khyĕlŭ, “È ma kayă phútĕ tôprẹ̀ tĕ? Kẹ́lathế̀ ná
htyĕháhó tahe rò a nị́dă cő̀ lŭngọ́ngọ́.”

5

Jesŭ Mẹsĭmẹ́ Pẹ́ Khĭné Mẹbè Kayăphế̌ Tôprẹ̀
(Matteo 8:28-34, Luka 8:26-39)

1 Jesŭ ná a khŏpacế̌ tahe cuőtuộ́ dő htyĕòdu
bế̀rẹ̀̌ Gerasenephú tahe a htyĕkẹ́kŭ nuô. 2 Bí a
o dő thòklyĕkŭ hte akhế̌nuô, kayăphế̌ dő khĭné
mẹbè lŭ yĕtôprẹ̀nuô a o dő luộ̌khu hte rò a htecuő
myáhtyesû ná Jesŭ. 3 Kayăphế̌ yĕtôprẹ̀nuô a cuőo
prế̀ bí krő̌kŭ ŭ lẹ́iluő luộ̌ akhălẹ́ yĕnuô prế̀. Rò
ŭ cő̌klộma pẹ́ lŭ tôprẹ̀꞊ to, ŭ cő̌klộma cő̀ lŭ ná
suplyẹtộ́htế̀ rò a pẹ́to. 4 Ŭ cő̌klộma tamŏtamŏ
lŭtakhu ná suplyẹtộ́htế̀ tadű̂rò a htộ́tű̂kyă. Akhă-
duô rò ŭ cő̌klộma ná suplyẹtộ́htế̀htế̀, tadű̂rò a
cwitű̂kyă prế̀prế̀. Rò kayă dő a mẹpẹ́ lŭ nuô, a
o tôprẹ̀꞊ to. 5 Bí a o dő krő̌kŭ luộ̌khălẹ́ akhế̌nuô,
ná bí a o dő sokŭ akhế̌nuô, a ếhtŏếmọ rò a

mẹcumẹhtyǎ tamǒtamǒ nịdyé lǒ̌ anẹ́ ná lọ́ pwǒ̤-
tôphuố cố.

6 Bí a myáhtyecuốlǒ pǎprẻ́ Jesǔ akhễnuô, a
klyahyǎtǒ dố lǔo rò a hyǎ dángṳ̂lyạ dố lǔnyěhyǎ.
7 Rò a ẻ́htǒhtya rò a hé, "Tẹ̀dutẹ̀htǔ tadû Cố̀marya
aphúkhǔ Jesǔ¬ nẹ̀ kírẹ́ hyǎmẹ kryá¬ vǎ ǐtě? Vǎ
kwǐthẻ́zọ̀ cố nẹ̀ dố Cố̀marya a mèthènyě, mẹ-
cyẹ̌mẹcṳ̂ tǎ vǎ tǎmẹ́ ní¬." 8 Mẹtěhénuôrò Jesǔ
héhtuỗhố lǔ, "Khǐnékhǐnǒ̌, htecuố taphǎkyǎ dố
prẹ̀khǔ nuôtôprẹ̀ alọ," a héhtuǒ̌ lǔ phúnuô hố.
9 Jesǔ sudyǎ lǔ, "Nẹ̀mwị ná ǔpě?"
Rò a hésû, "Vǎmwị ná Legion,* mẹtěhérò pẹ̀
orọ́oẻ́ nyacố," a hésû phúnuô. 10 Thyáphú Jesǔ
ki vẹ̀́kyǎ tǎ èthǐ tǎmẹ́, rò nǒ̌htecuốokyǎ tǎ èthǐ dố
kẹ́klǒ̌ tǎmẹ́nuô, èthǐ kwǐthẻ́zọ̀ tadû cố Jesǔ cố.
11 Bínuôkhễ, htyá tômṳdu kanúe tavǐtavạphû
asè bí sorọ̌lọnuô. 12 Khǐnékhǐnǒ̌ nuôtahe
kwǐthẻ́zọ̀ Jesǔ, "Nǒ̌cuốnuỗo rẹ́ pẹ̀ dố htyá nuôtahe
akǔ rò plwǒnuǒ̌ rẹ́ pẹ̀ dố htyá nuôtahe akǔ ní,"
a kwǐthẻ́zọ̀ lǔ phúnuô. 13 Htuỗrò Jesǔ nǒ̌htecuố
èthǐ, rò èthǐ htecuốkyǎ dố kayǎphễ nuôtôprẹ̀
anẹ́lọ rò a cuốnuỗokyǎ dố htyá nuôtômṳ akǔ.
Htyá nuôtômṳ ma a o aduỗnyẹ̌rí rò a pạ́tạ̌
rwó lạ́taprǐ yě alọ rò a latạ̌lacṹ thyěkyǎ lǒ̌ dố
htyěòdukǔ.
14 Prẹ̀kyẹ̌htyá tahe klyakạ dyásoluǒ̌ cuốpyẹ pẹ́lǒ̌
ǔ dố vịkǔ ná dốdǒ̌dốso tahe akǔ ná tẹ̀ritẹ̀kyǎ yě-

* **5:9** 5:9 Legion angọ́lasá ma orọ́oẻ́

tahe. Rò a mẹkryáanẹ́ phútĕnuô ŭ hyămyá lahyă
bínuô. 15 Rò èthĭ hyă dố Jesŭ a o rò a myáhtye
kayăphẽ̌ dố khĭné htecuốkyă dố lŭkŭ nuôtôprẹ̀
onyă bínuô rò a kŭ̃htyathyáhtya ryákhyĕ ahye-
cạ rò athẻ́plò ryákạkhyĕ khyĕthyá. Kayă tahe
myáhtye lŭ rò a thẻ́isĕ lỗplĭ cố lŭlẹ́. 16 Kayă
dố a myáhtye khĭnékhĭnồ htecuốkyă dố kayăphẽ̌
nuôtôprẹ̀ akŭ ná htyá nuôtahe mẹkryá anẹ́ phútĕ
nuô, èthĭ cuố héso pẹ́ lồŭ dố aruô. 17 Kayă tahe
cáhtya kwĭthẻ́zọ̀ Jesŭ ná a ki htecuố taphăkyă ná
èthĭ kẹ́kŭ̃ bínuô.

18 Bí Jesŭ nuỗ dố thòklyĕkŭ akhẽ̌nuô,
kayăphẽ̌ dố khĭné htecuốkyă dố lŭkŭ nuôtôprẹ̀
kwĭthẻ́zọ̀ lŭ, “Khyáthẻ́dŏ ẻ́krwŏcuố pẹ́kuỗ rẹ́ vă.”
19 Manárò Jesŭ ẻ́krwŏnị́ lŭ to, a hé lŭ, “To, kạ dố nẹ̀
hinuô rò kạhésoluỗ pẹ́kuỗrẹ́ nẹ̀ puố̤vyạ́muố̤phẽ̌
ná Byacè mẹryá pẹ́ cố nẹ̀ bá⌢ tĕnuô ná a tẹ̀thẻ́zọ̀nị́
nẹ̀ phútĕ nuô ní⌢,” a héhtuỗ lŭ phúnuôrò, 20 kayă
dố khĭné htecuốkyă dố lŭkŭ nuôtôprẹ̀ htecuố rò a
cáhtya lĕ héso pẹ́ ŭ pwọ̈tôdồ dố kẹ́tôkẹ́ ŭ ẻ́ ná “Vị̆
shyé” akŭ rò Jesŭ mẹpẹ́ kryá⌢ è phútĕnuô ná kayă
lồ⌢ plĭ tapạ khyéthukhyéthẻ́ lồ kryá⌢ phútĕnuô a
cuố dônyăluỗ pẹ́ lồŭ bínuô.

Prẹ̀mò Dố A Tẹ̀swío Tôprẹ̀ Ná Pacẽ̌ Prẹ̀mòphú Tôprẹ̀ Thyĕ Ari-akyă

(Matteo 9:18-26, Luka 8:40-56)

21 Bí Jesŭ kạkhyĕ khyĕthyá dố htyĕòdu bé́rệ̌
tôkyĕ ná thòklyĕ akhĕ̌nuô, kayă bé́mụ hyă oplố́o-
plu rọ́é̩ nyacố dố htyĕòdu htû̌ nuô. 22 Rò tẹcố̂bĕ̌hŏ
khuklố̂du tôprẹ̀, amwị ná Jairus hyămyáhtye
Jesŭ rò a dángṳ̂lyạ dố lŭkhăduô shyé. 23 Rò a
kwĭthé̩̌zọ̀ lŭ, “Vă phúprẹ̀mòphú tôprẹ̀ kírẹ́ thyĕhố́
rò thyáphú atẹ̀swí ki sĭmẹ́kyă rò a ki htwŏprẹ̀ nuô,
cuố dyahtya pẹ́rẹ́ vă nẹ̀ takhu dố alọ.” 24 Rò Jesŭ
krwŏkạkuổ lŭ.

Kayă tôplutôphè tadwítashya cuố kuổ lổ Jesŭ.
25 Bínuô aklẽ̌ prẹ̀mò dố a khyábè tẹ̀sẽ̌thwitặ
dố anyẹ̌ cố́hố́ shyényẹ̌na nuô a o tôprẹ̀.
26 Tẹ̀khuthárá é̩́prẹ̀ myákhwẹ̀nị́ lŭ tadû́rò a
yakhye to. A za nị́dyé anẹ́ rò arů̂ahtẽ̌ lổhố́ tadû́rò
a yakhyehyătọ́ lŭ to, atẹ̀sẽ̌ yĕnuô taklya ná a
mẹshyohyă ná shyohyă pré̩́. 27 A nị́huổ Jesŭ
ari-akyă rò a dwíhyănuổ dố kayă orọ́oé̩́klẽ̌ rò a
hyătuổ̤ dố Jesŭ khyĕkhu rò a hyătô lŭ cạcwọ. 28 A
hénị́ anẹ́, “Vă ki tôbè pré̩́bí acạcwọ yĕnuôpré̩́ ma
vă tẹ̀sẽ̌thwitặ yĕ a klyá sĭmẹ́ nyă hố́,” a hé rò,
29 tôphuốtuổ athwihyă okuố rò a thé̩́gnĕ nị́dyé
anẹ́ ná atẹ̀sẽ̌ yĕnuô a lamẹ́kyăhố́.

30 Yĕtôphuốrò Jesŭ thé̩́gnĕ nị́dyé anẹ́ ná a
tẹ̀prọtẹ̀pryạ htecuốkyă dố anẹ́lọ. A taríhtŏtarílyạ
anẹ́ dố kayă orọ́oé̩́klẽ̌ rò, a sudyă ŭ, “Maŭpĕ tôbè
vă cạcwọ pĕ?”

31 Rò a khŏpacẹ̌ hésû lŭ, “Nẹ̀ myáhtyedûhố́
ná kayă o tavạplutavạphè tadwítashya lổ nẹ̀ rò

mamẹtěrò nẹ̀ cuőŝudyǎ tuộ̋, ‘Maǔpě tôbè vǎ cạc-
wọ pě phútě?’ ”
32 Thyáphú a ki myáhtye kayǎ dő a hyǎ
tôbè lǔ nuôtôprẹ̀ rò a myákạmyáhyǎ tadû.
33 Rò prẹ̀mò yětôprẹ̀nuô bí a hyǎtôbè lǔ cạcwọ
akhẹ̌̀, tẹ̀htwǒhtya-anẹ́ ná è phútěnuô a thẹ́gnělyạ
nị́dyé anẹ́ akhu-akhyě, a thẹ̀isě tanyặtadè rò a
hyǎdángụ̂lyạ dő Jesǔ mèthènyě rò a hésoluộ̌ cố
pẹ́ lộ̌plǐ Jesǔ. 34 Rò Jesǔ hé lǔ, “Phúmò⌢, nẹ̀
tẹ̀zụ̂́ yěnuô, a zasǐmẹ́kyǎhộ́ nẹ̀ tẹ̀sẹ̌̀hộ́, kạmọmọ
kạryárya dû ní⌢, nẹ̀ tẹ̀sẹ̌̀ yě a lamẹ́ lǎnyǎdûhộ́.”
35 Bí Jesǔ hébèpǎprẹ́ akhẹ̌̀nuô, kayǎ tahe o dő
Jairus dő a htwǒ tẹ̀cộ́bẹ̌̀hǒ khuklộ́ yětôprẹ̀ ahi hyǎ,
rò a hyǎhéso pẹ́ Jairus, “Nẹ̀phúmò thyěhộ́. Rò thǐ
cuőmẹdídyǎ tadûpǎ Thárá mẹtě?”
36 Manárò Jesǔ nị́dǎ èthǐ atẹ̀hébè to. A hé
tẹ̀cộ́bẹ̌̀hǒ khuklộ́du nuôtôprẹ̀, “Bèzọ̀ tǎmẹ́, tarú
zụ̂́e vǎnuô ní⌢.”
37 Htuộ̌rò a ẹ́krwǒnị́ prẹ́tụ̂́ Petru, Jakomo ná
apuộ̋ Giovanni prẹ́. A ẹ́nị́ kayǎ dő aruô tôprẹ̀⌢
to. 38 Èthǐ cuőtuộ̋ dő tẹ̀cộ́bẹ̌̀hǒ khuklộ́du nuôtôprẹ̀
ahi rò a myáhtye ǔ mẹprạrụ̂́prạtẹ́ tahe, ǔnguộ̋ǔhè
tahe. 39 Bí a nuộ̌ dő hidộ́kǔ akhẹ̌̀, a hé èthǐ,
“Thǐnguộ̋thǐhè mẹtarụ̌̂tapyǎ mẹtě? Pacẹ̌̀muộ̋phú
yětôprẹ̀ma a thyě mạ́to. A omyěnị́ sǒtapạ prẹ́.”
40 Rò èthǐ nyẹ̌̀kruộ̌ lộ̌plǐ Jesǔ.
Htuộ̌rò Jesǔ vẹ̀htekyǎ lộ̌⌢ kayǎ nuôtahe dő aklộ̌
rò a ẹ́nị́ pacẹ̌̀muộ̋phú yětôprẹ̀ amuộ̋aphẹ̌̀ ná a

khŏpacḛ̌ thḗthuŏ̃ rò a kanuŏ̌ dố pacḛ̌phú nuôtôprḛ̀
a o. 41 Rò a pṵ̋ pacḛ̌phú nuôtôprḛ̀ atakhu rò a
hé lŭ, “Talí thakúmi” (Angọ́lasá ma, “Kố⌢ pacḛ̌-
muṍphú⌢ vă hé nḛ̀⌢ kahtòmŏ̌.”), 42 rò tôphuốtuŏ̌
pacḛ̌muṍphú shyényḛ̌na yĕtôprḛ̀ kahtòcuố rò èthĭ
khyéthukhyéthḗ nyacŏ́ lahyă. 43 Rò Jesŭ mekyă
tặtẹ èthĭ ngọ́, tŏbè hésoluŏ̌nị́ pẹ́ ŭ tôprḛ̀⌢ to,
htuŏ̌rò a hé èthĭ, “Dyée pẹ́ pacḛ̌muṍphú nuôtôprḛ̀
lẹ́elẹ́ŏ tôcôcô ní⌢.”

6

Vị̆ Nazarèphú Zṳ̋e Jesŭ To
(Matteo 13:53-58, Luka 4:16-30)

1 Jesŭ htecuốkyă bínuô rò è ná a khŏpacḛ̌ tahe
kạkhyĕ khyĕthyá lahyă dố adŏ̌aso nị́dû vị Nazarè
nuôtôvị̆. 2 Bí Mọ́nyĕduô akhĕ̌nuô, Jesŭ cáhtya
ithyóithya tẹ̀ dố tẹ̀cŏ́bĕ̌hŏkŭ. Kayă ẹ́prḛ̀ nị́huŏ̃ a
tḛ̀ithyóithya rò a khyéthukhyéthḗ lŏ̌ cŏ́ rò a hé
lahyă,

“A tḛ̀thítḛ̀phḗ yĕnuô ná atḛ̀mẹ tḛ̀prọtḛ̀pryạ
lŏ̌⌢ plĭ yĕtahe nuôma a cuốnị́bè tŏ bítĕtĕ? A
tḛ̀thítḛ̀phḗ dố a nị́bè yĕtahe nuôma tḛ̀thíphḗ
phútĕtôcô tĕtĕ? Htuŏ̌rò a cuốmẹ cyạ́ tuṍ
tḛ̀prọtḛ̀pryạ yĕtahe nuôma phútĕtĕ? 3 È ma prḛ̀sŏ́-
cyạ́hi nuôtôprḛ̀ văhé? Rò è ma Maria aphúprḛ̀khŭ
văhé? Apuṍ tahe nuôma Jakomo, Jose, Juda, ná
Simonè yĕtahe mạ́ văhéto? Rò apuṍprḛ̀mò tahe

nuôma a o prẻ bí dǒkǔyě prẻ vǎhéto?" Èthǐ hé
lahyǎ phúnuôrò, èthǐ thẻhte Jesǔ rò ẻmọsû lǔ to.
4 Rò Jesǔ hé èthǐ, "Kayǎ dő a dyazṳ̃dyanyạ́
nị́dyékuő prẹ̀prọ to tahe nuôma tṹprẻ adǒkǔphú
nị́dû, aklwǐalyǎ nị́dû ná a hiphúphyǎphú nị́dû
tahe prẻ." 5 Èthǐ zṳ̃e to akhu-akhyě Jesǔ mẹcyạ́ pǎ
atẹ̀mẹ tẹ̀prọtẹ̀pryạ nuôtahe tôcô⁓ to, a mẹcyạ̃kyǎ
prẻtṹ a dyahtya atakhu dő kayǎ swísẻ̌ nuôtahe alọ
prẻ, rò a mẹ sǐmẹ́ pẹ́ kayǎswíkayǎsẻ̌ tahe patíprẹ̀
prẻ. 6 Dǒphúsophú tahe zṳ̃enị́ lǔ to akhu-akhyě a
khyéthukhyéthẻ kanọ́⁓ to.
Yětôphuőrò Jesǔ htecuőlě dǒ dő a o tavǐtavạ
bínuô tôdǒhtuőtôdǒ rò ithyóithya pẹ́ ǔ.

Jesǔ Nǒhtecuő A Khǒpacẹ̌ Shyéthẻnyẹ̌
(Matteo 10:5-15, Luka 9:1-6)

7 Htuőrò a ẻhyǎ plólǒ a khǒpacẹ̌ shyéthẻnyẹ̌
rò a nǒhtecuő lǔ tômụ ná thẻnyẹ̌ phúnuô.
Htuőrò thyáphú èthǐ ki vẹ̀htekyǎbẻ khǐnékhǐnǒ
agněnuôrò, a dyé pẹ́ èthǐ taryěshyosǒ.
8 Jesǔ mecuőnị́ a khǒpacẹ̌ tahe angọ́, "Thǐ hte-
cuőklyá rò phyécuőnị́ tǎ tôcô⁓ tǎmẹ́ ní, phyécuőnị́
tǎ khǒmǔ, pyẹ̌, ná rṹhtǒ yěnuôtahe tǎmẹ́ ní⁓.
Phyénị́ prẻtṹ ihtyábǒ nuô prẻ ní⁓. 9 Dyácuőnị́
lahyǎ khuphá nuô manárò phyécuő tǎ cạ nyẹ̌pṳ̂
tǎmẹ́ ní⁓. 10 Thǐ ki cuőnuő o dő hi tôměmě akǔ
hérò, thǐ dǎ htecuő hí dő dǒ nuôtôdǒ akǔ híto nuô,
tarú o tadû lahyǎ bínuô ní⁓. 11 Dǒ tôdǒdǒ dő a ki
thẻzṳ̃ ẻsû thǐ to rò a ki nị́dǎ thǐngọ́ to hérò bí thǐ

htecuốkyă akhễnuô, thuỗtậ̤kyă hemû dố thĭ khă-
duôlọ nuôtahe, thĭ ki mẹphúnuô héma athyáná
thĭ dyéluỗkyăhố tẹ̈mátẹ̈dyă tôcô dố Cốmarya ki
cirya èthĭ pă nuôhố."
12 A khŏpacễ tahe htecuốlĕ hésodônyă pẹ̈ kayă
tahe ná a tŏkò zạ̤ nị̈dû lahyă anẹ̈, a lĕ héso pẹ̈ ŭ
phúnuô. 13 Èthĭ vẹ̈htekyănị̈ ếlă khĭnékhĭnỗ rò a
plọ̈rọ̈nị̈ ế pẹ̈ lă kayăswíkayăsễ tahe ná htahtyĕ rò
a mẹ̈sĭmẹ̈ kạ̤khyĕ ế pẹ̈ lă èthĭ.

Giovanni Baptista Atẹ̈thyĕ Ari-akyă (Matteo 14:1-12, Luka 9:7-9)

14 Jesŭ amwị̈ luỗhtyĕluỗkẹ̈ akhu-akhyĕ Khwí
Herodè* nị̈huỗ lỗlỗ⌢ a mẹ̈ tẹ̈ nuôtahe ari-akyă.
Htuỗto kayă tahehe hé lahyă, "Jesŭ ma Gio-
vanni Baptista thyĕihtòkạ̤khyĕ prế, tữrò a mẹ̈cyạ̤
tẹ̈prọ̈tẹ̈pryạ̤ nuôtahe hố."
15 Taheherò a hé, "È ma Prẹ̈prọ̈ Elia prế."
Htuỗto tahehe rò a hé, "È ma prẹ̈prọ̈ khòkedû
tôprẹ̈ dố athyáná prẹ̈prọ̈ dố⌢ nyénu aklễ tôprẹ̈prẹ̈
prế," a hé lahyă phúnuô.
16 Bí Khwí Herodè nị̈huỗ Jesŭ mẹ̈ tẹ̈prọ̈tẹ̈pryạ̤
akhễnuô, a hé, "Giovanni dố vă nỗpạ̤tữkyă
èkyạ̤bŏ ná vă klyĕphú nuôtôprẹ̈ htwŏprẹ̈ kạ̤khyĕ
khyĕthyá hố," a hé phúnuô.
17 Dố arẹ̈khễnuô ma Khwí Herodè nỗcuốpữ cŏk-
lọ̈ma aklyĕphú tahe ná Giovanni rò a nỗdốtạ̤kyă

* **6:14** 6:14 Khwí Herodè yĕtôprẹ̈ nuôma Khwí Herodè Antipa.

lǚ dố htǒ̀kǚ nuôma Herodia khukhyě hố̀. Hero-
dia ma Khwí Herodè akhǐ, apuộ̋ Philipu amě rò
Giovanni hétặ̆tụ̈̂ tamǒmǒ Khwí Herodè ná a tǒ
phyénị́ apuộ̋ Philipu amě to. 18 Giovanni hé Khwí
Herodè, "Nẹ̀ phyé khyěthyá nẹ̀ khǐnuô a lụ̀khókyǎ
hố̀ ná Cố̀marya tẹ̀thyótẹ̀thya hố̀." 19 Phúnuô akhu-
akhyěrò khwí amě Herodia yěnuô a pụ̈̂́ma tadû
Giovanni tẹ̀thû́ rò a thẻ́zụ̈̂́ mẹthyěkyǎ lǚ tadû́rò a
mẹcyạ́ tôcô⁀ to. 20 Mẹtěhérò Khwí Herodè yěnuô
a myádu nị́dyé Giovanni, mẹtěhérò a thẻ́gně ná
è ma kayǎ dố acố̀atẹ asǎsẻ̌ tôprẹ̀ akhu-akhyě, a
takẹ̀bí nị́dyé lǚ. Bí khwí nị́huổ̌ Giovanni hébè
akhẻ̌nuô, a bèzọ̀ nyacố̀ tadû́rò a thẻ́zụ̈̂́ nị́huổ̌
nyǎprẻ́ lǚ hébè prẻ́.

21 Bí Khwí Herodè opacẻ̌lyạ amọ̀́nyě hyǎ-
tuộ̋khyě akhẻ̌nuô, ashuố́akhẻ̌ ryányacố̀ dố Hero-
dia ki mẹthyěkyǎ Giovanni. Khwí mẹpwẻ̌
nị́dyé a opacẻ̌lyạ amọ̀́nyě rò a buôebuôǒ klyě
khuklố̀khuklyǎ tahe, htyěkẹ́ khuklố̀khuklyǎ tahe,
ná kayǎ htwǒ khuklố̀khuklyǎ dố Galilea kẹ́kǔ
nuôtahe. 22 Bí Khwí Herodẹ̀ amě Herodia
aphúprẹ̀mòphú hyǎnuổ̌ ilě akhẻ̌nuô, a mẹ thẻ́-
plòmọ thẻ́plòmǐ nị́ Khwí Herodè ná asǐprẹ́ lổ̌⁀
plǐ khukhyě Khwí Herodè hé pacẻ̌muộ̋phú yěnuô
tôprẹ̀, "Nẹ̀ thẻ́zụ̈̂́thẻ́lổ̌ ǐtěnuô héso vǎ, vǎ ki dyé
nẹ̀." 23 Htuổ̌rò a ố̀lyạ rò a byǎnị́ angọ́ ná a tẹ̀hébè
phúnuô rò "Nẹ̀ kwǐ cố̀ vǎ ǐtě⁀ bèbè vǎ ki dyé nẹ̀ pǎ,
nẹ̀ kwǐ cố̀ vǎhtyěvǎkẹ́ taklǎmě cố̀ bèbè, vǎ dyébẻ́

nẹ̈ pǎ,” a ȯ́lyạ̈ phúnuô.

24 Rò pacẹ̆̈muộ̈́phú nuôtôprẹ̈ klyahte dố aklȍ̌ rò
htesudyǎ amuộ̈́, “Muộ̈́⌢ vǎ tȍ̌bè kwǐ khwí ǐtětě?”

“Kwǐ Giovanni Baptista a khuklȯ́nuô” amuộ̈́
hésû lǔ phúnuô.

25 Rò a tapluộ̈́taplyě klyakanuȍ̌ khyěthyá dố
khwí o rò “Vǎ thė́zụ̈́ nȍ̌dya nuȍ̌ nẹ̈ Giovanni
Baptista akhuklȯ́ dố dǐbě taȅ̌dukǔ rò hyǎdyé cȯ́
vǎ khȍ̌nyạ̈́yěnuô” a hé lǔ phúnuô.

26 Khwíyě a thė́plòmọ̈ pǎtaki⌢ to tadû́rò a yǒ
ȯ́lyạ̈ htuȍ̌hȯ́ dố sǐprẹ̈́ tôplutôphè a mèthènyě hȯ́
akhu-akhyě ngọ̈́ dố a ȯ́lyạ̈ htuȍ̌hȯ́ ná pacẹ̆̈muộ̈́phú
yěnuô, a thė́zụ̈́ mẹ̈pyékyǎ to. 27 Phúnuôrò tôphuố-
tuȍ̌ a nȍ̌cuốphyé aklyěphú prẹ̈opộ̈́tẹ̈ nuôtôprẹ̈
ná Giovanni akhuklȯ́ rò aklyěphú yětôprẹ̈ cuố
dố ǔ lẹ̈́dȯ́o kayǎ htȍ̌kǔ rò a cuốpạ̈̌tụ̈́ kạ̈ Gio-
vanni akyạ̈̌bǒ. 28 Htuȍ̌rò a dyanuȍ̌ Giovanni
a khuklȯ́yě dố dǐbětaȅ̌du akǔ rò a hyǎdyé ná
pacẹ̆̈muộ̈́ nuôtôprẹ̈ rò pacẹ̆̈muộ̈́yě dyé ná amuộ̈́.
29 Giovanni Baptista a khȍ̌pacẹ̈̆ nịhuȍ̌ rò èthǐ
hyǎphyékạ̈ lǔ nẹ̈́klộ̈́ okyǎyě rò kạ̈ iluốkyǎ lǔ dố
luộ̈̌khu.

Jesǔ Buôebuôǒ Kayǎ Aprẹ̈nyạ̈̌rí
(Matteo 14:13-21, Luka 9:10-17, Giovanni 6:1-14)

30 Prẹ̈dônyǎphú tahe kạ̈-oplȯ́ tavạ̈lȍ̌ Jesǔ rò èthǐ
héso pẹ̈lȍ̌ lǔ ná lȍ̌⌢ èthǐ mẹ̈htuȍ̌hȯ́ tẹ̈nuôtahe ari-
akyǎ ná èthǐ ithyóithya pẹ̈́ ǔ nuôtahe ari-akyǎ.

31 Prẹ̀ hyǎ dő lŭo rò hyǎ, prẹ̀kạ rò kạ orọ́oẻ
talwósűlǚ khukhyě Jesŭ ná a khŏpacẹ̌ tahe lẹ́okuő
eŏ ashuőkhẽnuô⁓ a opǎ cỏ to, rò Jesŭ hé a khŏpacẹ̌
tahe, "Pẹ̀ cuő rọ́lŭ dő khǎlẹ́thuôkrě tôpho dő kayǎ
o tôprẹ̀⁓ to nuô rò pẹ̀ ki okuő tabẻthẻprá taplộphú
pó⁓."

32 Rò Jesŭ ná a khŏpacẹ̌ tahe cuőnuỗ sidyánị́
thòklyě rò htecuőkyǎ lahyǎ tűdû dő khǎlẹ́thuôkrě
tôpho. 33 Manárò kayǎ ẻprẹ̀ dő a myáhtye èthǐ
cuő yětahenuô, a thẻgně tặtẹ lahyǎ hỏ ná Jesŭ
ná a khŏpacẹ̌ tahe mạ́nyǎhỏ akhu-akhyě, vị̌phú
pwộ̆tôvị̌ klyacuő ná khǎduô dő khŏkhu rò kly-
acuőtuộ́ rẹ́ dő Jesŭ ná a khŏpacẹ̌ tahe anyěhyǎ.
34 Bí Byacè Jesŭ o dő thòklyěkŭ hte akhẽnuô, a
myáhtye kayǎ bẻmụdu cuő opọ̉ one rẹ́ lỗhỏ dő
nyěhỏ rò a thẻzọ̀ nị́dyé nyacỏ èthǐ cỏ, mẹtěhérò
kayǎ yětahenuô athyáná thímí tahe dő prẹ̀kyẹ̌ o lŭ
to nuô akhu-akhyě a cáhtya ithyó ẻpẹ́ nyacỏ èthǐ.

35 Bínuô akhẽ mộ̉hélǎ hỏ rò Jesŭ a khŏpacẹ̌ tahe
hyǎ dő lŭo rò a hyǎhé lŭ, "Khǎlẹ́ bíyětôpho ma
dỗ ophû tôdỗ⁓ to, htuỗto mộ̉hélǎ hỏ. 36 Thyáphú
èthǐ ki cuőlě iprị-eprịŏ nị́dyé lahyǎ dû asèesèŏ
agněnuôrò, nỗcuőkyǎ mỗ èthǐ dő dỗkŭsokŭ dő a
o tavǐtavạ bíyě tôpho nuô."

37 Manárò Jesŭ hésû èthǐ, "Myá dyéedyéŏ pẹ́
èthǐ tôcôcô nuô."

Rò èthǐ sudyǎ lŭ, "Pẹ̀ ki cuőiprị pẹ́ èthǐ khỏmŭ
rò alỗ krụ̂nyạkŏ ná prẹ̀mẹtẹ̀phú tôprẹ̀ alẽkè lẽl-

wị̈thyó† cớ kŏkŏ, rủzye denari o prẻ tôkoko⌢ tuỗ
prẻ rò a kírẹ cuố pòepòŏ èthǐ phútě?”
38 Jesŭ sudyă a khŏpacệ̌ tahe, “Dố thǐklẽ̌nuô
khớmŭ o báklộ́tě? Cuốmyámyá,” a hé èthǐ
phúnuô akhẽ̌, èthǐ cuốmyá rò èthǐ myáhtye prẻ,
“Khớmŭ nyặ̌klộ́ ná tệ̌phú nyệ̌bè prẻ,” èthǐ hé lŭ
phúnuô.
39 Htuỗrò Jesŭ nỗonyă oplớ èthǐ tômụ ná tômụ
dố mị̈thuỗlẽ̌khu. 40 Rò èthǐ onyăoplớ lŭ tômụ ná
aprẹ̀ nyặ̌shyĕ tahe aprẹ̀ tôzẹ̀ tahe. 41 Jesŭ phyé
khớmŭ nyặ̌klộ́ ná tệ̌ nyệ̌bèyĕ rò a tụ́htya dố mớlệ̌
rò a hébwíhétaryĕ htuthẻhtya Cớmarya rò ibikyĕ
khớmŭ. Htuỗrò a dyétặ dố a khŏpacệ̌ tahe a o.
Rò a khŏpacệ̌ tahe zụ́etặ dĭtû́ pẹ́ ná kayă nuô-
tahe. Htuỗrò a zớkệ́khăkwo kuỗ tệ̌phú nuônyệ̌bè
phúnuônuô. 42 Èthǐ e pòepòŏ ekớŏbă lỗplĭ cớ
pwộ⌢ tôprẹ̀ cớ. 43 A khŏpacệ̌ tahe phyédwóplớ
khyĕthyá khớmŭ ná tệ̌phú dố a ibikyĕ rò a okyălố
tahenuô a obă pă cớ ná krị́nuô shyényệ̌mĕ cớ.
44 Prẹ̀khŭdu dố a e khớmŭ lỗ⌢ plĭ nuôma a o kayă
nyặ̌rí.

Jesŭ Cuố Dố Htyĕ̌khu
(Matteo 14:22-33, Giovanni 6:15-21)

45 Èthǐ ihtuôplớ htuỗhtuỗ ná Jesŭ nỗcuốnuỗ
sidyá lỗ a khŏpacệ̌ tahe dố thòklyĕkŭ rò a nỗhte-
cuố rệ́kyă èthǐ dố vị̈ Bethsaida dố a o dố htyĕòbẻrệ̌

† **6:37** 6:37 Rủzye denari tôbè ma a krụ̂nyạ ná tônyĕ atệ̀ryạ
khwókè.

nuôtôvị̤. Rò bí a khŏpacḛ̌ htyasidyá thòklyĕ
akhĕ̌nuô, è rò a plwŏkạkyă lŏ̌plĭ kayă bḗmụ.
46 Htuŏ̌rò Jesŭ htecuőkyă rò a cuőhtya cṓbĕ̌ dő
sokhu.

47 Bí mọ̈́khípalọ́ hyă hṓ akhĕ̌nuô, a khŏpacḛ̌
thòklyĕ cuőtuọ̈ hṓ dő htyĕklămĕ hṓ tadű̂rò Jesŭ
okyă tű̂dû prḗ dő khŏkhu tôprẹ̀ prḗ. 48 Jesŭ
myáhtye ná kẹ̈lathḗ yŏ htŏ̌hyăsû a khŏpacḛ̌ tahe
akhu-akhyĕ, èthĭ khyăsû kẹ̈lathḗ rò a thḗpráladyá
lŏ̌plĭ. Bí shyĕi-utazḛ̌ mọ́ kírẹ́ lĭbŭhṓ akhĕ̌nuô,
Byacè Jesŭ cuő dő htyĕkhu rò hyătŏ dő a khŏpacḛ̌
tahe a o. A kírẹ́ cuőtalwó ná a khŏpacḛ̌ tahe.
49 Manárò bí a khŏpacḛ̌ tahe myáhtye lŭ cuő dő
htyĕkhu akhĕ̌nuô, èthĭ tanẹ lŭ ná luọ̈̌taprya̤ rò
a ḗhtŏḗmọ lŏ̌plĭ. 50 Mẹtĕhérò èthĭ pwọ̈̌- tôprẹ̀
myáhtye lŏ̌plĭ lŭ rò thḗisĕ lŏ̌plĭ cṓ.

Tôphuőtuŏ̌ Jesŭ hé èthĭ, “Dyakhŭ̌dyahă lahyă
thĭ thḗplò. Thḗisĕ lahyă tămẹ́, yĕma vă prḗ.”
51 Htuŏ̌rò a htyanuŏ̌kuŏ̌ dő a khŏpacḛ̌ tahe a
thòklyĕkŭ rò kẹ̈lathḗ okuőhyăkyă rò a khŏpacḛ̌
tahe khyéthukhyéthḗ lŏ̌plĭ cṓ. 52 Mẹtĕhérò èthĭ
yŏ khălèduŏ̌ akhu-akhyĕ Jesŭ dyéluŏ̌ pẹ́ cṓ èthĭ
ná buôe ŭ khṓmŭ atẹ̀mẹ tẹ̀prọtẹ̀prya̤ yĕ cṓ tadű̂rò
èthĭ thḗgnĕplŏ lahyă to.

Jesŭ Mẹsĭmẹ́ Pẹ́ Kayăswíkayăsḛ̌ Dő Gennesaret Kẹ́

(Matteo 14:34-36)

53 Èthǐ cuố̌bế hố htyěòduyě rò a cuố̌tuọ̌ lahyǎ
dố Gennesaret kẹ́ rò a cuố báokuố lahyǎ athòklyě
bínuô. 54 Èthǐ hte hố dố thòklyěkǔkǔ ná kayǎ
tahe thếgnětậtẹno lahyǎ ná Jesǔ prế. 55 Èthǐ
klyahtǒklyalyạ lỗ lahyǎ rò a cáhtya záhyǎ lahyǎ
kayǎswíkayǎsễ tahe ná icọ̌ rò záhyǎtǒ lahyǎ bí
èthǐ nịhuỗ ná Jesǔ o nị́dyé akhǎlẹ́ nuôtôpho.
56 Byacè Jesǔ cuố̌tǒ bítě⌢ tôpho bèbè, a cuố dố
dỗkǔ bèbè, a cuố dố vị̌kǔ bèbè, a cuố dố vị̌k-
lỗ bèbè, èthǐ dyatậ lahyǎ kayǎswíkayǎsễ tahe
dố klếkǔ rò èthǐ kwǐthézọ̌ Byacè ná nỗtôbè
prế nẹ̀ cạhtǚ yěnuô ná prẹ̀swí prẹ̀sễ yětahenuô
takiphúprế. Rò kayǎ dố a tôbè lǔ cạhtǚ tahenuô,
a tẹ̀swítẹ̀sễ lamẹ́ lỗplǐcố.

7

Jesǔ Ithyó Ǔ Ná Tẹ̀mwọ̌plǐ Ari-akyǎ Ná Tẹ̀mwọ̌-plǐ To Ari-akyǎ

(Matteo 15:1-9)

1 Bínuô akhễ prẹ̀ithyó tẹ̀thyótẹ̀thya athárá ná
Pharisěophú dố a o lahyǎ dố vị̌ Jerusalem akǔ
hyǎ tahenuô, a hyǎ oplồoplu tavạ lỗplǐ dố Jesǔ
khǎshyé. 2 Èthǐ myáhtye Byacè a khǒpacễ tahe
esèe rò a sǐplǐ kuỗǔ atakhu to. Angọ́lasá ma èthǐ
thézụ̌ hé ná phú tẹ̀cồbucồbễ alẹ̀klǒ o ná bí e tyahí
sè to akhễ tǒbè sǐplǐ rẹ́ takhu tadûrò a khǒpacễ
tahe mẹkuỗ phúnuô to. 3 (Mẹtěhénuôrò Phar-
isěophú tahe ná lỗ⌢ Judaphú tahenuô a ki sǐplǐ

lahyǎ atakhu tuộ̆dő takhutarǎ tű̂rò èthǐ phyéeno
sèesèŏ prḗ, èthǐ pṵ̆̂manị́ lahyǎ èthǐ phyĕphuǒ̂
lẹ̆́klŏ tahe. 4 Èthǐ ki o dő klḗ kạ hérò a ki
sǐplǐsǐplẹ̆́kyǎ atakhu to hénuô, èthǐ eŏ tôcô͡ to.
Htuǒ̂to èthǐ pṵ̆̂manị́ tadûpǎ lẹ̆́klŏ dő aruô tahenuô
a o ḗlǎ pǎ. Kryá͡ maǐtě hérò, èthǐ sǐplǐ ryá bĕlẹ̆́ŏ
tahe, dǐithwípọ̀ tahe, ná bĕtalǐ thǐtahe.)

5 Htuǒ̂rò Pharisĕophú tahe ná prẹ̀ithyó
tẹ̀thyótẹ̀thya athárá tahe sudyǎ Jesŭ, "Nẹ̀ khŏpacẹ̆̀
tahe rò a krwŏmẹ kuǒ̂ phú phyĕphuǒ̂ lẹ̆́klŏ
ithyókyǎ ǔ nuô to vǎ? Bí èthǐ esèŏhtyĕ akhĕ̀nuô,
a sǐplǐkyǎ kuǒ̂ lahyǎ atakhu to mẹtĕ?"

6 Jesŭ hésû èthǐ, "Prẹ̀prọ Isaiah héone
thǐrithǐkyǎ nuôma a tǒtű cṓ. Thǐ ma prẹ̀ cyẹ́zṓcṓtẹ
anẹ́ tahe. Prẹ̀prọ Isaiah rǎkyǎ dő nuôkhẹ̀ rò a hé,
Cṓmarya hé,

'Kayǎ yĕtahe bezṵ̆̂benyạ́ lahyǎ vǎ ná akhǎu
manárò athḗplò nuôma a otaphǎyẹ ná vǎ
prḗ. 7 Èthǐ cṓbĕ̀htya vǎ yĕnuô angọ́lasá
o tôcô͡ to. Èthǐ ithyóithya prḗ ǔ ná
prẹ̀lukayǎ alẹ̆́klŏ tahe prḗ manárò a hé
nị́dyé lahyǎ ná a ithyóithya cṓ ǔ ná Cṓ-
marya a tẹ̀thyótẹ̀thya tahecṓ.'✡

8 "Thǐ dyataphǎ khókyǎ Cṓmarya a tẹ̀thyótẹ̀thya
tahe rò thǐ pṵ̆̂klọ̀ma nị́dyé lahyǎ prẹ̀lukayǎ a
lẹ̆́klŏlẹ̆́khya tahe."

✡ **7:7** 7:7 Isaia 29:13

9 Htuő̌rò a hé èthǐ, "Thyáphú thǐ ki pṵ̋ma nı̤́dyé
thǐ lḛ́klǒ tḛ̀thyótḛ̀thya tahe agněnuôrò, Cố̀marya
mekyǎngó̤ tahenuô, thǐ limyǎ htésûkyǎ cyá̤ ny-
acố̀. 10 Mosè hé, 'Bezṵ̋benyá̤ nḛ̀muő̤nḛ̀phě̌ ní,'✡
rò 'Kayǎ dố a isǒ̌ amuő̤aphě̌ tôprḛ̀prḛ̀nuô bè
mḛthyěkyǎ lǔ.'✡ 11 Manárò thǐ nǒ̌hé ǔmuő̤ǔphě̌,
'Kố⌢ muő̤, Kố⌢ phě̌, rǔ̌htě̌ dố vǎ kitǒ myákhwè
mḛcwó̤ ná thǐ̌nuô a o vǎ, manárò vǎ ki nǒ̌e è
ná Kòban,'* thǐ nǒ̌hé ǔ ná ǔmuő̤ǔphě̌ phúnuô,
12 htuő̌rò thǐ nǒ̌mḛcwó̤ myákhwènı̤́ pǎ èthǐ ná
amuő̤aphě̌ to. 13 Phúnuô akhu-akhyě thǐ mḛ-
taphǔkyǎlǒ̌ hố̀ Cố̀marya alá̤angó̤ hékyǎ yěnuô-
tahe hố̀, mḛtěhérò thǐ pṵ̋klò̤manı̤́ thǐ lḛ́klǒ rò thǐ
dyétá̤ dǐtṵ̋ ǔ. Thǐ mḛthyá phúyě dố aruô tahenuô
a o ḛ̀pǎ nyacố̀."

(Matteo 15:10-20)

14 Rò Byacè Jesǔ ḛ̀hyǎphû kayǎ bḛ̀mṵ dố
akhǎshyé rò a hé èthǐ, "Pwő̤⌢ tôprḛ̀ nı̤́dǎ lahyǎ vǎ
hé thǐ̌yě rò yácṵ̋ pṵ̌thḛ́gně tá̤tḛ lahyǎ. 15 Tḛ̀ dố
a o dố aklǒ̌ rò a hyǎnuő̌ dố kayǎ tôprḛ̀prḛ̀ akǔ
tahenuô a mḛ taprómǔmyá̤ cyá̤ lǔ to, manárò tḛ̀
dố a o dố kayǎ thḛ́plòkǔ rò a hte tahe nuôma a
mḛ taprómǔmyá̤ lǔ prḛ́." 16 ("Lǒ̌⌢ thǐ yětahe, thǐ
ki thḛ́zṵ̋ thḛ́gně hérò, thǐ tǒkò nı̤́dǎ lahyǎ.")†
17 Jesǔ htecuő taphǎkyǎ dố kayǎ oró̤klě̌ rò bí

✡ **7:10** 7:10 Li Hteká̤ 20:12, Li Dônyǎ 5:16 ✡ **7:10** 7:10 Li Hteká̤ 21:17 * **7:11** 7:11 (Kòban angó̤lasá ma tḛ̀mḛlǔ dố pḛ̀ dyé ná Cố̀marya.) † **7:16** 7:16 Ǔ rǎ liphá dố akhǎshyékhě̌ tahehenuô, a sunuő̌patő̤ liyětômá̤ to

a cuőnuȍ dő hidǒ́kǔ akhȅnuô, a khǒpacȩ̏ tahe
sudyǎ lǔ ngọ́khákho angọ́lasá tahe. [18] Rò a hé
pẹ́ èthǐ, “Thǐ thégnĕ kuȍnyǎ ǔ to ȅ? Thǐ tǒbè
thégnĕ, sèe ǐtĕtĕ⌢ bèbè, a o dő aklȍ rò a hyǎnuȍ dő
kayǎkǔ tahe nuôma, a mẹ taprómǔmyạ́ cyạ́ lǔ to.
[19] Mẹtĕhérò sèe yĕnuô, a nuȍ dő lǔ théplòkǔ mạ́to,
a nuȍ dő phuộ̏kǔ rò a bè htecuőkyǎ dő dǒklȍ pré.”
(A hé phúyĕnuôma, a thézụ̏ hé, sèe ǐtĕtĕ⌢ bèbè, e
ma a nị́ lȍpré.)

[20] Htuȍrò a hé, “Tẹ̀ dő a o dő kayǎ théplòkǔ rò
a hte tahe nuôma a mẹ taprómǔmyạ́ lǔ pré. [21] Tẹ̀
dő a o dő kayǎ théplòkǔ hyǎhte tahe nuôma mạ́hò
tẹ̀tanẹ mǔmyạ́ricyạ́ tahe, cuőthȗ prẹ̀mòprẹ̀khǔ,
ehuôehí, mẹthyĕ kayǎ, cuőthȗ ǔmĕǔvẹ̀, [22] tẹ̀lộ̏phǎ
kǒ́vȅkǒ́pra e nị́dyégnĕ, tẹ̀thékháthéhte ǔ, lahǒeǔ,
tẹ̀mẹ mǔmyạ́ricyạ́, thékhwénị́ǔ̋tẹ̀, pacyẹ́ishyéǔ,
phyédunẹ́, mẹtẹ̀ rò tanẹ tặtẹ to. [23] Lȍ⌢ tẹ̀ dő
aryáto yĕtahenuô a o dő kayǎ théplòkǔ hte rò a
mẹ taprómǔmyạ́ kayǎ pré.”

Judaphú Mạ́to Tôprẹ̀ Zụ̏e Ná Jesǔ Ki Mẹcwọ́ Lǔ (Matteo 15:21-28)

[24] Jesǔ htecuőkyǎ ná khǎlẹ́ bínuôtôpho rò a
htecuőtuộ̋ dő khǎlẹ́ tôpho dő aphȗ ná vị̌ Tyre ná vị̌
Sido. Htuȍrò a cuőnuȍ dő hitômĕ akǔ rò a thézụ̏
dyéthégnĕ anẹ́ ná kayǎ bémụ yĕtahe to tadȗrò
a owóouő bícyạ́ to. [25] Prẹ̀mò tôprẹ̀ nị́huȍ Jesǔ
ari-akyǎkyǎ ná tôphuőtuȍ a hyǎ dángụ̏cǒ́bȅlyạ
dő Jesǔ khǎduôshyé. Rò prẹ̀mò yĕtôprẹ̀nuô a

phúprẹ̀mò patíphú o tôprẹ̀ rò khǐnékhǐnǒ̤ mẹbè
lǔ tẹ̀. 26 Prẹ̀mò yětôprẹ̀ ma Judaphú mạ́to, a o dő
Syria kẹ́muộ alẹ̌̀ Phonicia kẹ̀kǔ, rò a o nị́dyé ná
a phúprẹ̀mò tôprẹ̀. Rò a hyǎ kwǐthẹ́zọ̀ tadû Jesǔ
ná a ki vẹ̀́htekyǎ pẹ́ khǐnékhǐnǒ̤ dő a phúprẹ̀mò
yěnuô akǔ.

27 Htuỗrò Jesǔ hé è, "Phú tahenuô a tǒbè ekǒ̤́ǒbǎ
rẹ́, pẹ̀ phyé phú yětahe asèe rò buôekyǎ ná htwi
tahe nuôma a kòto." (Jesǔ hé ná pacẹ̌̀phúyě
angọ́lasá ma Judaphú rò htwi a hé nuôma Ju-
daphú mạ́to tahe.)

28 Manárò a hésû Jesǔ, "A mạ́lakǒ cǒ̤́ Byacè, htwi
dő a o dő dǐrẹ́ alẹ̌̀ tahenuô a enǒ̤́ kuỗnyǎprẹ̌́ phú
tahe asèe tạ̀kuộ̃tạ̀vẹ̌̀ nuôtahe nyǎprẹ̌́."

29 Jesǔ hé lǔ, "Nẹ̀ hésû kạkhyě tẹ̀yě aryá nyacǒ̤́
akhu-akhyě nẹ̀ kạ dő hi ma anị́ hǒ̤́. Khǐnékhǐnǒ̤ o
dő nẹ̀ phúprẹ̀mò akǔ nuôtôduǒ̤ htecuőkyǎ hǒ̤́."

30 A kạ dő ahi rò a myáhtye ná a phúprẹ̀mò
omyěkhű o dő lẹ́myěkhu rò a thẹ̌́gně ná
khǐnékhǐnǒ̤ htekyǎhǒ̤́ dő lǔkǔ hǒ̤́.

Jesǔ Mẹsǐmẹ́kạ Pẹ́ Kayǎ Khǎlèkaǒ̤ Rò A Pẹ̌́ Tôprẹ̀

31 Htuỗrò Jesǔ o bí vị̌ Tyre tavǐtavạ nuô rò a
nuǒ̤ cuőplúbẹ̌́ vị̌ Sido, htuỗrò a kạkhyě dő Galilea
htyěò. Htyěò yěnuô a ophû ná vị̌ shyé dő ǔ ẹ̌́
ná Decapoli hé yěnuô tôkẹ́ akǔ. 32 Kayǎ tahe
ẹ̌́hyǎnị́ kayǎphẹ̌̀ khǎlèkaǒ̤ rò a pẹ̌́ uőáyá hébè cyạ́
kadákadǒ tôprẹ̀ dő Jesǔ a o rò èthǐ kwǐthẹ́zọ̀ tadû
Jesǔ dő a ki dya atakhu dő lǔlọ.

33 Rò Jesŭ ḗhte taphăcuố̌khókyă tűdû kayăphḕ
yĕtôprẹ̀ dố kayă orọ̤́klḕ rò kḭ̆nuố̌ htuố̌ akanồ
dố kayăphḕ nuôtôprẹ̀ a khălèkŭ rò a htupláco
aplḭ̤htyĕ ná akanồ rò a tô ná kayăphḕ nuôtôprẹ̀
aplḭ̤. 34 Htuố̌rò a tṳ́htya dố mố́khu rò a thḗmuọ̤́,
rò a hé lŭ, “Éphatha!” Angọ̤́lasá ma “lĭhtyamồ!”
nuôprḗ. 35 Rò kayăphḕ nuôtôprẹ̀ khălè lĭkạ̤khyĕ
rò aplḭ̤ cẹ̤́ kạ̤khyĕ rò a hébè cyạ̤́ ryá khyĕthyá.
36 Jesŭ hé èthĭ ná héso pẹ̤́ tă ŭ tôprẹ̤̀⌢ tămẹ̤́ ní⌢, a
hé èthĭ phúnuô tadűrò Jesŭ nồhéluố̌ to shyoshyo,
èthĭ lé héluố̌ shyoshyo. 37 Rò lồ⌢ kayă dố a
nḭ̤́huố̌ tahenuô, a khyéthukhyéthḗ lahyă kanọ̤́⌢ to.
Rò èthĭ hé lahyă, “Lồ⌢ è mẹ̤tẹ̤̀ tahe nuôma aryá
nyacố! Kayă khălèkaồ ma a mẹ̤lĭkạ̤khyĕ, kayă pḗ
ma a mẹ̤hébè cyạ̤́ kạ̤khyĕ pẹ̤́ cố ŭ ni,” a hé lahyă
phúnuô.

8

Jesŭ Dyéedyéŏ Kayă Lwḭ̆rí
(Matteo 15:32-39)

1 Bínuô akhḕ kayă bḗmṳdu dố aruô tômṳ hyăo-
plố́oplu kuố̌ lồ ke lŭ rò èthĭ lẹ̤́elẹ̤́ŏ lồkyă hố rò Jesŭ
ḗhyă a khŏpacḕ̤ tahe dố a o rò a hé èthĭ, 2 “Vă thḗzọ̤̀
nḭ̤́dyé nyacố kayă yĕtahe, a o kuố̌ lahyă ná vă bíyĕ
ma a bă hố thuố̌nyĕ hố. Èthĭ lẹ̤́elẹ̤́ŏ o lahyă tôcô⌢
to. 3 Vă ki plwŏkạ̤ tavḭ̆takồ èthĭ dố ahi hérò, a
enố́ŏnố lahyă to rò a ladyáeladyáŏ kạ̤ lồ dố klyálọ̤

he, mẹtěhérò kayǎ tahehe ma a o lahyǎ dő ayẹ hyǎ
cǿ.”

4 Rò a khǒpacẹ̌ tahe hésû lǔ, “Pẹ tǒbè dyée èthǐ lẹ́e ma amạ́vǎ, manárò dő lạ́mịsoklẻ̌ phúyěnuô, pẹ ki cuőmyápụ̌ dyée cyạ́ pẹ́ èthǐ phútě?”

5 Jesǔ sudyǎ èthǐ, “Thǐkhǿmǔ o báklọ̣́tě?”

“A o thuőthyótôklọ̣́” èthǐ hésû lǔ phúnuô.

6 Jesǔ nǒonyǎtạ̌ lǒ kayǎ bẻ́mụ yětahe dő hekhu
rò a phyéhtya khǿmǔ yěthuőthyótôklọ̣́ rò a héb-
wíhétaryě htuthẻ́htya Cǿmarya, rò a ibikyě htuǒ
khǿmǔ yětaherò a dyé ná a khǒpacẹ̌ tahe rò a
nǒcuőzụ́ èthǐ rò a khǒpacẹ̌ tahe cuőzụ́tạ̌ dǐtû ná
kayǎ bẻ́mụ tahe. 7 Èthǐ phyéhyǎ tuǒkuǒ tẹ̌phú
tôbè nyẹ̌bè rò Jesǔ hébwíhétaryě htuthẻ́htya Cǿ-
marya htuǒrò a nǒzụ́tạ̌ e ná kayǎ bẻ́mụ yětahe.
8 Èthǐ ekǿǒbǎ pòepòǒ lǒplǐ cǿ. Rò a khǒpacẹ̌
phyédwókhyě khǿmǔ dő a okyǎpǎ yětahenuô a
bǎpǎ cǿ ná krị́nuô thuőthyótôkrị́ cǿ. 9 Kayǎ
esèe yětahenuô a phû- o cǿ kayǎ lwị̌rí. 10 Jesǔ
plwǒkạkyǎ htuǒ kayǎ bẻ́mụ yětahe rò tôphuőtuǒ
è ná a khǒpacẹ̌ tahe cuőnuǒ dő thòklyěkǔ rò
htecuő dő Dalmanutha kẹ́.

Pharisěophú Tahe Kwǐmyá Tẹ̀prọ̣tẹ̀pryạ
(Matteo 16:1-4)

11 Pharisěophú tahe hyǎ dő Jesǔ a o rò a
hyǎ cáhtya kryạ́ lǔ. Jesǔ yěnuôma a o dő Cǿ-
marya a o hyǎ mạ́ ẻ̌, mạ́to ẻ̌ nuô, èthǐ hyǎkwǐ
khákhomyábyeprẻ́ lǔ ná a ki dyéluǒ pẹ́ èthǐ

tè̤pro̤tè̤prya̤ tôcô. 12 Jesŭ thé̍muŏ̤̃ rò a hé èthĭ,
“Kayă yĕtôhtŭ̃ tahe cuŏ̃kwĭmyá tuŏ̤̃ vă tè̤me̤
tè̤pro̤tè̤prya̤ me̤tĕ? Vă hécó̍có thĭ vă dyéluŏ̃ pé̤
thĭ tè̤me̤ tè̤pro̤tè̤prya̤ tôcô‿ to.” 13 A hé rò a
htecuŏ̃ taphăkyă ná Pharisĕophú nuôtahe, rò a ka̤
kanuŏ̃khyĕ dŏ̃ thòklyĕkŭ rò htecuŏ̃kyă htyĕòbé̍rḛ̌
tôkyĕ.

Jesŭ Ithyó Nḭ́dyé A Khŏpacḛ̌ Tahe
(Matteo 16:5-12)

14 Jesŭ a khŏpacḛ̌ tahe sŏtapa̤ phyécuŏ̃nḭ́ lahyă
khó̍mŭ rò dŏ̃ thòklyĕkŭ yĕnuô èthĭ phyécuŏ̃nḭ́
pré̍ khó̍mŭ tôklọ̤̍phú pré̍. 15 Jesŭ mekyă tă̤te̤ a
khŏpacḛ̌ tahe, “Rọ̤nḭ́ lahyă thĭné̤ ná Pharisĕophú
tahe ahuŏ̃mû ná Khwí Herodè ahuŏ̃mû yĕnuô
ní‿.”
16 Èthĭ hé nḭ́dyé khyĕlŭ, “Byacè hé pè̤
phúyĕnuôma, ma̤ dŏ̃ pè̤ khó̍mŭ o pé̤ lŭ to nuôhó̍.”
17 Byacè Jesŭ thé̍gnĕ ná èthĭ hébè nḭ́dyélŭ
ná khó̍mŭ ari-akyă akhu-akhyĕ, a sudyă èthĭ,
“Mame̤tĕrò thĭ cuŏ̃dônyă nḭ́dyé khyĕlŭ ná thĭ
khó̍mŭ oto ari-akyă phútĕ? Ma thĭ myáhtye
thé̍gnĕplŏ kuŏ̃nyă híŭ to ĕ̃? Thĭ cuŏ̃thé̍gnĕplŏ pé̤
kuŏ̃ŭ to phútĕtĕ? 18 Thĭ mèthèplò o kuŏ̃ŭ rò thĭ
myáhtye kuŏ̃ŭ to, thĭkhălè o kuŏ̃ŭ rò thĭ nḭ́huŏ̃
kuŏ̃ŭ to. 19 Bí vă ibikyĕ khó̍mŭ nyă̤klọ̤̍ rò vă buôe
ná kayă nyă̤rí akhĕ̃nuô, thĭ phyédwóplò̍ khyĕthyá
a okyălŏ̃ nuôtaherò a opă bákrḭ́tĕ nuôma thĭ
tọ̤nḭ́dyé păto ĕ̃?”

Èthǐ hésû lǔ, “A okyǎlő shyényẹ̌krị̈.”

20 “Bí vǎ ibikyě khố́mǔ thuỗthyótôklộ́ rò
vǎ buôe ná kayǎ lwị̈rí akhẻ̌, thǐ phyédwóplồ́
khyěthyá khố́mǔ dő vǎ ibikyě tahenuô, a okyǎlő
pǎ bákrị̈tě?”

Èthǐ hésû lǔ, “A okyǎlő pǎ thuỗthyó tôkrị̈.”

21 Rò a hé èthǐ, “Thǐ thế́gně pẹ̌kuỗnyǎ híǔ to ẻ̌?”

Jesǔ Zasǐmẹ́ Kayǎphẻ̌ Mèthèkhí Tôprẹ̀ A Mèthèplò Dő Vị̌ Bethsaida

22 Jesǔ ná a khǒpacẹ̌̉ tahe cuőtuộ́ dő vị̌ Bethsaida
rò kayǎ tahe ẻ́hyǎnị́ kayǎ mèthèkhí tôprẹ̀ rò
a hyǎkwǐthẻ́zộ Jesǔ ná a ki tôbè pẹ́ kuỗ kayǎ
yětôprẹ̀. 23 Jesǔ pụ̃́nị́ kayǎ mèthèkhí yětôprẹ̀
atakhu rò a ẻ́hte lǔ dő dỗklồ rò a htuplárẹ̌̉ lǔ
mèthèplò rò a tôrẹ̌̉ kayǎphẻ̌ yětôprẹ̀ a mèthèplò
rò a sudyǎ lǔ, “Nẹ̀ myáhtye tẹ̀ tôcôcô ẻ̌?”

24 A myáhtǒmyályạ̈ rò a hé, “Vǎ myáhtye kayǎ
tahe tadű̂rò athyáná thòmộ́ rò a cuőkạ̈cuőhyǎ
phúnuô prẻ́.”

25 Jesǔ tôrẹ̌̉ khyěthyá kayǎphẻ̌ mèthèkhí
yětôprẹ̀ a mèthèplò rò kayǎ nuôtôprẹ̀ yácű́
myátạ̈̌tẹ̀ khyěthyá rò a mèthèplò lǐhtya rò a
myáhtye ryálồ tẹ̀pwộ̌tôcô. 26 Rò Jesǔ hénị́ lǔ, “Kạ
tôphuőkạ dő hi ní¬, kạ kanuỗ tǎ dő dỗkǔ tǎmẹ́
ní¬.”

Petru Héluǒ̂hte Ná Jesǔ Ma Prẹ̀mẹlwóhtekạ Dő̂ Cố̂marya Nwóhtya È Tôprẹ̀
(Matteo 16:13-20, Luka 9:18-21)

27 Jesǔ ná a khǒpacẹ̌̀ tahe cuố lahyǎ dố dǒ̂ o dố vị̌
Caesarea Philipi akhǎsǒ̂khǎshyé tahe rò bí a cuố
dố klyálọ akhẻ̀nuô, Jesǔ sudyǎ èthǐ, "Kayǎ tahe
hékryá⌢ vǎ ná vǎ ma kayǎ phútě tôprẹ̀ pě?"
28 Èthǐ hésû lǔ, "Taheherò a hé ná Giovanni
Baptista, tahehe kuǒ̂kerò a hé ná Prẹ̀prọ Elia,
taheherò a hé ná prẹ̀prọ tomaná prẹ̀prọ khódû dố
aruô tahe aklẻ̌ tôprẹ̀prẹ̀ prẻ́," a hé lahyǎ phúnuô.
29 Rò a sudyǎ èthǐ, "Thǐ kuǒ̂kelé⌢, thǐ ki hé
ke vǎ ná ǔpě?" A hé rò Petru hésû è, "Nẹ̀
ma prẹ̀mẹlwóhtekạ ǔ* dố Cố̂marya nwóhtya è
nuôtôprẹ̀ hố̂."
30 Phúnuôrò Jesǔ mekyǎ èthǐ, "Vǎ ma prẹ̀mẹl-
wóhtekạ ǔ† dố Cố̂marya nwóhtya è nuôtôprẹ̀ hố̂,
thǐ bè cuố hésoluǒ̂nị pẹ́ ǔ phúnuô tôprẹ̀⌢ to ní⌢."

Jesǔ Héso-one Rẹ́ A Bè Khyácyẹ̌̀khyácụ̂ Tẹ̀ Ná A Bè Thyě Pǎ Ari-akyǎ
(Matteo 16:21-28, Luka 9:22-27)

31 Rò Jesǔ cáhtya ithyó a khǒpacẹ̌̀ tahe, "Vǎ ma
prẹ̀lu kayǎ aphúkhǔ rò vǎ tǒbè khyábè ẻ́nyacố̂
tẹ̀cyẹ̌̀tẹ̀cụ̂ pǎ, rò Judaphú khuklố̂khuklyǎ tahe,
bwídukhu tahe ná prẹ̀ithyó tẹ̀thyótẹ̀thya athárá
tahe ki thố̂tanạ́ thố̂taphǎkyǎ vǎ pǎ rò èthǐ ki

---

* **8:29** 8:29 Mẹlwóhtekạ ma Krístuphú amụ dố aruô tahehenuô a hé, "tẹ̀mẹsiplẻ́kạ" mátorò "Tẹ̀khyákạphuôkạ, tẹ̀ẻ́kạphuôkạ."
† **8:30** 8:30 Mẹlwóhtekạ-mẹsiplẻ́kạ-khyákạphuôkạ

mẹthyěkyǎ vǎ pǎ. Rò vǎ thyěhtuǒ̆pǎ rò thuǒ̆nyě
pǎnuô, vǎ ki htwǒprẹ̀ kạkhyě khyěthyá dố tẹ̀thyě
pǎ.” 32 A héluǒ̆ lạ̣lǐ plǒ pẹ̣lǒ̆ cố èthǐ ná lǒ̆⌢
tẹ̀yětahe akhu-akhyě Petru ế́cuố taphǎ cọ̣́cẹ̆̀kyǎ
Byacè takiphú rò a thẹ̀́prwọ̣̆ lǔ.

33 Manárò Jesǔ taríhtǒtarílyạ rò a myárẹ̆̀ htuǒ̆
a khǒpacẹ̆̀ tahe rò a thẹ̀́prwọ̣̆ kạkhyěsû Petru,
“Kố⌢ khǐnéricyạ́ khukló̆, htecuố taphǎkyǎ ná vǎ,
mẹtěhérò nẹ̀ tẹ̀tanẹ tahenuô athyáná prẹ̀lukayǎ
a tẹ̀tanẹ nuô prẹ́, a thyákuǒ̆ ná Cờmarya a tẹ̀tanẹ
tahenuô mạ́to.”

34 Htuǒ̆rò Jesǔ ế́hyǎplố́tọ̣̃ lǒ̆ kayǎ bẹ́mụ tahe ná
a khǒpacẹ̆̀ tahe dố a o rò a hé èthǐ, “Kayǎ tôprẹ̀prẹ̀
ki thẹ́zụ̣̃ krwǒ vǎkhyě hénuô, a tǒbè mẹ phú vǎ
thẹ́zụ̣̃nǒ̆mẹ lǔ nuôtahe, a mẹ cụ́⌢ dû athẹ̀́plò ma
anị́ to. A bè záhtya nị́dyédû a krusu rò a bè
krwǒ vǎkhyě. 35 Mẹtěhérò kayǎ dố a thẹ́zụ̣̃ mẹl-
wóhtekạ nị́dyé a thẹ̀́plòhtwǒprẹ̀ tôprẹ̀prẹ̀ nuô,
a thẹ̀́plòhtwǒprẹ̀ ki lamẹ́kyǎ pǎ. Manárò dố
vǎkhuvǎkhyě rò kayǎ tôprẹ̀prẹ̀ ki dyélyạkyǎ a
thẹ̀́plòhtwǒprẹ̀ ná tẹ̀thẹ́krụ̆̃mila yěnuô dố vǎgně
hénuô, a ki nị́bè thẹ̀́htwǒprẹ̀ tacụ́prẹ̀ pǎ. 36 Kayǎ
tahe ki nị́bè lǒ̆ cố hekhusǐba a tẹ̀duzạ́htyathẹ̆̀
tahe cố rò a ki lacụ́kyǎ a thẹ̀́htwǒprẹ̀ tacụ́prẹ̀ yě
hénuô abwío dố lǔgně ǐtě? 37 Kayǎ dố a thẹ́zụ̣̃
nị́bè kạkhyě khyěthyá a thẹ̀́htwǒprẹ̀ tacụ́prẹ̀ yě
tôprẹ̀prẹ̀nuô tẹ̀duzạ́htyathẹ̆̀ dố a ki iprịbẹ́ ná a
thẹ̀́plòhtwǒprẹ̀ yěnuô a o tôcô⌢ to. 38 Htụ̆̃khẹ̆̀ dố

a o shuǒ̂shuǒ̂pré̌ ná kayǎ dő a mẹthû́mẹplátẹ̀, kayǎ dő a krwǒlụ̂̌mẹ tǒ Cố̀marya athḗplò o pǎ to yětôhtǔ̂ akǔyě, kayǎ tôprẹ̀prẹ̀ dő a thḗtarẹ̌̀ vǎ htuǒ̂to a thḗtarẹ̌̀ vǎlạ̌vǎngọ́ yětahe tôprẹ̀prẹ̀ nuô, shyé- prẹ̀lukayǎ aphúkhǔ mạ́hố vǎyě ki hyǎhố ná vǎphẽ̌ a taryědutaryěhtǔ hố̀pǎ, rò vǎ hyǎtọ̃́hố ná tanémố̀khuphú sǎsẽ̌ tahe hố̀pǎ akhẽ̌nuô, vǎ ki thḗtarẹ̌̀ kuǒ̂ke è pǎ.”

9

1 Jesǔ hé èthǐ, “Vǎ hé mạ́lakǒ cố thǐ, kayǎ dő a ihtòo bí thǐ̂klẽ̌yě tahehenuô, bí èthǐ thyě tyahí tokhẽ̌, èthǐ ki myáhtyenố lahyǎ Cố̀marya hyǎ pő̂htyěpő̂kẹ́ ná a taryěprọprya̤ pǎ.”

Jesǔ Nẹ́klọ̃́ Htulyakhókyǎ
(Matteo 17:1-13, Luka 9:28-36)

2 Mọ́nyě thuǒ̂thyó bǎhtuǒ̂hố̀nuô Byacè Jesǔ ḗnị́
Petru, Jakomo ná apuọ̃́ Giovanni rò a cuő̂htya dő
sohtyalǒ̂ tômě alọ. Bí a o tǔ̂dû ná èthǐ akhẽ̌nuô,
Byacè Jesǔ anẹ́klọ̃́ htulya taklya khólǒ̂ dő èthǐ
nyěhyǎ. 3 A hyeca̤ tahenuô abǔplyatakhẽ̌htya
lǒ̂plǐ cố rò a bǔthúlú klǒ̂pǎ cố ná ǔ ishuôphuő̂
hyeca̤ dő hekhuyě nuô cố. 4 Phúnuôhtuǒ̂rò a
khǒpacẹ̌̀ nuô thḗthuǒ̂ myáhtye Prẹ̀prọ Elia dő-
nyénu nuôtôprẹ̀ ná Mosè oluǒ̂htya rò èthǐ hébè
lahyǎ ná Byacè Jesǔ.
5 Petru hé Jesǔ, “Thárá-, khǎlẹ́ bíyě tôpho rò
atwọ́ mọryá lǎ. Pẹ̀ ki isố̀pẹ́ thǐ lẹ́thû thuǒ̂mě,

tômĕrò nẹ̈gnĕ, tômĕrò Mosè agnĕ, tômĕrò Prẹ̈prọ
Elia agnĕ.” 6 Èthǐ thé̍isĕ talwó sû̂lǜ rò Petru tŏbè
hé phútĕnuô a thĕ́gnĕ păto akhu-akhyĕ a héhte
phúnuô prĕ́.

7 Rò ŏ́luộ́ tôba lapọ̀ tạ̈bíkyă èthǐ rò ngọ́prạ̈htya
dő ŏ́luộ́kŭ rò a hé, “Yĕtôprẹ̈ ma văphúkhŭ dő vă
mọ nịdyé è tôprẹ̈, rò nịdă lahyă angọ́ ní⌐.”
8 O taplộphú rò èthǐ myátarítavạ rò myáhtye
prĕ́tû̂ Jesŭ tôprẹ̈⌐ tuỗ, dő aruô thĕ́nyẹ̈nuô
myáhtye păto hŏ́.

9 Bí èthǐ o dő solọ hítặ akhĕ̌nuô, Jesŭ mekyă èthǐ
ngọ́, “Lŏ̌⌐ thǐ myáhtye yĕtahenuô hésoluỗ pẹ́ tă
hí ŭ tôprẹ̈⌐ tămẹ́ ní⌐, prẹ̈lukayă aphúkhŭ mạ̈hŏ́
văyĕ ihtòhtwŏprẹ̈ kạ̈khyĕ hŏ́ dő tẹ̈thyĕ pă tû̂rò
hésoluỗ pẹ́ noprĕ́ ŭ ní⌐,” a mekyă èthǐ phúnuô.
10 Rò èthǐ mẹ̈phú Jesŭ mekyă èthǐ nuô tadû̂rò èthǐ
dônyă nịdyé khyĕlŭ tôprẹ̈ ná tôprẹ̈ rò a hé lahyă,
“Tẹ̈thyĕ ihtòhtwŏprẹ̈ kạ̈khyĕ angọ́lasá ma ĭtĕ ha?”
A sudyă nịdyé lŏ̌ lŭ phúnuô.

11 Èthǐ sudyă Jesŭ, “Prẹ̈ithyó tẹ̈thyótẹ̈thya
athárá tahe hé ná Prẹ̈prọ Elia bèhyă rẹ́klŏ̌ ná
Messia dő a ki mẹ̈lwóhtekạ ŭ yĕnuô tôprẹ̈ pă, a
cuő̂hétuộ́ phúnuô mẹ̈tĕ?”

12 Rò a hésû̂ èthǐ, “Prẹ̈prọ Elia bè hyă rẹ́lő̂pă
rò a bè hyă taritaryă mẹ̈ryá kạ̈khyĕ tẹ̈lŏ̌⌐ plǐ
nuôma a mạ̈lakŏ cŏ́ vă. Manárò lisăsĕ̌ hé ná prẹ̈lu
kayă aphúkhŭyĕ a tŏbè khyábè ĕ́nyacŏ́ tẹ̈cyẹ̆tẹ̈cû̂
pă rò ŭ ki thŏ́tanạ̈taphăkyă è pă a cuő̂hétuộ́

phúyěmẹtě? 13 Manárò vǎ hé thǐ, Prẹ̀prọ Elia*
hyǎhtuổhő rò kayǎ tahe mẹ lǔ cụ́ èthǐ thẻ́plò thẻ́zụ̂́
mẹ lǔ nuôprẻ́. Yěma a htwǒhtya hő phú lisǎsẻ̌
rǎone è ari-akyǎ nuô hő.”

Jesǔ Mẹsǐmẹ́ Pacẹ̌phẻ̌phú Dố Khǐnékhǐnỏ̌ Mẹbè È Tôprẹ̀

(Matteo 17:14-20, Luka 9:37-43)

14 Bí Jesǔ ná a khǒpacẹ̌ thẻ́thuổ cuốtuộ́ dố a
khǒpacẹ̌ aruô tahe a o akhẻ̌nuô, a myáhtye kayǎ
bẻ́mụdu hyǎoplỏ́oplu tavạ lổ èthǐ rò prẹ̀ithyó
tẹ̀thyótẹ̀thya athárá tahe hyǎkréhyǎkryạ́ lahyǎ ná
èthǐ. 15 Bí kayǎ bẻ́mụ myáhtye Jesǔ akhẻ̌, tôphuố-
tuổ èthǐ khyéthukhyéthẻ́ lahyǎ rò èthǐ klyacuố
hébè ẻ́mọsû lahyǎ Jesǔ.

16 Rò Jesǔ sudyǎ a khǒpacẹ̌ tahe, “Ma thǐ
krékryạ́ lahyǎ èthǐ ná tẹ̀ritẹ̀kyǎ ǐtě?”

17 Dố kayǎ bẻ́mụ aklẻ̌nuô kayǎphẻ̌ o tôprẹ̀ rò a
hésû Jesǔ, “Thárá⌢ vǎ ẻ́hyǎnị́ vǎ phúprẹ̀khǔ dố
khǐnékhǐnỏ̌ mẹpẻ́ lǔ rò a hébè cyạ́ to tôprẹ̀ dố
nẹ̀o. 18 Dǎ khǐnékhǐnỏ̌ mẹbè hő è bíkhẻ̌tě⌢ nuô
a bẻ́ lakhụ̂́tặ anẹ́ dố hekhu rò akyặkǔ bỏ́bẻ́hte
lỏ̌plǐ. Htuổrò a ạtakrụ̂ akhukhyě rò anẹ́ pryặhtya
lỏ̌plǐ. Vǎ kwǐthẻ́zọ̀ nẹ̀ khǒpacẹ̌ tahe ki vẹ̌htekyǎ pẹ́
lǔ khǐnékhǐnổyě tadụ̂́rò èthǐ vẹ̌htekyǎbẻ́ pẹ́kuổ lǔ
phúnuôto.”

---

* **9:13** 9:13 Jesǔ hé “Elia”, angọ́lasá ma Giovanni Baptista

19 Rò Byacè Jesŭ hé èthĭ, “Kayă sŏdŏ tẹzṳ̋ thĭ-
ma vă bè onyẹ̌ tộ̋kuŏ̌pă ná thĭ bátĕ pă? Vă tŏbè
khyáthẹ́dŏ nyẹ̌pẹ́kuŏ̌pă thĭ bátĕ? Ẹ̀hyă è dố vă
oyẹ̌.”

20 Rò èthĭ ẹ́hyă pacẹ̌phẹ̌phú nuôtôprẹ̀ dố Jesŭ
o. Bí khĭnékhĭnŏ̌ myáhtye Jesŭ akhẹ̌ tôphuốtuŏ̌ a
mẹ tanyặtapluộ̋ htyashyo pacẹ̌phẹ̌phú yĕtôprẹ̀ rò
lakhṳ̂tặ dố hekhu rò a htulŏ̌ taplŏ̌taple anẹ́ bínuô
rò akyặkŭ bŏ́bẹ́hte lŏ̌plĭ cŏ́.

21 Rò Jesŭ sudyă pacẹ̌phú nuôtôprẹ̀ aphẹ̌, “A mẹ
phúyĕ nuôma anyẹ̌lă hŏ́ ẹ̌?”

Rò a hésû lŭ, “A mẹpă dố a patíkhẹ̌ nuôpă cŏ́.
22 Khĭnékhĭnŏ̌ thẹ́zṳ̋ mẹthyĕ lŭ rò a mẹ lakhṳ̂nuŏ̌
tamŏmŏ lŭ dố mikŭ, a mẹ latặnuŏ̌ tamŏmŏ lŭ dố
htyĕkŭ cŏ́. Nẹ̀ ki mẹcyạ́ hérò thẹ́zọ̀ rò mẹcwọ́ pẹ́rẹ́
pẹ̀ to-.”

23 Rò Jesŭ hé lŭ, “Mẹtĕrò nẹ̀ cuố hétuộ̋, ‘Nẹ̀ ki
mẹcyạ́,’ phúnuô mẹtĕ? Kayă tôprẹ̀prẹ̀ dố a zṳ̋e
Cŏ́marya nuôma a mẹcyạ́ lŏ̌plĭ pwộ̌- tôcô prẹ́.”

24 Tôphuốtuŏ̌ pacẹ̌ aphẹ̌ ẹ́htŏ hé, “Vă zṳ̋e,
manárò vă tẹzṳ̋ opatílă, thyáphú vă tẹzṳ̋ kishyok-
isŏ̌ agnĕnuô, mẹcwọ́ kuŏ̌ rẹ́ vă!” A ẹ́htŏ phúnuô.

25 Bí Jesŭ myáhtye ná kayă bẹ́mụ klyahyătŏphû
rộ́ẹ́lă lŭ akhẹ̌nuô, a thẹ́prwộ̌ khĭnékhĭnŏ̌ yĕnuô,
“Kố- khĭnékhĭnŏ̌ dố a mẹkaŏ̌ kayă akhălè rò a
mẹpẹ́ kayă yĕtôprẹ̀, vă nŏ̌htecuố taphăkyă nẹ̀ dố

pacẹ̌phẹ̌phú yĕtôprẹ̀ akŭ hố, nẹ̀ bè kạkhyĕ nuỗní̤
pă tôphuố‐ to ní,” a héhtuỗ phúnuô rò.

26 Khĭnékhĭnỗyĕ a ế̉htŏhtya rò a mẹ̀ tapluộ̃shy-
otapluộ̃sỗ htuỗ pacẹ̌phẹ̌phú nuôtôprẹ̀ rò a hte-
cuốkyă dố lŭkŭ. Rò pacẹ̌phẹ̌phú yĕtôprẹ̀nuô, a
thyá cố ná a thyĕnuô cố. Rò kayă tahe hé lahyă, “A
thyĕhố nuỗ‐” a hé lahyă phúnuô. 27 Manárò Jesŭ
cwikahtò lŭ rò a kahtòbế khyĕthyá.

28 Jesŭ mẹ̀htuỗ phúnuôrò, bí è ná a khŏpacẹ̌
tahe kạkhyĕ nuỗ dố hi dố ŭ o tôprẹ̀‐ to nuôtômĕ
akŭ akhẹ̌nuô, a khŏpacẹ̌ tahe sudyă lŭ, “Pẹ̀
vẹ́htekyă bếkuỗŭ khĭné to mẹtĕ?”

29 Rò Jesŭ hé èthĭ, “Khĭnékhĭnỗ phúyĕ tahe
nuôma thĭ vẹ́htekyăbế prế è ná tấ tẹ̀kwĭcốbẽ tôcô
prế.”

Jesŭ Hé Khyĕthyá Ná Atẹ̀thyĕ Ari-akyă (Matteo 17:22-23, Luka 9:43-45)

30 Jesŭ ná a khŏpacẹ̌ tahe htecuốkyă htuỗ ná
khălẹ́ bínuô rò èthĭ lĕcuốrwó Galilea kẹ́kŭ nuô.
Jesŭ thézụ̂́ nỗthégnĕ ŭ tôprẹ̀‐ to, 31 mẹtĕhérò a
ithyóithya a khŏpacẹ̌ tahe rò a hé èthĭ, “Prẹ̀lukayă
aphúkhŭ mạhố văyĕ, ŭ ki isẽ tặkyă è dố prẹ̀lukayă
a takhukŭ pă rò èthĭ ki mẹthyĕ vă pă. Vă thyĕhtuỗ
thuỗnyĕ pă nuô, vă ki htwŏprẹ̀ kạkhyĕ khyĕthyá
pă.” 32 A khŏpacẹ̌ thégnĕplŏryá a tẹ̀ithyóithya èthĭ
yĕ angọ́lasá to tadữrò èthĭ sudyăbû lŭ tôprẹ̀‐ to.

Kayǎ Dő A Ki Htwǒdulő Ǔ Ma Ǔpě?
(Matteo 18:1-5, Luka 9:46-48)

33 Èthǐ cuőtuợ̋ dő vị̌ Capernaum rò bí a o dő hikǔ
akhȅnuô, a sudyǎ a khǒpacẹ̌ tahe, "Bí thǐ cuő dő
klyáḷọ akhȅnuô, thǐ hébè cuő kryá⁀ lǔ ǐtě?" 34 Bí
èthǐ cuő dő klyáḷọ akhȅnuô, èthǐ yǒ krékryạ́cuő
nị́dyélǔ ná dő pẹ̀klȅ yěnuô, ǔpě htwǒdulő ǔ pě ari-
akyǎ akhu-akhyě, èthǐ othuôtakrű lahyǎ prẻ, a hé
kạ̤khyěsû lǔ tôcô⁀ to.

35 Jesǔ onyǎo rò a ẻhyǎ èthǐ dő akhǎshyé rò a hé
èthǐ, "Kayǎ dő a thẻzụ̋ htwǒdulő ǔ tôprẹ̀ nuôma a
tǒbè o dő ǔ lẹ̀lő rò a bè htwǒpẹ́ lȍ ǔ pwọ̋⁀ tôprẹ̀ a
prẹ̀mẹtẹ̀phú."

36 Htuȍrò a ẻhyǎ pacẹ̌phú tôprẹ̀ rò a nȍhyǎ
kahtòo lǔ dő èthǐklȅ rò a phyáhtya lǔ rò a hé èthǐ,
37 "Kayǎ dő a myá vǎmèthè rò a ki ẻmọsû pacẹ̌phú
thyáná yětôprẹ̀ tôprẹ̀prẹ̀nuô a ẻmọsû hỏ vǎ hỏ.
Htuȍrò kayǎ dő a ẻmọsû vǎ tôprẹ̀prẹ̀nuô athyáná
a ẻmọsû hỏ prẹ̀ dő a nȍhyǎ vǎ bíyě nuôtôprẹ̀ hỏ."

Kayǎ Dő A Mẹtakè Pẹ̀ To Nuôma A Otợ̋kuȍ Ná Pẹ̀ Tômụtuȍ
(Luka 9:49,50)

38 Giovanni hésoluȍ pẹ́ Jesǔ, "Thárá⁀ pẹ̀
myáhtye kayǎ tôprẹ̀ dő a cuő vẹ̉htekyǎ
khǐnékhǐnȍ tahe ná nẹ̀mwị. A yǒ otợ̋kuȍ dő
pẹ̀amụkǔ mạ́to rò pẹ̀ hé tạ̌tụ̋kyǎ lǔ."

39 Manárò Jesǔ hésû èthǐ, "Hétạ̌tụ̋ tǎ è tǎmẹ́,
kayǎ tôprẹ̀prẹ̀ dő a mẹ htwǒhtya tẹ̀prọtẹ̀pryạ

tôcôcô ná vă mwi̤nuô dố̆khyĕpă a pacyḛ́ishyé
zṵ̆nyé pă ná vă to. 40 Kayă dố a thé̆hte pḛ to tahe
nuôma a otố̤kuổ dố pḛ tôkyĕ pré̆. 41 Vă hécố̆cố thĭ,
dố thĭ krwŏ văkhyĕ akhu-akhyĕrò, kayă tôprḛ̀prḛ̀
ki dyéŏsû thĭ htyĕ tôbĕ hénuôma a ki ní̤bè má̤lakŏ
cố̆ tḛ̀mḛní̤khwókè pă.

Kayă Dố A Mḛthṹ Pacḛ̆̀phú
(Matteo 18:6-9, Luka 17:1-2)

42 “Kayă tôprḛ̀prḛ̀ ki nổmḛthṹ kayă patílố dố a
zṵ̂e vă yĕtahe aklḕ tôprḛ̀prḛ̀ hénuô, cổ lọ́du dố a
kyặ̆bŏlọnuô rò tá̤tặ̆kyă è dố htyĕdutava̤kṵ̆ nuôma
aryáklổ pă cố̆ dố lṵ̆gnĕ cố̆. 43 Nḛ̀ takhu ki nổmḛ
nḛ̀ tḛ̀thṹ hérò pặ̆tṵ̂̆kyă ènuô. Nḛ̀ takhutṵ̆̂ tôkhó
rò nḛ̀ ka̤kanuổbé̆ dố mố̆khunuô aryáklổ pă cố̆
ná nḛ̀ takhu opwọ̆lổ nyḛ̆̀khó cố̆. Nḛ̀ ka̤kanuổ dố
mố̆khu ná nḛ̀ takhu tṵ̂̆yĕtôkhó pré̆ yĕnuô, aryáklổ
pă cố̆ ná nḛ̀ takhu opwọ̆lổ nyḛ̆̀khó rò nḛ̀ latặ dố
Mố̆rapọ̀tya̤ kṵ̆ dố mi pị̆ cyá̤ pă tôphuố̆⌢ to yĕnuô
tôò akṵ̆ cố̆. 44 (Bínuô tôpho pănuô lò ki e èthĭ
zye rò lò yĕtahenuô a thyĕpḛ́to rò mi dố a ṵ̂̆ èthĭ
yĕnuô, a pị̆pḛ́ pă tôphuố̆⌢ to.)† 45 Nḛ̀ khặ̆duô
ki nổmḛthṹ nḛ̀ hérò pặ̆tṵ̂̆kyă è nuô. Nḛ̀ nuổ
dố mố̆khu ná nḛ̀ khặ̆duô tṵ̂̆yĕtôkhó pré̆ yĕnuô,
aryáklổ pă cố̆ ná nḛ̀ khặ̆duô opwọ̆lổ nyḛ̆̀khó rò ṵ̆
vĭtặ̆kyă nḛ̀ dố mố̆rapọ̀tya̤ akṵ̆ yĕnuô cố̆. 46 (Bínuô
tôpho pă nuô, lò ki e èthĭ zye pă rò lò yĕtahe nuô

† **9:44** 9:44 Ṵ̆ ră liphá mú⌢ nukhḕ tahehenuô, ṵ̆ myáhtye lisăsḕ
yĕtômặ̆ opatố̤kuổ to

a thyĕpẹ́ tôphuő̤ to rò mi dő a ủ èthĭ yĕnuô, a
pḭ̆pẹ́ pă tôphuő̤ to.)‡ 47 Nẹ̀mèthè ki nồmẹ nẹ̀ tẹ̀thű̂
hérò kaŭhtekyă rò vĭkyă kyă ènuô. Nẹ̀mèthè oprẹ́
tôkyĕ rò nẹ̀ kạkanuỗbẹ́ dő mókhu nuô aryáklỗ
pă cố ná nẹ̀mèthè opwộodwŏ lồnyẹ̆kyĕ rò ŭ bè
vĭtặkyă nẹ̀ dő Mòrapọ̀tyạ kŭ pănuô cò. 48 Bínuô
tôpho pă nuô,
'Lò ki e èthĭ zye pă rò lò yĕtahenuô, a thyĕpẹ́
tôphuő̤ to. Mi dő a ủ èthĭ yĕnuô, a pḭ̆pẹ́
pă tôphuő̤ to.'
49 "Kayă pwộ̤ tôprẹ̀ bè mẹmwộ̤plĭthĭplo è ná mi
pă.§

50 "Ithè nuôma aryá prẹ́ tadű̂rò a ki sű̂hẹ̆ păto
hénuô mẹsű̂hẹ̆ kạkhyĕ khyĕthyá è nuô anḭ́ păto
hố. Thĭ bè o nḭ́dyé lahyă ithè mạ́dû tẹ̀bốthyóbốlă
nḭ́ lŭ tôprẹ̀ ná tôprẹ̀, htuỗto oplóocủ krṵ̆̂klẹ̆ nḭ́dyé
lŭ tôprẹ̀ ná tôprẹ̀ yĕnuô ní̤."

10

Jesŭ Ithyóithyatặ Ǔ Ná Okyămĕ Ari-akyă (Matteo 19:1-12, Luka 16:18)

1 Htuỗrò Jesŭ o bínuô rò a htecuőkyă dő Judakẹ́
rò a cuő dő Jordano htyĕklŏ bẹ́rẹ̆ tôkyĕ. Kayă

‡ **9:46** 9:46 Ǔ ră liphá mṳ́ nukhẹ̆ tahehenuô, ŭ myáhtye lisăsẹ̆ yĕtômặ opatộ̤kuỗ to § **9:49** 9:49 Kayă tahehenuô a hé ná lisăsẹ̆ yĕtômặ angộlasá ma a thẹ́zṵ̂ hé ná khyábè tẹ̀mẹcyẹ̆mẹcṵ̂ nuô athyáná mi mẹmwộ̤plĭkyă ŭ lŭhtya tẹ̀phútẹ̀lyẹ nuô. Manárò tahehenuô a hé ná kayă dő a shyalyạ nḭ́dyé kuỗ atẹ̀thű̂ to tahenuô, ŭ ki ciryakyă è dő ngarakŭ nuô ná mi pă.

bé́mụ hyǎoplṓtavạ kuỗlǒ̃ khyěthyá lǔ tôplutôphè
rò a ithyótặ pẹ́ ǔ phú alẹ́klǒ ithyó pẹ́ ǔ pwọ̌˷ phuő
nuô.
2 Phariseǒphú tahehenuô a hyǎ tọ̋kuỗ dő Jesǔ a
o rò èthǐ thézṹ hyǎ myápụ̌ pụ̋ Byacè Jesǔ atệthṹ
rò a hyǎ sudyǎ takè lǔ, "Kayǎ tôprẹ̀prẹ̀ okyǎ amě
ma anị́ prế pẹ̀ tệthyótệthya hényǎ phúnuô ễ?"
3 Rò Jesǔ sudyǎ èthǐ, "Mosè hékyǎ thǐ ngọ́
phútě?"
4 Èthǐ hésû, "Kayǎ dő a okyǎ amě tahenuô Mosè
plwǒprế èthǐ dő a ki rǎ li-okyǎmě a tẹ̀rǎmá tôba
rò a dyé ná amě rò a ki okyǎ amě hénuôma anị́
prế."
5 Rò Jesǔ hésû èthǐ, "Mosè rǎkyǎ pẹ́ thǐ
tệthyótệthya phúyě mẹtěhérò thǐ yǒ khuklṓpryệ̌
dû thǐgně nuô. 6 Manárò dő Cṓmarya byályạlú
hekhu ná mṓkhu akhễnuôma 'Cṓmarya byályạtṹ
prẹ̀mò tôprẹ̀ ná prẹ̀khǔ tôprẹ̀ prế.' 7 'Dő
tẹ̀ritẹ̀kyǎ yě akhu-akhyě prẹ̀khǔ yěnuô a bè
dyakyǎ amuọ̋aphễ rò a bè cuő otọ̋kuỗ ná amě, 8 rò
kayǎ yěthényệ̌nuô a htwǒhtyahṓ tôprẹ̀˷ tuỗhṓ.'
Phúnuôrò èthǐ ma kayǎ thényệ̌ mạ́pǎtohṓ. A
htwǒhtyahṓ lǔ tôprẹ̀˷ tuỗhṓ. 9 Phúnuôrò tẹ̀ dő
Cṓmarya dya-otọ̋ lǔnuô, prẹ̀lukayǎ bè htṓpệ̌kyǎnị́
lǔ tôprẹ̀˷ to."
10 Bí èthǐ kạtuọ̋ dő hi akhễnuô, a khǒpacệ̌ tahe
sudyǎpọ́ lǔ tẹ̀ritẹ̀kyǎ yě. 11 Rò a hésû èthǐ, "Prẹ̀khǔ

✡ **10:4** 10:4 Li Dônyǎ 24:1,3 ✡ **10:6** 10:6 Hekhuhtwǒlú 1:27, 5:2
✡ **10:8** 10:8 Hekhuhtwǒlú 2:24

tôprẹ̈ ki okyǎ amě rò a ki cuốphyé taple ná prẹ̈mò
dố aruôtôprẹ̈ hénuôma a cuốthű̂hó́ amělyẹ̈ yěnuô
hó́. 12 Htuổrò prẹ̈mò tôprẹ̈ ki okyǎ avẹ̈ rò a ki
cuốphyé taple ná prẹ̈khǔ dố aruôtôprẹ̈ hénuôma
a cuốthű̂hó́ avẹ̈lyẹ̈ yěnuô tôprẹ̈ hó́."

Jesǔ Sò̌risò̌bǔ Pacẹ̈̌phú Tahe
(Matteo 19:13-15, Luka 18:15-17)

13 Thyáphú Jesǔ ki dyahtya atakhu dố pacẹ̈̌phú
yětahe alọ* nuô, kayǎ tahe é́hyǎnị lahyǎ pacẹ̈̌phú
dố Jesǔ a o. Manárò a khǒpacẹ̈̌ tahe thé́prwộ̈sû
kayǎ cwihyǎnị pacẹ̈̌phú yěnuô tahe. 14 Jesǔ
myáhtye èthǐ mẹphúnuôrò a thé́plòdu èthǐ rò a
hé èthǐ, "Plwǒhyǎ pacẹ̈̌phú nuôtahe dố vǎ oyě.
Mẹtặ̈tụ̈̂ tǎ èthǐ tǎmẹ́, mẹtěhérò Có́marya ahtyěakẹ́
nuôma kayǎ dố a shyalyạ athé́plò thyáná pacẹ̈̌phú
yěnuôtahe atẹ̈hó́. 15 Vǎ hécó́cò thǐ, thǐ ki nò̌pố
thǐnẹ́ ná Có́marya phú pacẹ̈̌phú tahe nò̌pốnị
anẹ́ nuôto hénuô, thǐ nuổ nị cyạ́ dố Có́marya
htyělẹ̈́kẹ̈́kǔ takhyá⁀ to." 16 Htuổrò a phyáhtya
pacẹ̈̌phú dố anẹ́lọ tôprẹ̈ htuổ tôprẹ̈ rò a dyahtyah-
tuổ atakhu dố pacẹ̈̌phú tahe alọ rò a sò̌risò̌bǔ èthǐ.

Kayǎ Duzạ̈́htyathẹ̈̌ Tôprẹ̈ Hébè Ná Jesǔ
(Matteo 19:16-30, Luka 18:18-30)

17 Bí Jesǔ cáhtya htecuốkyǎhó́ akhẽ̌nuô, kayǎ
tôprẹ̈ klyahyǎ dố lǔo rò a hyǎ dángụ̈̂lyạ dố

---

* **10:13** 10:13 Jesǔ dyahtya atakhu dố pacẹ̈̌phú yětahe alọ rò a ki sò̌risò̌bǔ èthǐ

lǚ mèthènyě rò a sudyǎ Jesǚ, “Kố‸ thárárya‸
thyáphú vǎ ki nị̌bè kuǒ̌ théhtwǒprẹ̀ tacụ̌prẹ̀
talèkré nuôrò, vǎ tǒbè mẹkryá‸ maǐtě?”

18 Jesǚ sudyǎ lǚ, “Nẹ̀ cuốé tuộ́ vǎ ná thárárya
mẹtě? Kayǎryá o tôprẹ̀‸ to, a o prétű Cómarya
tôprẹ̀pré. 19 Nẹ̀ thégně Cómarya mekyǎngọ́ tahe
hé, ‘Mẹthyě tǎ kayǎ tǎmẹ́, cuốthű tǎ ǔphúǔmě
tǎmẹ́, ehuôehí tǎ ǔtẹ̀ tǎmẹ́, khyá lahǒlahya tǎ
tẹ̀ tǎmẹ́, cuốetụ̌ǒplè tǎ ǔkhu tǎmẹ́, bezụ̌nyạ́ nẹ̀-
muộ́nẹ̀phẽ.’ ”✡

20 Rò a hésû Jesǚ, “Thárá‸ yětahenuô vǎ tộní
htuǒlǒhó rò vǎ krwǒmẹ htuǒlǒhó dố vǎ pacẹ̌khẽ
nuô pǎ cóhó.”

21 Rò Jesǚ myá tạ̀tạ̌‸ lǚ rò a thézọ̀ní lǚ rò
a hé, “Tẹ̀ dố nẹ̀ lomẹ nuô a opǎ tôcô, kạ
isẽkyǎlǒ nẹ̀ tạ̌muǒtạ̀tẹ̀ nuôtahe rò dyékyǎ ná kayǎ
sǒphásǒryạphú nuô. Nẹ̀ ki mẹphúnuô hérò nẹ̀
ki nị́bè tẹ̀duzạ́htyathẽ dố mókhu pǎ. Kạmẹhtuǒ
phúnuô rò hyǎ krwǒkuǒ vǎkhyě.”

22 A yǒ duzạ́ tạ̌pòtạ̌pẽ có akhu-akhyě, bí a nị́huǒ
htuǒ Byacè Jesǚ hé lǚ phúyě akhẽnuô, a khyé
htuǒrò a mèthèpyé rò a htekạkyǎ.

23 Jesǚ tarítavạ myá rò a hé a khǒpacẽ tahe,
“Kayǎ duzạ́htyathẽ tahe kírẹ́ nuǒ dố Cómarya
ahtyěakẹ́kǚ nuô, apyạ́ nyacó dố èthǐgně có!”

✡ **10:19** 10:19 Li Htekạ 20:12-16, Li Dônyǎ 5:16-20

24 A khǒpacẻ̤ tahe nı̤́huǒ̂ lǔ hébè phúyě rò a
htetapa̤ lǒ̂plǐ cố lǔ.† Htuǒ̂rò a hé khyěpó̤ èthǐ,
“Văphú thǐ⌐, ǔ kíré̤ nuǒ̂ dố Cố marya ahtyěakḛ́kǔ
nuôma apyá̤ nyacố⌐. 25 Tathíbuǒ̂du tôduǒ̂ kíré̤
plyénuǒ̂ dố htḗkhălı̤́kǔnuô azǔ klǒ̂pă cố ná kayă
duzá̤htyathẻ̃ tôprè̤ kíré̤ nuǒ̂ dố mố khu htyělḛ̀kḛ́kǔ
nuô cố.”

26 A khǒpacẻ̤ tahe a hte tapa̤ lǒ̂plǐ lǔ rò èthǐ
hé nı̤́dyélǔ, “Ki mḛphúnuôrò ǔpě tôprè̤ kíré̤ nı̤́bè-
cyá̤pă tḛ̀mḛlwóhteka̤ pě?”

27 Jesǔ myá èthǐ rò a hé èthǐ, “Prè̤lukayă mḛl-
wóhteka̤ cyá̤ nı̤́dyé anḛ́to tadû́rò Cố marya yǒ
mḛcyá̤tḛ̀ pwǒ̤⌐ tôcô akhu-akhyě, a mḛlwóhteka̤
cyá̤ prḗ.”

28 Petru hé lǔ, “Myámǒ̂, pè̤ dyakyă lǒ̂ cố hố
tè̤pwǒ̤⌐ tôcô rò pè̤ krwǒkuǒ̂hố nè̤khyěhố.”

29 Jesǔ hé lǔ, “Vă hélakǒ cố thǐ, dố văgně ná
vă tè̤thḗkrṳ̌mila agně rò kayă tôprè̤prè̤ ki vǐkyă
ahi-aphyă ná apuǒ̤́avyá̤, amuǒ̤́aphẻ̃, aphúalye̤, ná
aprḗalyá̤ thǐtahe hénuô, 30 a ohtwǒprè̤ yětôhtǔ̂rò,
a ki nı̤́bè ḗhtya lố̃klǒ̂pó̤ ahi, apuǒ̤́avyá̤, amuǒ̤́aphẻ̃,
aphúalye̤, aprḗalyá̤ thǐtahe dố aphuố tôzḛ̀ cố pă.
Manárò ǔ ki mḛcyě̤mḛcṳ̂ è pă. Nopă tôhtǔ̂ rò a ki
nı̤́bè thḗhtwǒprè̤ tacṳ́prè̤ talèkrḗ pă. 31 Manárò
kayă dố ǔ tane̤ lǔ ná a lodulố ǔtôprè̤nuô, a ki
okyă dố̃khyělố ǔ pă, kayă dố a okyă dố̃khyělố ǔ

† **10:24** 10:24 Judaphú tahe tane̤ ná Cố marya sǒ̂risǒ̂bǔ prè̤-
duzá̤htyathẻ̃ rò a cuố dố mố khu pă

tahenuô a ki htwǒhtya kayǎ dố ǔ lodulố lǔ pǎ,” Jesǔ hé pẹ́ èthǐ phú nuô.

Jesǔ Hé Pẹ́ Ǔ Ná A Bèthyě Pǎ Ari-akyǎ Thuỗ-phuốtôphuố
(Matteo 20:17-19, Luka 18:31-34)

32 Jesǔ ná a khǒpacẹ̌̀ tahe htya lahyǎ dố
vị̌ Jerusalem rò bí a htya dố klyálọ akhẽ̌nuô,
Jesǔ cuố rẹ́ èthǐ dố nyě. Jesǔ htya pẹ́ èthǐ
dố vị̌ Jerusalem akhu-akhyě, a khǒpacẹ̌̀ tahe
khyéthukhyéthế lỗplǐ cố lǔ, rò kayǎ dố a kr-
wǒhtya tọ̃kuỗ ná lǔ tahenuô, a thếisě lỗ lahyǎ.
Rò Jesǔ ếplố khyěthyá a khǒpacẹ̌̀ shyéthếnyẹ̌ rò
a cáhtya hésoluỗ pẹ́ èthǐ ná shyé᷉ èthǐ cuốtuọ̃
dố vị̌ Jerusalem pǎnuô a ki htwǒhtya kryá᷉ anẹ́
phútě pǎ nuôtahe ari-akyǎ. 33 Rò a hé èthǐ, “Nị́dǎ
tặtẹ lahyǎ, khǒnyạ́ rò pẹ̀ htya dố vị̌ Jerusalem.
Bínuô pǎma ǔ ki isẽ̌tặkyǎ prẹ̀lukayǎ aphúkhǔ
mạ́dû vǎyěnuô dố bwídukhu tahe ná prẹ̀ithyó
tẹ̀thyótẹ̀thya athárá tahe a takhukǔ pǎ. Rò èthǐ
ki thếplò tǒ lỗ lǔ dố a ki mẹthyěkyǎ vǎ pǎ. A ki
dyétặkyǎ vǎ dố Judaphú mạ́to tahe a takhukǔ pǎ.
34 Phúnuôrò Judaphú mạ́to tahe ki hébè lavilavỗ
kanǐkano lỗ vǎ pǎ, èthǐ ki htupláhtuthǐ lỗ vǎ pǎ, a
ki plí vǎ pǎ, rò èthǐ ki mẹthyěkyǎ vǎ pǎ tadữrò a
bǎhtyahố thuỗnyě pǎma vǎ ihtòhtwǒprẹ̀ kạkhyě
khyěthyá pǎ.”

Jakomo Ná Giovanni A Tẹ̀kwǐthếzọ̀
(Matteo 20:20-28)

35 Zebedeo aphúkhŭ Jakomo ná Giovanni hyăphû dő Jesŭ a o rò a hé lŭ, “Thárá⌢ pẹ̀ kwĭ nẹ̀ ĭtĕtĕ bèbè, pẹ̀ thé̆zṳ̂ dő nẹ̀ ki mẹ pé pẹ̀.”

36 Jesŭ hésû èthĭ, “Thĭ thé̆zṳ̂ nǒmẹ vă ĭtĕtĕ?”

37 Rò èthĭ hésû lŭ, “Bí nẹ̀ htya onyăhó̆ dő nẹ̀htyĕnẹ̀ké̤ rò nẹ̀ ohó̆ dő nẹ̀taryĕduhtŭ akŭ hó̆ pănuô, dyéonyă pẹ́kuő̆ pẹ̀ dő nẹ̀ takhu có̆htwó tôkyĕ tôprẹ̀, ná dő nẹ̀ takhu có̆ci tôkyĕ tôprẹ̀ pă ní⌢.”

38 Rò Jesŭ hésû èthĭ, “Thĭ kwĭ tẹ̀yĕnuô thĭ thé̆gnĕ nị́dyé ari-akyă to. Tẹ̀cyẹ̆tẹ̀cṳ̂ ahtyĕbĕ dő vă kírẹ́ ŏ yĕnuô thĭ ŏ bé̆kuő̆nyă sálẹ́ pă ề? Htuő̆rò tẹ̀khyácyẹ̆khyácṳ̂ dő vă kírẹ́ khyá yĕ pă nuôma thĭ khyábé̆kuő̆ sálẹ́ pă ề?”

39 Rò èthĭ hésû lŭ, “Pẹ̀ khyábé̆kuő̆ pré̆.”

Rò Jesŭ hésû èthĭ, “Htyĕbĕ dő vă kírẹ́ ŏ yĕnuô thĭ ki ŏnó̆kuő̆ pă, htuő̆rò tẹ̀cyẹ̆tẹ̀cṳ̂ dő vă kírẹ́ khyábè yĕnuô thĭ ki khyábènó̆ kuő̆dû pă.
40 Manárò lẹ́onyă akhălẹ́ dő có̆ci tôkyĕ nuô bèbè, dő có̆htwó tôkyĕ nuô bèbè, a o dő vă takhukŭ mạ́to, Có̆marya ki dyéonyă khălẹ́ yĕnuô ná kayă dő a taritaryă one pẹ́htuő̆hó̆ lŭ nuôtahe agnĕ pă.”

41 Bí a khǒpacẹ̆̀ dő a okyă prẹ̀shyé yĕtahe nị́huő̆ a sudyă phúyĕ akhề nuô, èthĭ thé̆plòdu Jakomo ná Giovanni. 42 Phúnuôrò Jesŭ é̆hyă pló̆lò̆ èthĭ dő a o rò a hé èthĭ, “Thĭ thé̆gnĕ dûhó̆ ná Judaphú mạ́to tahenuô a o ná a khukló̆khuklyă dő a pő nị́dyé

èthǐ tahe. Htuô̌rò htyěké̤phú khuklǒ́khuklyǎ yě-
tahenuô a nò̌e ní̤dyé lahyǎ a taryěshyosò̌ yěnuô
dố htyěphúké̤phú tahe akhu. 43 Manárò lò̌⌢ thǐ
yětahenuô thǐ tǒbè me̤phúnuô to. Dố thǐklè̌nuô,
kayǎ tôprè̤prè̤ ki thè́zṳ̂́ htwǒdu hérò a tǒbè htwǒ
thǐ prè̤me̤tè̤phú. 44 Dố thǐklè̌nuô, kayǎ tôprè̤prè̤ ki
thè́zṳ̂́ htwǒ kayǎ dố ǔ lodulố lǔ kihérò a tǒbè htwǒ
kayǎ lò̌⌢ plǐ acṳ̂́. 45 Me̤těhérò prè̤lu kayǎ aphúkhǔ
má̤hò́ vǎyě, vǎ hyǎ dố ǔ ki me̤pé̤ vǎgně nuô má̤to.
Vǎ hyǎ dố vǎ ki me̤pé̤ ǔgně prè́. Rò thyáphú vǎ ki
ihtaka̤ní̤ èthǐ agněnuôrò, vǎ dyélya̤kyǎ vǎ thè́plò
htwǒprè̤ dố kayǎ è́prè̤ agně.”

Jesǔ Me̤lǐka̤ Bartimeo Amèthè
(Matteo 20:29-34, Luka 18:35-43)

46 Jesǔ ná a khǒpacè̤̌ tahe cuốtuộ̤́ dố vǐ̤ Jeriko rò
bí èthǐ htecuốkyǎhò́ ná vǐ̤ Jeriko akhè̌nuô, kayǎ
bè́mṳdu bí vǐ̤kǔ nuôtahe htecuố kuô̌ ná èthǐ. Bí
èthǐ htecuố akhè̌nuô, kayǎphè̌ mèthèkhí kwǐesè
onyǎo bí klyáhtû̌nuô tôprè̤. Amwi̤ ná Bartimeo,
è ma Timeo aphúkhǔ tôprè̤. 47 Bí a ní̤huô̌ ná vǐ̤
Nazarèphú Jesǔ hyǎ dố klyálo̤ akhè̌nuô, a cáhtya
è́htǒ, “Kố⌢ Davi aphúkhǔ Jesǔ⌢ thè́zò̤ní̤ kuô̌ ré̤ vǎ.”

48 Kayǎ è́prè̤ thè́prwǒ̤ lǔ rò a hé lahyǎ lǔ,
“Thuôthuô⌢ omyá⌢” tadû́rò a lé è́htǒhtya
shyoshyo, “Kố⌢ Davi aphúkhǔ Jesǔ⌢ thè́zò̤ní̤
kuô̌ ré̤ vǎ ní⌢.”

49 Jesŭ okuŏ́ rò a hé, “Cuŏ́ě́hyă è bíyě” rò èthĭ
cuŏ́ ě́hyă lŭ rò a hé lŭ, “Thě́plẹ̀̌ tămẹ́, kahtòmŏ̌,
Jesŭ ě́ hŏ́ nẹ̀.” 50 Rò a plwóhte acạklŏ̌ rò a
phatậ̆kyă. Htuŏ̌rò a pạ́kahtò rò a hyă dŏ́ Jesŭ a
o.

51 Jesŭ sudyă lŭ, “Nẹ̀ thě́zụ̆́ nŏ̌mẹ vă maĭtě?”

Kayă mèthèkhí yětôprẹ̀ hésû lŭ, “Thárá⌢ vă
thě́zụ̆́ myáhtye cyạ́ kuŏ̌ŭ.”

52 Rò Jesŭ hé lŭ, “Nẹ̀ kạnị́ hŏ́. Nẹ̀ tẹ̀zụ̆́ mẹsĭmẹ́
pẹ́ nẹ̀ hŏ́.” Bínuô tôphuŏ́tuŏ̌ amèthè lĭhyă rò a
krwŏcuŏ́kuŏ̌ Jesŭ akhyě.

11

Jesŭ Cuŏ́nuŏ̌ Dŏ́ Vị̆ Jerusalem Akŭ

(Matteo 21:1-11, Luka 19:28-40, Giovanni 12:12-19)

1 Bí èthĭ hyătuợ̆phû hŏ́ ná vị̆ Jerusalem bí
dŏ̌ Bethphage ná dŏ̌ Bethania dŏ̌htụ̆̌ Oliva so
khăshyéakhĕ̌nuô, Jesŭ nŏ̌hyă rẹ́ a khŏpacẹ̀̌
thě́nyẹ̆. 2 Rò a hé èthĭ, “Hyănuŏ̌ rẹ́ lahyă dŏ̌ dŏ́
nyĕnuô tôdŏ̌, thĭ hyă nuŏ̌nuŏ̌ ná thĭ ki myáhtye
myạŏ́lyăphú plyạ tôduŏ̌ dŏ́ ŭ sidyányạ nŏ́hí lŭ
tôphuŏ́⌢ to tôduŏ̌ pă. Thĭ ki myáhtye ŭ cŏ̌klọ̀
talạ-e asè bínuô pă rò ilyě è rò cwikạ è bíyě ní⌢.
3 Kayă tôprẹ̀prẹ̀ ki sudyă thĭ, ‘Thĭ cuŏ́ ilyě tuợ́
myạŏ́lyăphúyě mẹtě?’ Hérò, ‘Byacè lo nŏ̌ lŭ nuô,
a nŏ̌htuŏ̌ lŭ pă rò a thŭ̌kạpryă khyĕthyá dû pă,’
hésû lŭ phúnuô ní⌢.” Jesŭ hé èthĭ phúnuô.

4 Bínuô akhě̌ èthǐ cuốmyáhtye myạ̈ǒ́lyǎphú dố
ǔ cǒ̌klọ̈ ophû è ná hikadǎ khǎshyé rò a kahtòo
dố klyákǔ tôduǒ̌. Rò èthǐ cuốilyě lǔplyẹ̈. 5 Kayǎ
kahtòo bí akhǎshyé nuôtahe sudyǎ èthǐ, "Thǐ
cuốilyě tuọ̈́ myạ̈ǒ́lyǎphú plyẹ̈ mẹ̈tě?" 6 Rò èthǐ
hésû phú Jesǔ nǒ̌hé èthǐ nuô rò kayǎ nuôtahe
plwǒcwikạ̈ èthǐ. 7 Èthǐ cwikạ̈nị̈́ myạ̈ǒ́lyǎphú
yěnuô dố Jesǔ a o rò èthǐ idě̌htya lahyǎ acạ̈klǒ̌
dố myạ̈ǒ́lyǎ nyạ̈́khu rò Jesǔ htyasidyá è. 8 Kayǎ
bě́mụ̈ dětạ̈̌ lahyǎ acạ̈klǒ̌ tahe dố klyádě̌kǔ htuǒ̌rò
dố aruô tahe kuǒ̌ke rò a pạ̈̌kạ̈nị̈́ thòphyǎ dố alèo
tahe dố nyekhu rò kạ̈-idětạ̈̌ dố klyádě̌kǔ. 9 Rò kayǎ
cuố rẹ̈́ lahyǎ dố nyě tahe, tahe rò a krwǒcuốkuǒ̌
lahyǎ dốkhyě rò a ě́htǒ lahyǎ,

"Htuthě́htya lahyǎ Cǒ́marya!"

"Kayǎ dố a hyǎ ná Byacè amwị̈ yětôprẹ̈̀nuô, Cǒ́-
marya ki sǒ̌ridû è ní!"✡

10 "Kayǎ dố a kírẹ̈́ hyǎ pố pẹ̈̀ thyáná pẹ̈̀phě̌ Khwí
Davi dố⌢ nyénu yětôprẹ̈̀nuô, Cǒ́marya ki
sǒ̌ridû è ní!"

"Htuthě́htya lahyǎ Cǒ́marya dố a o dố mǒ́khu
akhǎlẹ̈́ htyalǒ̌lố yětôprẹ̈̀!" Èthǐ ě́mọ̈sû lahyǎ
Jesǔ phúnuô.

11 Jesǔ cuốtuọ̈́ dố vị̈̌ Jerusalem akǔ akhě̌nuô, a
cuốnuǒ̌ dố tẹ̈̀lǔhǒdu lọ̈kǔ rò a cuốlěmyá tavạ̈lǒ̌

✡ **11:9** 11:9 Li Htuthě́htya 118:25-26

tẹ̈pwọ̈tôcô. Tamọ́ kírẹ́ tặhó akhu-akhyě è ná a khǒpacẹ̌ shyéthẽ́nyẹ̌ htecuő́kyǎ dő dǒ Bethania.

Jesǔ Isǒhǎkyǎ Kadwímọ́ Tômọ́
(Matteo 21:18-19)

12 Dő́khyě tônyěnuô bí èthǐ o dő́ dǒ Bethania
htekạ dő́ klyálọ akhẹ̌, Jesǔ thẽ́e dǐ. 13 Rò a
myáhtyecuő́lǒ kadwímọ́ dő́ alè tahuő́ tômọ́. Ma
athè o ẽ̌ a tanẹ rò a cuő́tǒ dő́ kadwímọ́ o, manárò
bí a cuő́tuọ̌ dő́ kadwímọ́ o akhẽ̌nuô, a myáhtye
athè tôplò⁀ to, ashuő́akhẽ̌ tǒthè híto akhu-akhyě
a o shuǒ̃shuǒ̃prẽ́ alè prẽ́. 14 Jesǔ hé kadwímọ́
nuôtômọ́, “Tôprẹ̀⁀ ki enó kuǒ̃pǎ tǎ nẹ̀thè tǎmẹ́ ní⁀”
a hé phúyěnuô a khǒpacẹ̌ tahe nị̈huǒ̃ lahyǎ.

Jesǔ Cuő́ Dő́ Tẹ̈lǔhǒdu
(Matteo 21:12-17, Luka 19:45-48, Giovanni 2:13-22)

15 Bí èthǐ cuő́tuọ̌ dő́ vị̈ Jerusalem akhẽ̌nuô,
Jesǔ cuő́nuǒ̃ dő́ tẹ̈lǔtyǎ hǒkǔ rò a cuő́nuǒ̃ cáhtya
vẹ́htekyǎ kayǎ iprị̈-isẽ̌tẹ̈ bínuô tahe rò a nuǒ̃htu
laklọ̈̌tặkyǎ ǔ lẹ́htulya rǔ̃ a dǐrẹ̃́htyalǒ̃ nuôtahe ná
khuklyáhtyalǒ̃ dő́ ǔ lẹ́onyǎ isẽ̌ ná htulwị́ nuô-
tahe. 16 Ǔ o bí tẹ̈lǔhǒdu vị̈kǔ nuôrò ǔ kírẹ́
cọ̈̌cuő́khó ǔtặtẹ̈ dő́ aruô tôpho akhẽ̌ Jesǔ dyécọ̈̌
cuő́khóǔ tôprẹ̀⁀ to. 17 Htuǒ̃rò a ithyóithya èthǐ,
“Dő́ lisǎsẽ̌kǔnuô, Cómarya hé,

‘Văhi ma ŭ ki ế ná myĕcôruô pwọ̆⌢ tôcô
lẹ́cố́bucố́bề̆ ahi’✡
“Manárò thĭ cuố́nỗ htwŏhtya lỗhố è ná ‘Prẹ̀e-
huôehí lẹ́owóo akhălẹ́ hố.’ ”
18 Bwídukhu tahe ná prẹ̀ithyó tẹ̀thyótẹ̀thya
athárá tahe nị́huỗ Jesŭ hé phúyĕ rò èthĭ myápṳ̆
klyá dố a ki pṳ̆mẹthyĕ Jesŭ. Kayă bḗmṳ tahe yŏ
khyéthukhyéthḗ lỗplĭ Jesŭ a tẹ̀ithyóithya akhu-
akhyĕ, èthĭ htwŏ khuklố́khuklyă nuôtahe thḗisĕ
lahyă Jesŭ alẹ́.
19 Bí mọ̆́tặ hố akhḕnuô, Jesŭ ná a khŏpacḕ tahe
htekạkyă dố vị̆klỗ.

Phyénị́ Tẹ̀ithyó Tôcô Dố Kadwímọ́ Tômọ́ A O (Matteo 21:20-22)

20 Shyéparŏ mọ́lĭrọmű akhḕnuô, èthĭ htecuố
rwókhyĕ klyá nuôtôbŏ rò kadwímọ́ dố Jesŭ isỗkyă
lŭ nuô tômọ́nuô èthĭ myáhtye ná akrălỗ sĭmọ́ tuọ̆́
cố dố arwị́ cố. 21 Rò Petru thḗnẹ́htyabè tuọ̆́ Jesŭ
isỗkyă thòmọ́ yĕnuô rò a hé lŭ, “Thárá⌢ myámỗ
dố́nuô lé, kadwímọ́ dố nẹ̀ isỗkyă lŭ nuôtôthò a
thyĕkrăkyă hố.”
22 Rò Jesŭ hésû lŭ, “Zṳ̂e Cốmarya nuô. 23 Vă
hécố cố nẹ̀, kayă tôprẹ̀prẹ̀ a ki hé soyĕtômĕ,
‘Thốthű cuố taphăkyă dố htyĕdutavạ akŭnuô,’ rò
a ki thḗplòrare to rò a ki zṳ̂e mạlakŏ hénuô, a ki

✡ **11:17** 11:17 Isaia 56:7

htwŏhtya pę̤ lŭ phú a hé nuô pă. 24 Phúnuô akhu-
akhyě vă hé thĭ, thĭ kwĭtę̤ dố Phễ Cố́marya a o
ĭtětě˷ bèbènuô zṳ̂e ná thĭ nı̤́bèhố nuô, rò thĭ ki
nı̤́bè mạ̤lakŏ pă. 25 Bí thĭ kahtò kwĭcố̀bễ akhễnuô,
thĭ ki pṳ̂o kayă tôprę̤prę̤ atę̤thṹ kihérò plwŏkyă
ètę̤thṹnuô. Thĭ ki plwŏkyă tṹma thĭphễ o dố
mố̀khu yětôprę̤ ki plwŏkyăkuỗ thĭ tę̤thṹ phúnuô
pă.” 26 (“Manárò thĭ ki plwŏkyă ŭtę̤thṹ to kihérò,
thĭphễ o dố mố́khu yětôprę̤ plwŏkyăkuỗ thĭ tę̤thṹ
toto.”)*

Ŭ Sudyă Jesŭ Taryěshyosỗ Ari-akyă (Matteo 21:23-27, Luka 20:1-8)

27 Jesŭ ná a khŏpacễ tahe cuố̃tuộ̃ khyěthyá
dố vı̤̆ Jerusalem rò bí Jesŭ lěcuố̃ dố tę̤lŭ̃tyă
hŏkŭ akhễnuô, bwídukhu tahe ná prę̤ithyó
tę̤thyótę̤thya athárá tahe, ná Judaphú khuk-
lố̀khuklyă tahe hyă dố lŭo, 28 rò èthĭ sudyă Jesŭ,
“Nę̤ cuố̃mę̤tuộ̃ tę̤phúyě tahe ròma nę̤ cuố̃mę̤ ná
ŭpě a taryěshyosỗ pě? Nę̤ ki mę̤tę̤ phúyětahe
agněnuô ŭpě nỗmę̤ nę̤ pě?”
29 Jesŭ hésû èthĭ, “Vă sudyă kuỗ thĭ ngọ̤ tômṹ,
rò hésû pę̤ kuỗ vă, rò vă mę̤ tę̤yětahe ná ŭpě
a taryěshyosỗ pěnuô vă ki héluỗ pę̤kuỗ thĭ pă.
30 Giovanni Baptista plwŏ pę̤ ŭ htyě yěnuôma
Cố̀marya dyé lŭ taryěshyosỗ ễ? Mạ̤torò prę̤lukayă
dyé lŭ ễ? Héso pę̤ myá vă.”

---

* **11:26** 11:26 Li yětômạ̤ nuô a o nuỗtộ̃kuỗ dố li dố ŭ ră ná takhu
dố kalúlố̃ khễnuô tôba akŭ to.

31 Rò èthǐ kré nị̈dyélǔ, “Pẹ̈ ki hé, ‘Cố́marya dyé
lǔ’ kihérò, a klyá sudyǎ nyǎ hố́ pẹ̈, ‘Kihéphúnuôrò
thǐ zụ̈̂e lǔ to mẹ̈tě?’ Phúnuô hố́. 32 Rò pẹ̈ ki hé
è, ‘Prẹ̈lukayǎ dyé lǔ’ kihérò, pẹ̈ thế́isě kayǎ bế́mụ̈
yětahe alẹ̈lẹ̈.” (Mẹ̈těhérò kayǎ pwọ̈̌ tôprẹ̈ yǒ zụ̈̂e
lǒ̌ ná Giovanni ma prẹ̈prọ̈ mạ̈lakǒ tôprẹ̈.)
33 Phúnuô akhu-akhyě èthǐ hésû Jesǔ, “Pẹ̈
thế́gněto.”
Rò Jesǔ hésû èthǐ, “Kihéphúnuôrò vǎ mẹ̈tẹ̈
yětahe ná ǔpě taryěshyosǒ̌ pě nuô vǎ hésoluǒ̌ pẹ̈
thǐ toto.”

12

Ngọ̈́khákho Dố́ Kayǎ Hyǎ Dakèe Thòbǐthèphè Tahe

(Matteo 21:33-46, Luka 20:9-19)

1 Jesǔ cáhtya dyá pẹ̈ bwídukhu tahe ná prẹ̈ithyó
tẹ̈thyótẹ̈thya athárá tahe ná Judaphú khuk-
lố́khuklyǎ tahe ná ngọ̈́khákho tahe phúyě, “Bètô-
phuố́, kayǎ o tôprẹ̈, a isố́iplǘ nị̈dyé a thòbǐthèmọ̈́
tahe dố́ aprế́khu yě rò a irạ̈tavạ̈bí nị̈dyé lǒ̌ a
thòbǐthèphè yě, rò a ikhûo nị̈dyé ahekǔ tôkǔ
dố́ a lẹ̈izị̈́hte ná thòbǐthèhtyě, rò a isố́htyanị̈
lẹ̈thûhtyalǒ̌ dố́ ǔ lẹ̈opọ̈́myá ná thòbǐthèphè yěnuô
tômě. Htuǒ̌rò a khyǎekyǎ kuố́ ná prẹ̈khyǎe tahe
rò a htecuố́kyǎ dố́ kẹ̈aruô tôkẹ̈. 2 Bí thòbǐthè
mǐhố́ akhě̌nuô, thòbǐthèphè byacè nǒ̌hyǎ a
prẹ̈mẹ̈tẹ̈phú tôprẹ̈ dố́ prẹ̈khyǎe yětahe a o
rò a nǒ̌hyǎ phyékạ̈kuǒ̌ lǔ thòbǐthè dố́ a tǒkò

nị̈bèkuǒ̂ nuôtahe. 3 Prẹ̈khyǎeprế yětahe pṵ̂́ lǔ
rò mṵ̂̌sûpọ̈sûhtuǒ̂ lǔlulé yětôprẹ̈ rò a plwǒkạ̈
kazuǒ̂klíkyǎ prế lǔ prế. 4 Htuǒ̂rò thòbǐthèphè by-
acè nǒ̂hyǎ tapleke a prẹ̈mẹ̈tẹ̈phú dố aruô tôprẹ̈ dố
èthǐ a o rò èthǐ mṵ̂̌ lǔkhukló htuǒ̂to mẹ̈tarẹ̈̌ lǒ̂plǐ
lǔ. 5 Thòbǐthèphè byacè nǒ̂hyǎ pọ̈́ a prẹ̈mẹ̈tẹ̈phú
dố khyě tôprẹ̈ rò èthǐ mẹ̈thyěkyǎ lǔ. Èthǐ mṵ̂̌pọ̈ ǔ
tahe mẹ̈thyěkyǎ ǔ tahe. Èthǐ mẹ̈ ǔ phúyě nuôma
a o ế nyacố hố.

6 “Thòbǐthèphè byacè lẹ̈nǒ̂hyǎpọ̈́ ǔ nuô a okyǎ
pǎprếtṵ̂́ aphúkhǔ dố a mọ̈ nị̈dyé yětôprẹ̈ prế.
Dốkhyětadû rò a tanẹ̈, ‘Vǎ ki nǒ̂hyǎ vǎ phúprẹ̈khǔ
ma a bezṵ̂̌benyạ̈́ klǒ̂pǎ kǒle,’ a tanẹ̈ rò a nǒ̂hyǎ lǔ
dố prẹ̈khyǎe yětahe a o.
7 “Manárò prẹ̈khyǎe yětahenuô a hébèdônyǎ
dyé lǔ tôprẹ̈ ná tôprẹ̈ rò a hé lahyǎ, ‘Kayǎ yětôprẹ̈
ma thòbǐthèphè byacè aphúkhǔ dố a kírẹ̈ nị̈bè
ucẽ̌tazẽ̌ nuôtôprẹ̈ hố. Cuố! Cuốmẹ̈thyěkyǎ lǔ pó-!
A ucẽ̌tazẽ̌ tahenuô a ki htwǒlǒ̂ pẹ̈tẹ̈ pǎ.’ 8 A hé
lahyǎ rò èthǐ pṵ̂́ mẹ̈thyěkyǎ thòbǐthèphè byacè
aphúkhǔyě rò a vǐhtekyǎ lǔ dố thòbǐthèphèklǒ̂,”
Jesǔ hékhákho pẹ̈́ èthǐ phúnuô.

9 Htuǒ̂rò Jesǔ sudyǎ èthǐ, “Ki mẹ̈phúnuôrò
thòbǐthèphè byacè yětôprẹ̈nuô a ki mẹ̈ phútě pǎ?
A hyǎ mẹ̈thyěkyǎ prẹ̈khyǎeprế nuôtahe rò a ki
plwǒkhyǎe tapleke ná kayǎ dố aruô tahe pǎ.”
10 Htuǒ̂rò Jesǔ hé khyěthyá èthǐ, “Lisǎsẽ̌kǔ hé,

‘Kayǎ mẹ̈htya hi rò lọ̈́ dố èthǐ vǐkyǎ lǔ

nuôtôměnuô a htwǒhtya lọ́ dố a tahtwóma
lǒ̌ cố hitômě cố. 11 Yěnuôma Byacè
Cố̌marya mẹtẹ̀ prế, rò a mẹtẹ̀ yěnuôma
a tẹ̀prọtẹ̀pryạ nyacố.’✡
“Lisǎsě̌kǔ hé phúyěnuôma thǐ hốnỏ kuổǔ tôphuố-
to ể? Thǐ klyá hốnỏ nyǎ prế.”
12 Judaphú khuklố̌khuklyǎ tahenuô, a thế̌gně
ná Jesǔ dyá khákho èthǐ ná prẹ̀vǐkyǎ lọ́ nuôtômě
ma èthǐ hố akhu-akhyě a myápụ̌ lahyǎ klyá dố
a kírẹ́ pụ̂́ Jesǔ tadû́rò èthǐ thế́isě kayǎ bế́mụ
nuôtahe alẹ́ rò èthǐ htecuố taphǎkyǎ prế Jesǔ
khǎlẹ́.

Ǔ Sudyǎ Jesǔ Ná Tǒbè Dyé Amo-arǎ Ể, Ma Tǒbè Dyé To Ể Ari-akyǎ

(Matteo 22:15-22, Luka 20:20-26)

13 Ǔ nổhyǎ Pharisěophú tahe ná Khwí Herodè
akayǎ tahe dố Jesǔ a o dố a ki hyǎ myápụ̌ pụ̂́ lahyǎ
Jesǔ hébèthû́ngọ́ tahe. 14 Èthǐ hyǎ dố Jesǔ a o
rò a hé lahyǎ lǔ, “Thárádu- pẹ̀ thế̌gně ná nẹ̀ ma
kayǎcố̌kayǎtẹ rò a hébècố̌prế ngọ́ tôprẹ̀. Nẹ̀ thế́isě
kuổǔlẹ́ tôprẹ̀- to, nẹ̀ myádumyápatí kuổǔ tôprẹ̀-
to. Nẹ̀ dǎ ithyóithyahố ǔ tẹ̀mạ́tẹ̀cố hénuôma, nẹ̀
ithyó pẹ́ cố ǔ phú Cố̌marya thế́zụ̂́ nổithyó nẹ̀ nuô
cố. Phúnuôrò pẹ̀ dyé amo-arǎ dố Khwí Caesare a
o nuôma atǒ ể? Ma atǒ to ể? 15 Pẹ̀ tǒkò dyé è ể?
Ma pẹ̀ tǒkò dyé to ể? Héso pẹ́myá pẹ̀.”

✡ **12:11** 12:11 Li Htuthế́htya 118:22-23

Tadű̂rò èthǐ hyǎ hébè khobye prẹ́ nuô Jesǔ
thẹ́gnẹ̌ rò a hésû èthǐ, “Thyáphú thǐ ki pṳ̌ pṳ̂ní̤
vǎ tẹ̀hébèthű̂ tahe rò thǐ hyǎ sudyǎkhásudyǎkho
myábye vǎ phútě? Hyǎdyé pẹ́ myá vǎ thǐrű̌zye
nuôtôbè,” a hé èthǐ phúnuô. 16 Rò èthǐ hyǎdyé lǔ
rű̌zye denari nuôtôbè rò a sudyǎ èthǐ, “Yěma ǔpě
khukló̀zą̈zọ pě? A rǎo ná ǔpě amwị̈pě?”

Rò èthǐ hésû lǔ, “Khwí a khukló̀zą̈zọ ná khwí
amwị̈.”

17 Htuő̌rò Jesǔ hé èthǐ, “Khwídu Caesare atẹ̀
kihérò dyé ná khwídunuô, Có̀marya atẹ̀ kihérò
dyé ná Có̀marya nuô.” Jesǔ hé èthǐ phúnuô rò èthǐ
khyéthukhyéthẹ́ lő̌plǐ có̃ Jesǔ khǎlẹ́ có̃.

Ǔ Sudyǎ Jesǔ Ná Tẹ̀thyě Ihtòhtwő̌prẹ̀ Kạkhyě (Matteo 22:23-33, Luka 20:27-40)

18 Saducěophú thǐtahe lẹ́klǒ hé lahyǎ ná ǔ
thyěhtuő̌ nuô ǔ htwő̌prẹ̀ kạkhyě cyạ́ pǎ takhyá-
to phúnuô. Rò èthǐ hyǎ dő̃ Jesǔ a o rò
sudyǎ lǔ, 19 “Thárádu-, Mosè rǎkyǎ tẹ̀thyótẹ̀thya
tômű̌ dő̃ pẹ̀gnẹ̌ rò a hé, kayǎ tôprẹ̀prẹ̀ ki
thyěkyǎ amě khǎlẹ́, rò aphú ki okyǎ tôprẹ̀-
to hénuô, thyáphú aklwǐalyǎ ki okyǎ nuôrò,
a puộ̃prẹ̀khǔ bè phyédwó akhǐ okyǎyě, a hé
phúnuô.✡ 20 Tôphuő̃nuô puộ̃ ná vyạ́ prẹ̀khǔ o
thuő̌thyótôprẹ̀. A vyạ́prẹ̀́lő̃ tôprẹ̀ phyé amě rò bí
a thyěkhẹ̌nuô aphú okyǎ tôprẹ̀- to. 21 Rò apuộ̃
ahó̀lẹ̀́lyạ tôprẹ̀ phyédwó khyěthyá akhǐyě rò a
thyěkyǎpọ́ rò aphúalyẹ okyǎ tôprẹ̀- to. Apuộ̃

✡ **12:19** 12:19 Li Dônyǎ 25:5

thuổprẹ̀tôprẹ̀ nuô a htwŏhtya thyá kuổlổ phúnuô.
22 Puộ́návyạ́ thuổthyótôprẹ̀ yĕnuô, a htwŏhtya
thyá lổplĭ lŭ phúnuô, rò èthĭ yĕ thuổthyótôprẹ̀
nị́cử lổplĭ lŭ amĕ tôprẹ̀ tuổ rò a thyĕkyă lổ-
plĭ, aphúokyă lahyă tôprẹ̀ to rò dố́khyĕtadûnuô
prẹ̀mò yĕtôprẹ̀ thyĕkyă kuổ pọ́. 23 Phúnuôrò
shyé ŭ thyĕihtòkạkhyĕ amọ́nyĕ pă tônyĕnuô,
prẹ̀mò yĕtôprẹ̀ ki htwŏ bítĕ tôprẹ̀ amĕ păpĕ?
Mẹtĕhérò èthĭ puộ́návyạ́ thuổthyótôprẹ̀ nị́cửlổ lŭ
prẹ̀mò yĕtôprẹ̀ prế nuổ.”

24 Jesŭ hésû èthĭ, “Thĭ zữethứ lổhó, thĭ thégnĕ
tặtẹ kuổŭ lisăsể ná Cómarya a tẹ̀prọtẹ̀pryạ mẹcyạ́
tẹ̀ tahe to. 25 Mẹtĕhérò shyé ŭ thyĕ ihtòkạkhyĕ
pănuô ŭ phyéphúphyémĕ, ŭ phyéphúphyévẹ̀ o
pătohó, èthĭ ki thyákuổlổ phú mókhutanéphú
nuôtahe păhó. 26 Mosè rămákyă tẹ̀htwŏprẹ̀
kạkhyĕ ari-akyă dố a libakŭ bí miử căcuộ́ atẹ̀dyá
nuôtôtọ́ akŭnuô, vă tanẹ ná thĭ hốnó hó. Bí
likŭnuô, Cómarya hé Mosè phútĕ hérò, ‘Vă ma
Abraham a Cómarya, Isaac a Cómarya, ná Jacob
a Cómarya,’✡ Mosè răkyă phúnuô. 27 Cómarya
ma kayăthyĕ tahe a Cómarya mạ́to, kayă htwŏprẹ̀
tahe a Cómarya. Thĭ zữethứ lổlạ́takli có,” a hé
Saducĕophú thĭtahe phúnuô.

Tẹ̀mekyăngọ́ Dố A Lodulố Tômử
(Matteo 22:34-40, Luka 10:25-28)

✡ **12:26** 12:26 Li Htekạ 3:6,15

28 Bínuôakhẽ̌ prẹ̀ithyó tẹ̀thyótẹ̀thya athárá
obínuô tôprẹ̀ rò a nị́huǒ̃ èthǐ kryạ́ lǔ. A myáhtye
ná Jesǔ hé kạkhyěsû cyạ́ nyacǒ́ èthǐ akhu-akhyě
a sudyǎ Jesǔ, “Tẹ̀mekyǎngọ́ lǒ̃⌢ plǐ aklẽ̌ nuôma a
lodulố ǔ ma bítě tômǚtě?”

29 Rò Jesǔ hésû lǔ, “Tẹ̀mekyǎ dố a lodulố ǔ
ma ǐtě hérò, ‘Kố⌢ Israelphú thǐ⌢, nị́dǎ lahyǎ⌢
Byacè o prétǘ pẹ̀ Byacè Cǒ́marya yětôprẹ̀ prẽ́.
30 Rò thǐ bè mọ̣ lǒ̃thulǒ̃thẽ́ thǐ Cǒ́marya ná thǐ
thẽ́plò sǐmělǒ̃, mọ̣ lǒ̃thulǒ̃thẽ́ è ná thǐ tẹ̀ohtwǒ̃prẹ̀
lǒ̃⌢ plǐ, mọ̣ lǒ̃thulǒ̃thẽ́ è ná thǐ tẹ̀tanẹ lǒ̃⌢ plǐ,’✡
yěnuôma tẹ̀mekyǎngọ́ arẹ́lố tômǚ dố a lodulố
ǔ hǒ́. 31 Tẹ̀mekyǎngọ́ nyẹ̌mǚtômǚ ma, ‘Thǐ bè
mọ̣ nị́dyé thǐhi khǎsǒ̃khǎshyé tahe phú thǐ mọ̣lyạ
nị́dyé thǐnẹ́ nuô.’✡ Tẹ̀mekyǎngọ́ dố a lodulố ná yě
dố aruô nuôma a o pǎto hǒ́.”

32 Prẹ̀ithyó tẹ̀thyótẹ̀thya athárá yětôprẹ̀ hésû
Jesǔ, “Thárá⌢ nẹ̀ hé nuôma a tǒtǘ cǒ́, nẹ̀ hé ná
Cǒ́marya o prétǘ tôprẹ̀⌢ tuǒ̃, Cǒ́marya dố aruônuô
a o pǎ tôprẹ̀⌢ to nẹ̀ hé nuôma a mạ́lakǒ cǒ́.✡ 33 Pẹ̀
bè mọ̣ lǒ̃thulǒ̃thẽ́ pẹ̀ Cǒ́marya ná pẹ̀ thẽ́plò sǐmělǒ̃,
ná pẹ̀ tẹ̀tanẹ lǒ̃⌢ plǐ, pẹ̀hẽ̌pẹ̀re lǒ̃⌢ plǐ. Htuǒ̃to pẹ̀
bè mọ̣nị́ kayǎ dố aruôtahe thyáná pẹ̀ mọ̣ nị́dyé
pẹ̀nẹ́ nuôma aryáklǒ̃ pǎ cǒ́ ná lǒ̃⌢ pẹ̀ sǘǚ mẹ̣lǔhtya
tẹ̀phútẹ̀lyẹ sǐduǒ̃ ná mi ná lǒ̃⌢ pẹ̀ mẹ̣lǔhtya tẹ̀

✡ **12:30** 12:30 Li Dônyǎ 6:4-5 ✡ **12:31** 12:31 Li Cǒ́bucǒ́bẽ̌ 19:18
✡ **12:32** 12:32 Li Dônyǎ 4:35, 6:4, Isaia 45:21

dő aruô tahe cȯ́ nuôma vǎ thḗgně,"✡ a hésû lǔ
phúnuô.

34 Jesǔ myáhtye ná kayǎ yětôprẹ̈ hésû cyạ̈dè
nyacȯ́ rò a hé lǔ, "Nẹ̈ phû nuǒ̈nị̈ talí⌢ lǎ hȯ́
dő Cȯ́marya a htyělẹ̈kẹ̈kǔ hȯ́," a héhtuǒ̈ lǔ rò
dőkhyěnuô ǔ sudyǎbû pǎ Jesǔ tôprẹ̈⌢ to.

(Matteo 22:41-46, Luka 20:41-44)

35 Bí Jesǔ ithyóithya ǔ dő tẹ̈lǚtyǎ hǒkǔ akhě̈nuô,
a sudyǎ ǔ, "Prẹ̈ithyó tẹ̈thyótẹ̈thya athárá tahe a
hé ná Krístu dő a mẹ̈lwóhtekạ̈ ǔ yětôprẹ̈ nuôma
a tạ̈̌klwǐtạ̈̌lyǎ kalyạ̈ dő Khwí Davi a hé phúnuô
vǎhéto? 36 Mẹ̈těhérò Khwí Davi anẹ̈́byacè nị̈dû
nuô Thḗ Sǎsě̈ Byacè hturyạ̈̌ lǚthḗplò rò a nǒ̈hé lǔ,

'Byacè Cȯ́marya hé vǎ Byacè, "Onyǎo dő vǎ takhu
cȯ́htwó yětôkyě, onyǎo tuọ̈̋ shyé⌢ vǎ mẹ̈pẹ̈́
lǒ̈plǐ hȯ́ lǒ̈⌢ kayǎ dő a thḗhte nẹ̈ nuôtahe
hyǎcṻe ȯ́lyạ̈ lǒ̈hȯ́ dő nẹ̈ o pǎ nuô ní⌢." '✡

37 "Davi anẹ̈́byacè nị̈dû a ḗ Krístu dő a mẹ̈l-
wóhtekạ̈ ǔ yěnuô tôprẹ̈, 'Byacè' akhu-akhyě a cuő̈
htwǒ cyạ̈̌ Khwí Davi aphúkhǔ phútě?"

Kayǎ bḗmụ̈ tahe thḗkrṻ̌thḗlǒ̈ nị̈dǎ lahyǎ Jesǔ a
tẹ̈ithyóithya.

Jesǔ Dyérọ̈dyéryẹ̈̌ Kayǎ Bḗmụ̈du Tahe Ná Prẹ̈ithyó Tẹ̈thyótẹ̈thya Athárá Nuôtahe Ari-akyǎ

(Matteo 23:1-36, Luka 20:45-47)

✡ **12:33** 12:33 Li Dônyǎ 6:5, Li Cȯ́bucȯ́bě̈ 19:18 ✡ **12:36** 12:36
Li Htuthḗhtya 110:1

38 Bí Jesŭ ithyóithya ŭ akhȅnuô, a hé, “Rọ̤ní̤
lahyă thĭné̤ ná prẹ̤ithyó tẹ̤thyótẹ̤thya athárá nuô-
tahe ní⌢. Èthĭ nuôtahe ma a phyéduphyéhtyalȍ
lahyă anẹ̤ rò a thé̋zṳ̋ thyá lahyă cạ̤cwọ̤karọ̤ tahe
rò bí a myáhtye tạ̤sû ná ŭ dő klé̋kŭ akhȅnuô, a
thé̋zṳ̋ nȍhébè bezṳ̋benyạ̤ ŭ ná anẹ̤. 39 Htuȍto
dő tẹ̤có̋bȅhŏkŭ nuôbèbè, dő pwȅkŭ nuôbèbè, èthĭ
thé̋zṳ̋ onyăo lahyă khălẹ̤ dő ŭ dyaduzṳ̋nyạ̤ní̤ è
nuôtahe pré̋. 40 Thyáphú èthĭ ki ní̤bè prẹ̤mòokryá
tahe ahinuôrò, èthĭ ilȍilyá ŭ, htuȍto thyáphú ŭ
ki ní̤dăní̤ rò ŭ ki myáhtye pă tă èthĭ tẹ̤thű tămẹ̤
agnĕnuô, a kwĭcó̋bȅhtŭ pẹ̤ ŭ. Dő èthĭ mẹ̤phúnuô
akhu-akhyĕ èthĭ ki khyábè cyȅklȍlő có̋ ŭ tẹ̤cirya
pă.”

Prẹ̤mòokryá Tôprẹ̤ A Tẹ̤mẹ̤lŭ
(Luka 21:1-4)

41 Jesŭ onyăphû bí ŭ lẹ̤be-opló̋ rṳ̋tő khălẹ̤
anyĕhyă nuô rò a myá kayă tahe hyă sunuȍ rṳ̌
akhȅ, kayă duzạ̤́htyathȅ é̋prẹ̤ hyă sunuȍ é̋nyacó̋
rṳ̌ có̋. 42 Manárò prẹ̤mòokryá dő a sŏphásŏryạ̤ o
tôprẹ̤ rò a hyă sunuȍ kuȍ rṳ̌ talĭlị̤ nyȅmyé dő angụ̤
krṳ̂nyạ̤ pré̋ ná rṳ̌ tôpȅ nuôpré̋.

43 Rò Jesŭ é̋pló̋ a khŏpacȅ̤ tahe dő a o rò a hé
èthĭ, “Vă hécó̋có̋⌢ thĭ, lȍ⌢ kayă dő a hyăsunuȍ rṳ̌
dő lẹ̤sunuȍ rṳ̋tőkŭ yĕnuô prẹ̤mòokryá nuôtôprẹ̤
sunuȍ é̋klȍlő có̋ ŭ hó̋. 44 Mẹ̤tĕhérò lȍ⌢ a hyăsunuȍ
rṳ̌ nuôtahema, a tẹ̤olőobă sű̂lṳ̌ rò a hyăsunuȍ pré̋

lahyǎ atẹ̈ o kyǎsǒ̌kyǎse kyǎ nuôtahe prẹ́. Manárò prẹ̈mòokryá yětôprẹ̈ nuôma a sǒphásǒryạ̈, a tẹ̈olőobǎ to tadű̂rò a hyǎsunuǒ̌ lǒ̌plű̂kyǎ cǒ́ arű̌ dő a lẹ̈buôe ná a thẹ́plòhtwǒprẹ̈ agně yěnuô cǒ́.”

13

Tẹ̈mẹ̈tạ̈̆prọ̈kyǎ Tẹ̈lű̌hǒdu Ari-akyǎ
(Matteo 24:1-2, Luka 21:5-6)

1 Bí Jesǔ htecuőkyǎ dő tẹ̈lű̌hǒdu vị̈̌kǔ akhě̌nuô,
a khǒpacẹ̈̌ tôprẹ̈ hé lǔ, “Thárá⁀ nẹ̈ myámǒ̌ lọ̈́du ná
hiduhihtǔ dő nuôtahe lé, atwọ̈́ nyacǒ́!”
2 Rò Jesǔ hésû lǔ, “Hiduhihtǔtwọ̈́ dőnuô
tahenuô, thǐ myáhtye vǎ hé? Lǒ̌⁀ lọ̈́du
nuôtahenuô ǔ ki hyǎdò tạ̈̆prọ̈kyǎ lǒ̌ è pǎ. Lọ̈́
yětahenuô a oícű̌ pǎ cǒ́ lǔ tômě⁀ cǒ́ to pǎ.”

Tẹ̈pyạ̈́tẹ̈sẹ̈̌ Ná Tẹ̈mẹ̈cyẹ̈̌mẹ̈cụ̈̂
(Matteo 24:3-14, Luka 21:7-19)

3 Bí Jesǔ onyǎo dő Oliva sokhu rò a myácuő tǒdě̌
dő tẹ̈lű̌hǒdu o akhě̌nuô, Petru, Jakomo, Giovanni,
Andrea, hyǎhuônị̈́ dő lǔo rò hyǎsudyǎ lǔ, 4 “Nẹ̈
hé yětahenuô a ki htwǒhtya bíkhě̌tě pǎ? Bí
lǒ̌⁀ tẹ̈yětahe kírẹ̈́ htwǒhtya htuǒ̌plű́lǒ̌hǒ́ pǎnuô
tẹ̈prọ̈tẹ̈pryạ̈ amáadyǎ tôcôcô ki oluǒ̌htya rẹ̈́ pǎ ě̌?”
5 Jesǔ hé èthǐ, “Rọ̈nị̈́ lahyǎ thǐnẹ̈́ ná kayǎ dő a
ki hyǎ ilolahǒ thǐ pǎ nuôtahe ní⁀. 6 Kayǎ ẹ́prẹ̈
ki klwohyǎ anẹ̈́ thyáná vǎ nuô pǎ rò a ki dákwó
lahǒ lyạ̈ nị̈́dyé lahyǎ anẹ̈́, ‘Vǎ ma Krístu dő a
mẹ̈lwóhtekạ̈ ǔ nuôtôprẹ̈’ htuǒ̌rò a ki ilolahǒnị̈́

ẻnyacỏ ǔ pǎ. 7 Bí thǐ nị̈huỗ ǔ sá prạrủ̂prạtẻ lǔ
dố aphû bèbè, thǐ nị̈huỗ ǔ dyá pẹ́ thǐ tẹ̀sátẹ̀pạ̈
ari-akyǎ dố ayẹ tahenuô bèbè, thẻisě lahyǎ tǎmẹ́
ní⌢. Mẹtěhérò phúyě tahe nuôma a bè htwǒhtya
nyǎ pǎ, manárò yěnuôma hekhu kírẹ́ tadû hỏnuô
mạ́híto. 8 Mẹtěhérò myěcô tôcô ná tôcô, htyěkẹ́
tôkẹ́ ná tôkẹ́ kisákipạ̈ lǔ pǎ. Tanéhtỏdǐ tahe ki
ohtyahtǒohtyalyạ lỏplǐ dố hekhuyě tôpho htuỗ
tôpho pǎ. Kẹ́vị̈kẹ́kỗ ki ohtya pǎ. Tẹ̀htwǒhtya yě-
tahe nuôma mạ́pǎprẻ tẹ̀cyẹ̈tẹ̀cụ̈ a khǎshyékhǎryạ
dố athyáná prẹ̀mò kírẹ́ phúo hỏsễnuô hyǎtuộ́
mópǎprẻ.

9 “Thǐ bè rọ̀nị̈ lahyǎ thǐnẹ́. Dố vǎkhuvǎkhyě rò ǔ
ki pụ̈́ thǐ pǎ, rò ǔ ki thǔhtya thǐ dố prẹ̀cirya khuk-
lỏkhuklyǎ tahe a mèthènyě pǎ. Ǔ kimụ̈̌kipọ̀ thǐ
dố tẹ̀cỏbễhǒkǔ pǎ. Thǐ bè kahtòo dố prẹ̀pốtarítẹ̀
tahe ná khwí tahe anyěhyǎ pǎ rò a ki cirya thǐ
pǎ rò thǐ ki hésodônyǎ nị̈pẹ́ èthǐ ná tẹ̀thẻkrụ̈̌mila
ari-akyǎ pǎ. 10 Manárò bí hekhu tadû tyahíto yě
akhễnuô, thǐ tǒbè cuố hésoluỗ pẹ́ prẹ̀lumyě pwọ̌⌢
tôcô ná tẹ̀thẻkrụ̈̌mila ari-akyǎ. 11 Ǔ pụ̈́thǔhtya
thǐ dố khwíhi bíkhễtě⌢ bèbè, thǐ tǒbè hébè phútě
phútěnuô bèzọ̀one rẹ́ tǎ lahyǎ tǎmẹ́ ní⌢. Mẹtěhérò
shuốkhễ hyǎtuộ́ pǎ rò thǐ ki hébè tủ̂dû mạ́to, Thẻ
Sǎsễ Byacè ki héso mẹcwọ́ dû thǐ pǎ.

12-13 “Bínuôakhễ pǎnuô, puộ́ ki nỗmẹthyě
nị̈dyédû avyạ́ ná ǔruô pǎ, rò vyạ́ ki nỗmẹthyě
nị̈dyédû apuộ́ ná ǔruô pǎ, phễ ki nỗmẹthyě

nį̤dû aphú ná ŭruô pă, phú tahe ki vṹ ką̤khyĕsû nį̤dyédû amuộ̤aphḕ tahe pă, rò a ki nồmẹ̤thyĕ nį̤dyédû ŭ ná amuộ̤aphḕ pă. Dố văkhuvăkhyĕ rò kayă pwộ̤⁓ tôprẹ̤ ki thḗhte lồ thĭ pă. Manárò kayă dố a ihtòtanyă oklộ̤sṓma dố a tẹ̤zṹtẹ̤nyą̤ akŭ tuộ̤dố atadû tahenuô Cṓmarya ki mẹ̤lwóhteką̤ èthĭ pă."

Tẹ̤taròthḗ Thḗisĕ Dố Lẹ̤thḗzộ̤thḗryą̆ Tahe (Matteo 24:15-21, Luka 21:20-24)

14 Jesŭ héplehyă pộ̤, "Manárò tẹ̤tôcô dố Cṓ-
marya thḗzộ̤ thḗhte myáhtye è nuô, thĭ ki
myáhtye è pă. A tŏ o dố tẹ̤lŭtyă hŏkŭ mą̤to rò a
cuố o bínuô pă. (Kayă hố li yĕtahe tŏbè thḗgnĕplŏ
lahyă.) Bí thĭ myáhtye a htwŏhtya hṓ phúyĕ akhḗ
pănuô, kayă o dố Juda kẹ̤kŭ nuôtahe bè klyahtya
siplḗ lahyă anẹ̤ dố sokhu. 15 Kayă dố a o dố hikhu
tahenuô, bí a klyatą̤ akhḗ a tŏbè nuồphyécuốnį̤
a tą̤muồtą̤tẹ̤ dố hikŭ tôcô⁓ to. 16 Kayă mẹ̤tẹ̤ dố
lyą̤khu tahenuô a bè klyaką̤ phyénį̤ acą̤ dố hi to.
17 Bínuôtônyĕ păma prẹ̤mò dố amuộ̤dồ ná muộ̤
dố a oná aphú dố a ŏnú păprḗ lŭ nuôtahe agnĕma
shuốkhḗ cyẹ̤̆cụ̤̂ nyacṓ dố èthĭgnĕ pă. 18 Thyáphú
tẹ̤cyẹ̤̆tẹ̤cụ̤̂ yĕ ki tą̤tŏ tă ná kẹ̤rộ̤khḗ tămẹ̤ nuô, thĭ
tŏ kwĭcṓbḗ lahyă Cṓmarya pwộ̤⁓ tôprẹ̤. 19 Èthĭ
tŏbè kwĭcṓbḗ lahyă mẹ̤tĕhérò, tẹ̤cyẹ̤̆tẹ̤cụ̤̂ amộ̤nyĕ
yĕtahe pă nuô, cáhtya dố Cṓmarya byályą̤lú tẹ̤
tuộ̤khŏnyą̤ yĕnuô a mẹ̤nṓ phúnuô tôphuố⁓ to.

Bínuôkhẽ̌pǎ tẹ̀cyẽ̌tẹ̀cṳ̂ yětahenuô a ki cyẽ̌lő̌ǔkhǒ
pǎ rò dő̌khyěpǎ nuô a ki htwǒhtyanő pǎ phúnuô
tôphuő̌ to pǎ. 20 Byacè ki mẹphuô tẹ̀cyẽ̌tẹ̀cṳ̂
amọ́nyěmọ́thẽ̌ to hénuôma ǔ siplẽ́bẽ́ nuô a o
tôprẹ̀ to. Manárò kayǎ dő Cő̀marya nwóhtya
one htuő̌hő lǔ tahe agněnuô Byacè ki mẹphuô
pẹ́ èthǐ amọ́nyěmọ́thẽ̌ pǎ. 21 A htwǒhtya phúnuô
htuő̌pǎrò kayǎ tôprẹ̀prẹ̀ ki hé thǐ, ‘Myámǒ̀ lahyǎ,
yě ma Krístu dő a mẹlwóhteką ǔ nuô tôprẹ̀ hő,’
mạ́torò a ki hé thǐ, ‘Cuő myámǒ̀ lahyǎ, Krístu dő
a mẹlwóhteką ǔ nuôtôprẹ̀ a o dő nuô,’ a ki hé
thǐ phúnuô pǎ manárò zṳ̋e tǎ lahyǎ tǎmẹ́ ní.
22 Mẹtěhérò kayǎ dő a klwolahǒ anẹ́ phú Krístu
dő a mẹlwóhteką ǔ yětôprẹ̀ tahenuô ná kayǎ dő a
klwolahǒ anẹ́ phú prẹ̀prọ tahenuô, a ki oluő̌htya
pǎ. Thyáphú èthǐ ki ilolahǒ nị́tuợ kuő̌dû kayǎ dő
Cő̀marya nwóhtya htuő̌hő lǔ yětahenuô, èthǐ ki
mẹcyạ́ hérò, a ki mẹluő̌htya atẹ̀mẹ tẹ̀prọtẹ̀pryạ
tahe ná atẹ̀mẹ tapạ khyéthukhyéthẽ́ ǔ nuôtahe
pǎ. 23 Rọ̀nị́ lahyǎ thǐ̌nẹ́ ní. Bí tẹ̀yětahe htwǒhtya
tyahíto yěnuô, vǎ héso one rẹ́ pẹ́ lǒ htuő̌hő thǐ
pwọ̌ tôcô hő,” Jesǔ hékyǎ phúnuô.

Prẹ̀lu Kayǎ Aphúkhǔ Ki Hyǎ Pǎ
(Matteo 24:29-31, Luka 21:25-28)

24 Rò Jesǔ hé plehyǎ pọ́, “Bí tẹ̀cyẽ̌tẹ̀cṳ̂
amọ́nyěmọ́thẽ̌ tahe cuő talwóhtuő̌hő pǎ nuô,
‘Cő̀marya ki mẹ khíkyǎ tamọ́ pǎ. Lẽ̌ ki lǐ pǎ-
tohő. 25 Sè dő mólẽ̌ tahe ki latặprọ̀kyǎ

lǒpǎ. Cóٖmarya ki mẹkazikazuộ̌ lǒlǒ⌢ móٖlệ̌
a tẹ̀prọtẹ̀pryạ nuôtahe pǎ.’
26 “Htuǒ̂rò èthǐ ki myáhtye lahyǎ prẹ̀lukayǎ
aphúkhǔ mạ̈hóٖ vǎyě ki hyǎlyạ dő óٖluộ̋klề̌ pǎ, rò
a ki olő̌bǎ cóٖ ná a tẹ̀prọtẹ̀pryạ ná a tẹ̀taryědu
taryěhtǔ dő ashyo-asǒ yěnuôtahe pǎ.✡ 27 Htuǒ̂rò
prẹ̀lukayǎ aphúkhǔ mạ̈hóٖ vǎyě a ki nǒhyǎlyạ
tanéphú tahe pǎ rò vǎ ki nǒcuő èthǐ dő hekhu
lwị̈nạ̈ pǎ, èthǐ ki cáhtya cuő dő móٖdá khǎshyé
tuộ̋dő móٖdá tadû pǎ rò èthǐ ki cuő̋éplóٖ kayǎ dő
Cóٖmarya nwóhtya htuǒ̂hóٖ èthǐ nuôtahe pǎ.

(Matteo 24:32-35, Luka 21:29-33)

28 “Phyéní̤ lahyǎ tẹ̀ithyó dő kadwímộ́ onuô. Bí
aphyǎ tahe dyácệ̋htya hóٖ rò alè tahe dyácệ̋hte
hóٖ akhěnuô, kẹ̀kụ́khề̌ phûhyǎtuộ̋hóٖ, thǐ thégně
lahyǎ phúnuô. 29 Phúnuôhóٖ bí thǐ myáhtyehóٖ
tẹ̀yě tahe htwǒhtyahóٖ akhề̌pǎnuô, thégně lahyǎ
ná prẹ̀lukayǎ aphúkhǔ mạ̈hóٖ vǎyě a* hyǎphû-
tuộ̋hóٖ dő kadǎkǔhtǔ̂ hóٖ ní⌢. 30 Vǎ héluǒ̂cóٖcóٖ⌢
cóٖ thǐ, lǒ⌢ kayǎ dő a ohtwǒprẹ̀ khǒnyạ́yětôhtǔ̂
tahe thyělǒ tyahíto nuô, tẹ̀yětahe ki htwǒhtya lǒ
pǎ. 31 Móٖkhu ná hekhu ki sǐmẹ́kyǎ pǎ tadû̋rò
vǎlặvǎngọ́ yětahenuô a sǐmẹ́kyǎ pẹ́ takhyá⌢ to.

(Matteo 24:36-44)

32 “Manárò tẹ̀yětahe ki htwǒhtya mộ́nyěmộ́thề̌,
mạ́torò ashuő̌akhề̌ bíkhề̌tě pǎnuô ǔ thégně

✡ **13:26** 13:26 Danielè 7:13 * **13:29** 13:29 Prẹ̀thégně lisǎsě̌
dő aruô tahe tanẹ lahyǎ ná tẹ̀hébèyě angộ́lasá ma hekhu tadû
phûhtya hóٖ phúnuô.

tôprè̤⌢ to. Tanéphú o dő mò́khu nuôtahe cò́
bèbè a thè́gně to. Aphúkhǔ ná ané̤ yětôprè̤ cò́⌢
bèbè, a thè́gně toto. A thè́gně prè́tű văphě̀ tôprè̤⌢
tuổprè́. 33 Otaritaryă lahyă thǐné̤, rò̤ní̤ lahyă
thǐné̤ ní⌢, me̤těhérò a ki htwǒhtya pă bíkhě̀tě
nuô thǐ thè́gně to. 34 Yěma athyáná kayă tôprè̤
dő a kíré̤ htecuő klyá dő htyěké̤ aruô tôké̤ rò a
nǒ̀myánǒ̀khwèkyă ahi ná a prè̤me̤tè̤phú tahe rò
a htecuő. A dyétă̤kyă khódû èthǐ tôprè̤ ná tôprè̤
atè̤me̤ rò a hékyă prè̤opò̤́ kadă nuôtôprè̤ ná a ki
opò̤́ thăklyăsû phúnuô.

35 “Hibyacè ki kă̤khyě bíkhě̀tě pă nuô thǐ thè́gně
to. Ma a kă̤khyě shyé⌢ mò̤́hé pă ě̀, má̤torò ma a
kă̤khyě shyé⌢ mò̤́ne̤khě̀ pă ě̀, má̤torò ma a kă̤khyě
shyé⌢ shyě i-u pă ě̀, má̤torò shyé⌢ mò̤́lǐkhě̀ pă ě̀
nuô, thǐ thè́gně to akhu-akhyě thăklyăsû lahyă
ní⌢. 36 Me̤těhérò hibyacè ki kă̤tuő̤khyé pă rò
thyáphú a ki myáhtye tă thǐ omyění̤ sǒtapa̤ tămé̤
nuô, o thăklyăsû lahyă ní⌢. 37 Tè̤ dő vă hé pé̤
thǐyě tahe nuôma, vă hétuő̤pé̤ kuổlǒ̀ ǔ pwǒ̤prè̤,
phúnuôrò ‘Opò̤́ thăklyăsû lahyă ní⌢.’ ”

14

Ǔ Kre Me̤thyě Jesǔ
(Matteo 26:1-5, Luka 22:1-2, Giovanni 11:45-53)

1 Bí tè̤cuőtalwópwě̀ ná pwě̀ekhó̤mǔ sǒdǒ
huổmûtapho bè tyahíto nyě̤nyě akhě̀nuô,
bwídukhu tahe ná prè̤ithyó tè̤thyótè̤thya athárá

tahe myápṳ̌ klyá tôbŏbŏ dő a ki pṳ̋mẹthyĕ
huôkyă Jesŭ. 2 Mẹtĕhérò èthĭ hé, “Bí pẹ̀ mẹpwĕ̀
akhĕ̀yĕnuô pẹ̀ tŏ pṳ̋nị́ lŭ to, păma kayă bḗmṳ
tahe thḗplòdu rò a mẹtarṻtapyă lŏ̀he.”

Ŭ Plọ̋ Jesŭ Khuklṓ Dő Dŏ̀ Bethania (Matteo 26:6-13, Giovanni 12:1-8)

3 Bí Byacè Jesŭ o dő dŏ̀ Bethania Simonè dő
tẹ̀sĕ̀mŭ̆myạ́ dő phálọ bènṓ lŭ nuôtôprẹ̀ ahi rò a
onyă esè dő dĭrẹ̋htyalŏ̀ akhăshyé akhĕ̀nuô, prẹ̀mò
tôprẹ̀ phyéhyănị́ pyặ dő ŭ mẹ è ná lọ̋bŭ dő a
obă ná nardú htyĕnuộmṻ ngṳduprịdu tashuŏ̀ryá
yĕnuô tôpyặ. A hyădòphḗ pyặ akhău yĕrò a lyátặ
dő Byacè Jesŭ khuklṓlọ.
4 Rò dő èthĭklĕ̀ tahehenuô a thḗplòdu rò a
hé nị́dyélŭ, “A cuő mẹkyădĕ lŏ̀ htyĕnuộmṻ
phúnuôma mẹtĕ? 5 Htyĕnuộmṻ yĕtôpyặnuô angṳ
o cṓ rṻzye denari thuŏ̀cwẹ̋* lő cṓ rò, isĕ̀kyă è rò
cuődyé ná kayă sŏphásŏryạphú nuôma aryáklŏ̀,”
èthĭ héhtuŏ̀ phúnuô rò èthĭ dya lahyă prẹ̀mò
nuôtôprẹ̀ a tẹ̀thṻ.
6 Rò Jesŭ hé èthĭ, “Mẹdídyă tă è tămẹ́. Thĭ
cuő mẹdídyă tặtṳ̋ è mẹtĕ? A mẹdû kŏkŏ. A
mẹtwọ̋mẹryá nyacṓ hṓ tẹ̀ dő văgnĕ hṓ. 7 Kayă
sŏphásŏryạphú tahe otọ̋kuŏ̀ ná thĭ pwọ̆⌢ tôphuő
cṓ. Thĭ ki thézṳ̋ mẹcwọ́ èthĭ bíkhĕ̀tĕ⌢ nuôma
anị́ prḗ, manárò văyĕnuô vă otọ̋lă kuŏ̀ ná thĭ to.

* **14:5** 14:5 Rṻzye denari tôbè ma a krṳ̂nyạ ná tônyĕ atẹ̀ryạ khwókè.

[8] Prẹ̀mò yĕtôprẹ̀nuô bá⌢ a mẹbế nuô rò a mẹ
htuỗhố vă hố. A hyă plọ́ vănẹ́ ná htyĕnuộmấ
yĕnuôma bí ŭ iluố tyahí vă to yĕnuô a taritaryă
one rẹ́ hố tẹ̀ dố văgnĕ hố. [9] Vă hécố⌢ cố thĭ, shyé⌢ ŭ
lĕ hésodônyă hố tẹ̀thếkrụ̃mila yĕ dố hekhu yĕtôba
bítĕ⌢ tôpho pă bèbè, ŭ ki tanẹhtya tuộbènị́ è pă rò
ŭ ki dyáluỗnị́ tẹ̀ dố a mẹhtuỗhố yĕnuô pă.”

Juda Thếplòtŏ Dố A Ki Isẽ̀kyă Jesŭ
(Matteo 26:14-16, Luka 22:3-6)

[10] Dố Byacè Jesŭ a khŏpacẽ̀ shyéthếnyẹ̀ aklẽ̀
amwị ná Juda Iscariot héyĕtôprẹ̀nuô, thyáphú a
ki isẽ̀tặkyă nị́ Jesŭ nuô rò a htecuố dố bwídukhu
tahe a o. [11] Bí bwídukhu tahe nị́huỗ tẹ̀ritẹ̀kyă
yĕ akhẽ̀nuô, èthĭ thếkrụ̃thếlỗ ốlyạsû Juda ná a ki
dyé lŭ rũ pă. Yĕtôphuốrò a myápụ̃hố klyá dố a ki
isẽ̀tặkyănị́ Jesŭ.

Jesŭ Ná A Khŏpacẽ̀ Tahe E Lahyă Tẹ̀cuốtalwóp-wẽ̀ Asèe
(Matteo 26:17-25, Luka 22:7-14, 21-23, Giovanni 13:21-30)

[12] Bí pwẽ̀ e khốmŭ sŏdŏ huỗmûtapho arẹ̀lố
tônyĕ nuô ŭ mẹthyĕ thímíphú rò ŭ mẹlŭhtya
akhẽ̀, Jesŭ a khŏpacẽ̀ tahe sudyă lŭ, “Tẹ̀cuốtal-
wópwẽ̀ sèesăsẽ̀ mộhé yĕnuô, nẹ̀ thézụ́ nỗcuố
taritaryă tŏ pẹ̀ bítĕ tôphotĕ?”
[13] Phúnuôrò Jesŭ nỗ a khŏpacẽ̀ thếnyẹ̀ rò a hé
èthĭ, “Cuốnuỗ dố vị̆kŭnuô rò thĭ ki myáhtyesû
ná kayăphẽ̀ hyădyá cộkạhtyĕ ná thŏví tôprẹ̀ pă.

Rò krwǒkạ̤kuǒ̤ lǔkhyě nuô ní~. 14 Rò krwǒkạ̤
kanuǒ̤ kuǒ̤ è dő a kạ̤ kanuǒ̤ nị̤dyé hi nuôtômě
akǔ rò sudyǎ hibyacènuô, ‘Thárá hé, sǐprẹ̤ hidǒ́kǔ
akhǎlẹ̤ dő vǎ ná vǎ khǒpacẹ̤̌ tahe ki eǒ tẹ̤cuőtal-
wópwẹ̌ lẹ̤e agněnuô a otǒ bítě?’ Sudyǎ lǔ phúnuô.
15 Htuǒ̤pǎrò a ki zų̈luǒ̤ thǐ hidǒ́kǔ khǎlẹ̤lyạ̤ dő
akhu nuôtôtọ̤ dő a olőobǎ cǒ́ ná tạ̤muǒ̤tạ̤tẹ̤ dő pẹ̤ lo
nuôtahe cǒ́ pǎ. Rò okyǎ lahyǎ bínuô rò taritaryǎ
pẹ̤ lahyǎ pẹ̤ sèesèǒ bínuô ní~.”

16 A khǒpacẹ̤̌ yěthẹ́nyẹ̤̌ htecuő rò a cuőnuǒ̤ dő
vị̤kǔ rò èthǐ cuőmyáhtye mạ̤lakǒ cǒ́ phú Jesǔ
héone èthǐ nuô cǒ́. Rò èthǐ cuő taritaryǎnị̤ lahyǎ
tẹ̤cuőtalwópwẹ̌ sèesǎsẹ̌ mọ̤hé agně bínuô.

17 Bí mọ̤́khípalọ̤hǒ́ akhẹ̌nuô, Byacè ná a khǒ-
pacẹ̤̌ shyéthẹ́nyẹ̤̌ hyǎtuọ̤̌kuǒ̤ bínuô. 18 Bí èthǐ onyǎ
esè akhẹ̌nuô, Jesǔ hé, “Vǎ hécǒ́cǒ́ thǐ, dő thǐklẹ̌
yěnuô, kayǎ dő a etọ̤̋ǒtọ̤̋ tẹ̤ ná vǎ rò a ki isẹ̌tạ̤̌kyǎ
vǎ pǎnuô a o tôprẹ̤.”

19 Cáhtya bínuô rò èthǐ thẹ́plòmọ̤ pǎto, rò
èthǐ sudyǎhyǎ Jesǔ tôprẹ̤ htuǒ̤ tôprẹ̤, “Nẹ̤ hénuô
tôprẹ̤ma vǎ mạ̤to vǎhé?” phúnuô.

20 Jesǔ hésû èthǐ, “Kayǎ yětôprẹ̤ nuôma dő
thǐ shyéthẹ́nyẹ̤̌ yěaklẹ̌nuô prẹ́. È ma kayǎ dő
a bǒ́nuǒ̤e tọ̤̋kuǒ̤ ná vǎ dő bělọ̤́kǔ nuôtôprẹ̤ hǒ́.
21 Phú lisǎsẹ̌kǔ héone ná prẹ̤lu aphúkhǔ mạ̤dû
vǎyě a bè thyě nyǎpǎ tadû́rò kayǎ dő a ki isẹ̌tạ̤̌kyǎ
prẹ̤lu aphúkhǔ yětôprẹ̤nuô, Cǒ́marya ki cirya lǔ

pă. A ki opacḛ̌lyạ to hénuôma aryáklŏ̃ pă cố dố
lŭ̈gnĕ cố.”

Byacè Sèesăsḛ̌ Mộhé
(Matteo 26:26-30, Luka 22:14-23, Corinthia arḛ́lố tôba 11:23-25)

22 Bí èthĭ esè akhḛ̌nuô, Jesŭ phyé khốmŭ rò héb-
wíhétaryĕhtya Cốmarya htuŏ̃rò a ibikyĕ khốmŭ
rò a zṳ́tặ pḛ́ a khŏpacḛ̌ tahe rò a hé, “Phyé rò e
lahyă, yĕma vă nḛ́klộ.”

23 Htuŏ̃rò a phyé thòbĭthèhtyĕbĕ rò a hébwíhé-
taryĕ Cốmarya htuŏ̃rò a zṳ́tặ pḛ́ èthĭ rò èthĭ ŏ
lahyă thòbĭthèhtyĕ dố bĕkŭ yĕnuô pwộ⌢ tôprḛ̀.

24 Rò Jesŭ hé èthĭ, “Yĕma văthwi dố a ki htwílyạ
pḛ́ dố kayă ḛ́prḛ̀ agnĕ pă. Yĕma tḛ̀mátḛ̀dyă tôcô
dố a ki mḛklộmḛma pḛ́ tḛ̀ốlyạthḛ̌ agnĕ hố. 25 Vă
hécố pḛ́ cố⌢ thĭ, cáhtya khŏnyạ́yĕ tặplehyănuô vă
ŏnố pă thòbĭthèhtyĕ yĕ tohố. Vă ki kạŏ rộkuŏ̃
khyĕthyá thòbĭthèhtyĕ athḛ̌ ná thĭ dố Cốmarya
ahtyĕakḛ́kŭ pă.”

26 Htuŏ̃rò èthĭ irŏ htuthéhtya Cốmarya ali-irŏ
tôtộ rò a htecuố̃htyakyă dố Oliva sokhu.

Jesŭ Hésoluŏ̃ One Rḛ́ Petru Ki Htébíkyă Lŭ
(Matteo 26:31-35, Luka 22:31-34, Giovanni 13:36-38)

27 Jesŭ hé èthĭ, “Cốmarya hékyă mú⌢ nukhḛ̌,

‘Vă ki mṳ̂̌thyĕ prẹ̀kyẹ̆thímí pă, rò thímí tahe
ki klyapruốklyapryă lồ pă,’✡ lisăsề̌kŭ hé
phúnuô.
“Lồ̌⌢ thĭ yĕtahe nuôma athyáná thímí yĕtahe
nuôhố. Thĭ ki hteklya cuốkhókyălồ̌ vă khălẹ́ pă.
28 Manárò shyé⌢ vă thyĕ ihtòkạkhyĕ htuồ̌pănuô,
vă ki cuố rẹ́ thĭ dố Galilea kẹ́kŭ nuô pă.”
29 Petru hésû lŭ, “Ŭruô ki hteklya cuốkhókyălồ̌
cố ná nẹ̀ tadû́rò vă klyá hteklya cuốkhó nyă ná nẹ̀
to.”
30 Rò Jesŭ hésû lŭ, “Vă hé mạ̀lakŏ cố nẹ̀, yĕtôthề̌
pă bí shyĕphề̌ i-uhtya tyahí nyẹ̆phuố to nuô, nẹ̀ ki
htésûbíkyă ŭ ná nẹ̀ thếgnĕnố vă tonuô, thuồ̌phuố
pă.”
31 Petru hésûkhyĕ Jesŭ, “Vă tŏbè thyĕ tọ̆kuồ̌ cố
ná nẹ̀ bèbè vă thếgnĕnố lŭ to nuô vă hécố nyă
taki⌢ to hố,” a hésû sồ̌kadố cố angọ́ ná Jesŭ, rò
a khŏpacề̌ dố aruô tahenuô, a krwŏhé thyákuồ̌lồ̌
phúnuô pwọ̆⌢ tôprẹ̀.

Jesŭ Cuố Kwĭcốbề̌ Dố Gethsemani (Matteo 26:36-46, Luka 22:39-46)

32 Èthĭ cuố dố khălẹ́ tôpho dố ŭ ế ná Gethse-
mani rò a hé a khŏpacề̌ tahe, “Bí vă cuốkwĭcốbề̌
akhề̌nuô, onyăokyă lahyă bíyĕ ní⌢.” 33 Rò a
ếkrwŏnị́ Petru, Jakomo ná Giovanni dố a ki cuố
tọ̆kuồ̌ ná lŭ. Rò Jesŭ cáhtya bèzọ̀bèthi bèkụ́bèkyặ
nyacố. 34 Rò a hé a khŏpacề̌ nuô thếthuồ̌, “A

✡ **14:27** 14:27 Zekaria 13:7

cyẹ̌ nyacő vă thẻ́plò hő a tuộ́ cő dố vă kírẹ́ thyĕ cỏ́hónuô, okyă lahyă bíyĕ rò othăklyă lahyă ní⌢.”
35-36 A cuố plehyăpọ́ dố nyĕ takiphú rò a omyĕ
takluộ̌tạ̌ dố hekhu rò a kwĭcỏ́bĕ̉ rò a hé, “Tẹ̀-
cyẹ̌tẹ̀cụ̂ dố vă bè khyábè khŏnyạ́ yĕnuô, nẹ̀ ki
plwŏ talwó cuốkyăbẻ́ pẹ́ vă ki anị́ hérò plwŏtalwó
cuốkyă pẹ́ vă,” a hé phúnuô. Rò a kwĭcỏ́bĕ̉, “Abba,
Phĕ̉⌢, nẹ̀ mẹcyạ́ tẹ̀lỏ̌⌢ plĭ, phyé taphăkyă pẹ́ vă
tẹ̀cyẹ̌tẹ̀cụ̂ abĕlọ́ yĕtôbè. Manárò vă thẻ́zụ̂́ mẹ cụ́⌢
dû vă thẻ́plò to. Cụ́⌢ dûprẻ́ nẹ̀ thẻ́plò ní⌢.”
37 A cỏ́bĕ̉ htuỏ̌rò a kạkhyĕ khyĕthyá rò a
kạmyáhtye ná a khŏpacẹ̌̉nuô thẻ́thuỏ̌ omyĕnị́
sŏtapạ lỏ̌ rò a sudyă Petru, “Simonè ma nẹ̀ omyĕnị́
sŏtapạ hỏ́ ĕ̉, nẹ̀ thăklyă prẻ́ bí tômủ̌ khălẹ́ prẻ́nuô
ma a bẻ́ pă cỏ́nyă to ĕ̉” 38 a hé lahyă èthĭ, “Thyáphú
thĭ ki cuốnuỏ̌ tộ́kuỏ̌ tă dố tẹ̀ilo-ilyá akŭ tămẹ́nuô,
thăklyă rò kwĭcỏ́bĕ̉ lahyă ní⌢. Thĭ thẻ́plòshyomẹ
nyacỏ́ tẹ̀ dố atŏ tadủ́rò thĭ nẹ́klọ́ yĕnuô a hĕ̉cẹ́recẹ́
nyacỏ́.”
39 Jesŭ cuốkhyĕthyá tôphuố rò a cuốkwĭcỏ́bĕ̉
khyĕthyá Cỏ́marya thyáná a cỏ́bĕ̉ rẹ́ nuô prẻ́.
40 Htuỏ̌rò a kạ khyĕthyá dố a khŏpacẹ̌̉ nuôthẻ́thuỏ̌
a o rò a kạmyáhtye ná èthĭ omyĕsŏtapạ lỏ̌plĭ. Èthĭ
thẻ́omyĕ cyẹ̌talwósủ́lủ̌ rò a myáhtebẻ́ pă cỏ́ to. A
tŏ hébèsû lahyă Jesŭ phútĕnuô a thẻ́gnĕ pă lahyă
cỏ́ to.
41 Bí a kạkhyĕ myá èthĭ băhỏ́ thuỏ̌phuốtôphuố

akhềnuô, a hé èthǐ, “Thǐ o⁀ myě tadûpǎ lahyǎ,
thǐ okuő tabḗthḗprá tadû pǎ cṓ lahyǎ phútě?
Bánuôma pò hṓ. Nị́dǎ myámȍ lahyǎ, shuőkhề dő
ǔ ki isềtặ̆kyǎ prẹ̀lukayǎ aphúkhǔyě dő prẹ̀oraphú
tahe a takhukǔnuô, a hyǎtuộ̋hṓ. 42 Ihtò mȍ! Pẹ̀ bè
cuőhṓ! Myámȍdőnuô, kayǎ dő a isề vǎ nuôtôprẹ̀
hyǎtuộ̋hṓ!”

Ǔ Pụ̂́ Jesǔ
(Matteo 26:47-56, Luka 22:47-53, Giovanni 18:3-12)

43 Bí Byacè Jesǔ hébè pǎprḗ akhềnuô, Juda
dő a otộ̋kuȍ dő lǔ khǒpacẹ̀̀ shyéthḗnyẹ̀ aklề
yětôprẹ̀nuô a hyǎtuộ̋ bínuô. Rò kayǎ krwǒ
hyǎrộhyǎḗ kuȍ nyacṓ ná lǔ. Kayǎ yětahenuô a
phyéhyǎnị́ lahyǎ nḗtahe, imụ̂̌tahe. Èthǐ yětahe
nuôma mậ́prḗ bwídukhu nuôtahe ná prẹ̀ithyó
tẹ̀thyótẹ̀thya athárá nuôtahe ná Judaphú khuk-
lṓkhuklyǎ nuôtahe nȍhyǎ lǔ nuôtahe prḗ.

44 Prẹ̀isềtặ̆kyǎ Byacè yětôprẹ̀nuô a dyéthḗgně
one rẹ́ htuȍhṓ èthǐ, “Kayǎ dő vǎ nuộmụ̂́ è tôprẹ̀
nuôma mậhṓ Jesǔ dő pẹ̀ thḗzụ̂́pụ̂́ è nuôtôprẹ̀
hṓ rò hyǎpụ̂́ lahyǎ lǔ rò opộma nị́ryádyédû è
ní⁀.” 45 Juda hyǎtuộ̋tuộ̋ ná a cuőtǒ dő Jesǔ o
rò a hé lǔ, “Thárá⁀” htuȍrò a nuộmụ̂́ lǔ. 46 A
mẹ̀phúnuô htuȍrò kayǎ tahe hyǎpụ̂́ cȍklộmakyǎ
Jesǔ. 47 Bínuô akhề kayǎ ihtòo bínuô tôprẹ̀ báhte
anḗ rò a pặ̆tụ̂̌kyǎ bwídukhulő a prẹ̀mẹ̀tẹ̀phú tôprẹ̀
akhǎlè tôkhó.

48 Jesŭ hé èthĭ, “Thĭ lĕ hyăpṳ̂́ vă rò thĭ phyéhyănị
lŏ̀plĭ cŏ́ dihtónĕ́kuố, imṳ̆̂ipọ̀ a thyácŏ̀ná thĭ lĕ
hyăpṳ̂́ prẹ̀ehuôehí nuô cŏ̀ vă? Vă ma kayă-
cyẹ̆ kayăricyạ́ dố a cuốpṳ̂́phezẹ̆́plẹ́ e ŭtẹ̀ tôprẹ̀
nyă ề? 49 Pwọ̆nyĕnyĕ⌢ vă otọ̆́kuổ dố thĭ̆klẹ̀
rò vă ithyóithya thĭ dố tẹ̀lŭtyă hŏkŭ rò thĭ pṳ̂́
vă toto. Manárò thĭ cuốhyăpṳ̂́ tuọ̆́ vă phúyĕ
mẹtĕhénuôma a bè htwŏhtya phú lisăsẹ̆̀kŭ hénuô
prẹ́nuổ.” 50 Bínuôkhẹ̆̀ a khŏpacẹ̆̀ tahe hteklya
cuốkhókyă lŏ̀plĭ lŭkhălẹ́.

51 Prẹ̀khŭ taló tôprẹ̀ krwŏkuổ Jesŭ akhyĕ rò a
kṳ̆̂thyá tṳ̂prẹ́ ikẹ̆̀bŭ rò kayă o bínuô tahe pṳ̂́ lŭ.
52 Manárò a plwótặkyă a ikẹ̆̀bŭyĕ rò a hteklya
khăklọkyă.

Ŭcẹŭsudyă Jesŭ

(Matteo 26:57-68, Luka 22:54-55, 22:63-71, Giovanni 18:13-14, 18:19-24)

53 Rò èthĭ ĕ́cuố Jesŭ dố bwídukhulố tôprẹ̀ a o
rò bwídukhu tahe, ná Judaphú a khuklŏ̀khuk-
lyă tahe ná prẹ̀ithyó tẹ̀thyótẹ̀thya athárá tahe
hyăoplŏ̀oplu lŏ̀plĭ lŭ bínuô. 54 Petru krwŏcuố
lŏ kuổ prẹ́ Jesŭ dố khyĕ rò a cuốnuổ tuọ̆kuổ dố
bwídukhulố yĕtôprẹ̀ ahŏ lọtarẹ́kŭ rò a cuố onyă
iswí tọ̆́kuổ mi ná kayă opọ̆́tẹ̀ bínuô tahe.

55 Bwídukhu tahe ná lŏ̀⌢ kayă dố a htwŏ-
duhtwŏkhutahe, thyáphú èthĭ ki cirya mẹthyĕkyă
nị Jesŭ agnĕnuôrò, a myápṳ̆ lahyă lẹ́kẹ̀lahŏ
lẹ̀nẹ̆̀lahya Jesŭ atẹ̀thṳ̂́ tahe. Manárò èthĭ myáhtye

lŭtẹ̈thṹ tôcô⁓ to. 56 Èthĭ kayă ḗprẹ̈ hyădya bŏ̌bye
lahyă Jesŭ tẹ̈thṹ tadṹrò kayă dố a hyă pṻdya lahyă
Jesŭ atẹ̈thṹ yĕtahe a tẹ̈hébè tahenuô a thyákhyĕlŭ
tôprẹ̈⁓ to.

57 Kayă tahehe ihtò rò kẹ̈bŏ̌kẹ̈bye lŏ̌ lŭtẹ̈thṹ rò
a hé lahyă, 58 "Pẹ̈ nị̈huŏ̌ a hé, 'Vă mẹ̈ tặprọ̈kyă
tẹ̈lŭhŏdu dố prẹ̈lukayă mẹ̈htya yĕnuôtômĕ rò
thuŏ̌nyĕ akŭnuô vă ki isṓhtya khóke dố aruô
tômĕ, dố prẹ̈lukayă isṓhtya ná atakhu mặto
yĕnuô tômĕ pă,' a hé phúnuô." 59 Manárò èthĭ dya
lŭtẹ̈thṹ yĕtahenuô a thyákhyĕlŭ tômŭ̌⁓ to.

60 Bwídukhulố yĕtôprẹ̈ ihtò dố ŭ lŏ̌⁓ plĭ a
mèthènyĕ rò a sudyă Jesŭ, "Nẹ̈ hé kặkhyĕsû
ŭ hyădya nẹ̈ tẹ̈thṹ yĕtahe tômŭ̌⁓ to mẹ̈tĕ? Ŭ
hyăkẹ̈hyănĕ̌lŏ̌ nẹ̈ tẹ̈thṹ yĕnuôma nẹ̈ nị̈huŏ̌ to ĕ̌?"
61 Manárò Jesŭ odyátaklwo pẹ̈ lŭ prẹ́, a hébè
kặkhyĕsû lŭ tômŭ̌⁓ to.

Rò bwídukhulố yĕtôprẹ̈ sudyă pọ̈ khyĕthyá lŭ,
"Nẹ̈ ma Cṓmarya dố ŭ htuthḗhtyanị̈ lŭ yĕtôprẹ̈
aphúprẹ̈khŭ Krístu dố a mẹ̈lwóhtekặ ŭ nuô tôprẹ̈
ĕ̌?"

62 Rò Jesŭ hésû lŭ, "Ò, vă hṓ. Rò thĭ ki
myáhtye prẹ̈lukayă aphúkhŭ mặhṓ văyĕ ki onyăo
dố Cṓmarya dố ashyo-asŏ̌ yĕtôprẹ̈ atakhu cṓhtwó
nuôtôkyĕ pă, rò thĭ ki myáhtye vă sidyáhyănị̈
mṓkhu a ṓluọ̈́ pă."✡

✡ **14:62** 14:62 Li Htuthḗhtya 110:1, Danielè 7:13

63 Bwídukhulő nuôtôprẹ̈ htő́zẹ̈̌kyǎ acạ† rò a hé,
“Pẹ̈ lopǎ kayǎ dő a ki zṳ̌luổ lǚtẹ̈thű́ tôprẹ̈‸ to.
64 A hébè radǚ nị̈dyé cő́ anẹ̈ phú Cő́marya tôprẹ̈
nuôma thǐ nị̈huổ lổdûhó rò ma thǐ tanẹ̈ lahyǎ
phútě?”

A héhtuổ phúnuô rò èthǐ pwợ̃tôprẹ̈ hésû lǔ ná
atẹ̈thű́ o rò tǒbè mẹ̈thyěkyǎ lǔ pré̋. 65 Kayǎ dő
aruô tahe cáhtya htuplá lǔ, htuổrò cổbí lǔmèthè
rò plú lǔ. Èthǐ hé lahyǎ Jesǔ, “Prọ̈myámyá, ǔpě
plú nẹ̈ pě?” Htuổrò klyěphú dő a opọ̈́ tẹ̈ tahe
pṳ̈́cuő lǔ rò plyạ̈ pọ̈́ lǔ.

Petru Htébíkyǎ Jesǔ
(Matteo 26:69-75, Luka 22:56-62, Giovanni 18:15-18, 18:25-27)

66 Bí Petru opǎpré̋ dő hikhyěkhu lọ̈taré̋kǔ
akhẽ̌nuô, prẹ̈mòphú dő a mẹ̈ pẹ́ bwídukhulő
nuôtôprẹ̈ atẹ̈mẹ̈ yětôprẹ̈nuô a okuổ bínuô, rò
a hyǎtǒ dő lǔo. 67 Bí a myáhtye Petru iswími
akhẽ̌nuô, a myárẹ̈̌tạ̈tạ̈ lǔ rò a hé lǔ, “Nẹ̈ ma
tômṳmṳ‸ tuổpré̋ lǔ ná Nazarèphú Jesǔ nuôtôprẹ̈
pré̋ vǎ.”

68 Rò Petru htébíkyǎ rò a hé, “Nẹ̈ hé ǐtěnuô
vǎ thé̋gněplǒ nẹ̈tẹ̈ to,” a héhtuổrò a htecuő
otaphǎkyǎ dő lọ̈kadǎhtǚ rò bínuôakhẽ̌ shyěphẽ̌
tôbè i-uhtya.

---

† **14:63** 14:63 Bwídukhulő tôprẹ̈ htő́zẹ̈̌ acạ phúyěnuôma, Jesǔ hémǔmyạ̈thű́ hő́ Cő́marya hő́ a tanẹ̈ rò a dyéluổ pẹ́ ǔ phúnuô.

69 Prẹ̀mẹtẹ̀phú prẹ̀mò pǎnu nuôtôprẹ̀ myáhtye
khyěthyá Petru cuő̌o bínuô rò a cuő̌héso pẹ́
khyěthyá kayǎ ihtòo tavǐtavạ phû bínuô tahe,
“Kayǎ yětôprẹ̀ ma tômụmụ͜ tuǒ̌ lǔ ná dő̌ nuôtahe
prẹ́ meně.” 70 Manárò Petru htébísû khyěthyá.
Okhyěthyá dő̌khyě taplộphú rò kayǎ ihtòo
tavǐtavạ phû bínuô tahe hé khyěthyá Petru,
“Nẹ̀ otộ́kuǒ̌ dő̌ kayǎ nuôtômụ aklẻ̌ mậlakǒ cộ́,
mẹtěhérò nẹ̀ ma Galileaphú prẹ́.”

71 Manárò Petru byǎlyạnị́ anẹ́ dő̌ Cộ́marya
nyěhyǎ, “Kayǎ dő̌ thǐ hé ari-akyǎ khǒnyậ́yě
tôprẹ̀nuô vǎ thẹ́gně lǔ to,” a byǎnị́ angộ́ phúnuô.

72 A byǎ htuǒ̌htuǒ̌ ná shyěphẻ̌ i-uhtya
pộ́khyěthyá nyẹ̌phuő̌tôphuő̌. Bínuôkhẻ̌ Petru
tanẹhtya tuộ̌bè Byacè Jesǔ héonekyǎ lǔ ngộ́, “Bí
shyěphẻ̌ i-uhtya tyahí nyẹ̌phuő̌tôphuő̌ tonuô,
nẹ̀ ki htébíkyǎ vǎ thuǒ̌phuő̌ pǎ” a hé lǔ ngộ́
phúnuô akhu-akhyě cí͜ asẻ̌htya cộ́ lǔthẹ́plò rò a
nguộ̌thyěnguộ̌o cộ.

15

Ǔ Thǔcuő̌ Jesǔ Dő̌ Khwí Pilato A Mèthènyě

(Matteo 27:1-2, 11-14, Luka 23:1-5, Giovanni 18:28-38)

1 Bí mộ́lǐ tamộ́htyahộ́ akhẻ̌nuô, bwídukhu
tahe, Judaphú khuklộ́khuklyǎ tahe, prẹ̀ithyó
tẹ̀thyótẹ̀thya athárá tahe, ná kayǎ htwǒ khuk-
lộ́khuklyǎ tahe okúokyá lǔ rò èthǐ sukǔ héplộ̌kyǎ

lǒ̌ lǔ ngọ́ ná Jesǔ ari-akyǎ. Èthǐ cǒ̌klòhtuǒ̌ Jesǔ rò
a cwicuǒ̋dyékyǎ lǔ dǒ̋ Khwí Pilato a takhukǔ.

2 Khwí Pilato sudyǎ Jesǔ, “Nẹ̀ ma Judaphú
akhwí tôprẹ̀ mạ̈lakǒ è̌?”

Rò a hésû khwí, “Ò, a mạ̈lakǒ phú nẹ̀ hénuô hǒ́.”

3 Rò bwídukhu tahe hyǎdya ẻ́lǎ tẹ̀thû́ dǒ̋ Jesǔ
alọ. 4 Phúnuôrò Khwí Pilato sudyǎ pọ́ Jesǔ, “Nẹ̀
hésû kuǒ̋ǔ tôcô⌢ to mẹtě? Nẹ̀ myámò̌, èthǐ hyǎ
dyaluǒ̋htya ẻ́nyacǒ́ nẹ̀ tẹ̀thû́.”

5 Manárò Jesǔ hékạ̈khyěsû lǔ tôcô⌢ to akhu-
akhyě Khwí Pilato khyéthukhyéthẻ́ nyacǒ́.

*(Matteo 27:15-26, Luka 23:13-25, Giovanni
18:39-19:16)*

6 Khwí Pilato alẹ̈́klǒ o ná pwọ̌nana⌢ tẹ̀cuǒ̋tal-
wópwẻ̌ dǎ bè hǒ́hénuô, ǔ ki kwǐ lǔ ná a ki plwǒhte
pẹ́ kayǎcyẹ̌ dǒ̋ ǔ dǒ́tạ̌ èthǐ dǒ̋ htǒ̌kǔ bítě⌢ tôprẹ̀
bèbènuô, a plwǒhte pẹ́ ǔ prẻ́. 7 Bínuôakhẻ̌ kayǎ
dǒ̋ a sásû mẹtarǔ̌tapyǎ lahyǎ khwí rò a mẹthyě
kayǎ tahenuô, ǔ dǒ́tạ̌o lahyǎ èthǐ dǒ̋ htǒ̌kǔ. Kayǎ
tạ̌ dǒ̋ htǒ̌kǔ yětahe aklẻ̌nuô kayǎ mwị ná Barabba
héyětôprẹ̀nuô a opatọ̌̋kuǒ̌ bí èthǐklẻ̌ nuô. 8 Rò
kayǎ ẻ́prẹ̀ hyǎ lahyǎ dǒ̋ Khwí Pilato a o rò hyǎkwǐ
lǔ phú alẹ̈́klǒ mẹpẹ́ htuǒ̌hǒ́ èthǐ nuô.

9 Rò Khwí Pilato sudyǎsû èthǐ, “Vǎ plwǒhte
pẹ́ thǐ Judaphú akhwídu yětôprẹ̀ ma thǐ thẻ́-
plò o è̌?” 10 Mẹtěhérò Khwí Pilato thẻ́gnẻ ná
bwídukhu tahenuô, a thẻ́khwẻ́nị́kuǒ̌ Jesǔ rò
èthǐ hyǎdyétạ̌kyǎ Jesǔ dǒ̋ lǔo prẻ́. 11 Manárò

bwídukhu tahenuô a cuố̌nồshyo kayǎ bé̌mụ ki
kwǐhtya khwí ná a ki plwǒhte pẹ́ èthǐ dố Barabba,
plwǒhte pẹ́ tǎ pẹ̀ Jesǔ tǎmẹ́, a cuố̌hé lồǔ phúnuô.
12 Khwí Pilato sudyǎpọ́ kayǎ bé̌mụ yětahe, "Ki
mẹphúnuôrò kayǎ dố thǐ ế è ná Judaphú tahe
akhwí yětôprẹ̀ nuôlě vǎ tǒbè mẹ nị́dyé lǔ phútě?"
13 Rò èthǐ ế̌htǒhtya pọ́ lahyǎ, "Mữ̌thyěhtyakyǎ è
dố krusulọ nuô!"
14 Rò Khwí Pilato sudyǎ èthǐ, "Cuố
mữ̌thyěhtyakyǎ è mẹtě? A cuố mẹthû́mẹplá
kryá⁓ ǐtě?" A sudyǎ èthǐ phúnuô tadû́rò èthǐ
lé⁓ ế̌htǒhtyashyo klồlố pọ́, "Mữ̌thyěhtyakyǎ è dố
krusulọ nuô!"
15 Rò Khwí Pilato thé̌zữ krwǒmẹkuổ phú kayǎ
bé̌mụ a tẹ̀thé̌zữ nuô rò a plwǒhtekyǎ pẹ́ èthǐ
Barabba, rò Khwí Pilato nồ klyěphú tahe ki
cyẹ́pryẹ̌plí lahyǎ Jesǔ ná suplyẹ-iplí, htuổrò a
dyétặkyǎ Jesǔ dố klyěphú tahe a khadǎkǔ dố èthǐ
ki cuố mữ̌thyěhtyakyǎ lǔ dố krusulọ.

Klyěphú Tahe Mẹzố̌mẹlě Nyẹ̌kruổ Jesǔ (Matteo 27:27-30, Giovanni 19:2-3)

16 Klyěphú tahe ế̌cuố Jesǔ dố Khwí Pilato hǒkǔ
khǎlẹ́ tôpho. (Khǎlẹ́ nuôtôpho ma ǔ ế ná Preto-
rium) htuổrò èthǐ ế̌hyǎplố lồ pọ́ klyěphú dố aruô
tahe. 17 Èthǐ mẹzố̌mẹlě nyẹ̌kruổ lahyǎ Jesǔ rò
thyáhtya pẹ́ lǔ cạcwọ taphèlố̌thồ tôpữ. Htuổrò
èthǐ ikhu tavạ thòshyámọ̀ thyáná khuklwọ̀ nuôrò
a klwọ̀htya pẹ́ lǔ. 18 Htuổrò èthǐ mẹ lǔ phú a

bezṳ̂́benyạ́nị lŭ nuô rò a hétakè lŭ, “Kṍ⌢ Juda
akhwídu, ohtwŏprẹ̈ mọ̈́nyĕ htŭdû ní⌢!” 19 Èthĭ mṳ̆̈
lŭkhuklố ná ihtyábŏ, htuplá lŭ, hyă dángṳ̂lyạ dố
lŭnyĕhyă tôprẹ̈ htuố tôprẹ̈, rò a mẹ̈takè lŭ phú a
bezṳ̂́benyạ̈ lŭ nuô rò a hyăcố bĕ̀ kanĭkano lŭ tôprẹ̈
htuố tôprẹ̈. 20 Bí èthĭ mẹ̈zốmẹ̈lĕ nyẹ̈kruốhtuốhố
lŭ nuô èthĭ plwótặkyă khyĕthyá cạcwọ taphèlốthố
nuôtôpṳ̂ rò a thyáhtya taple pẹ̈ khyĕthyá lŭ ná acạ
nị̈dû nuôtôpṳ̂. Htuốrò èthĭ ếhtecuốkyă lŭ rò a ki
cuố mṳ̆̈thyĕhtyakyă lŭ dố krusulọ.

Ŭ́ Mṳ̆̈thyĕ́htya Jesŭ Dố Krusulọ

(Matteo 27:31-44, Luka 23:27-43, Giovanni 19:17-27)

21 Vị̈ Cyreneophú dố amwị ná Simonè nuô a o
tôprẹ̈, rò Simonè yĕnuô, a phúo thếnyẹ̆, tôprẹ̈ rò
amwị ná Alexandro, tôprẹ̈pă rò amwị ná Rufo.
Bínuôakhĕ̀ a o dố adŏ̀aso rò a kírẹ̈ hyănuố dố vị̆kŭ
akhĕ̀, a hyă tặsû ná klyĕphú tahe rò èthĭ nŏ̀zá
tadû lŭ ná Jesŭ krusu. 22 Èthĭ ếcuố Jesŭ dố ŭ ế ná
Golgotha hé yĕnuôtôpho. (Golgotha angọ́lasá ma
khuklốkrwí akhălẹ́). 23 Bínuô akhĕ̀nuô, èthĭ dyéŏ
Jesŭ htyĕzặ dố a kluốsĭlyặ tọ̆ná tẹ̈khu mẹ̈sĭmẹ̈
tẹ̈sĕ̀nẹ̈sĕ̀bya* yĕnuô tadṹrò Jesŭ ŏ to. 24 Rò èthĭ
mṳ̆̈thyĕhtyahtuố Jesŭ dố krusulọ rò èthĭ phyé Jesŭ
acạ tahe rò a bố lahyă tẹ̈byăbwí tôcô dố cụ⌢ dû a
tặtŏ bítĕ tôprẹ̈ tŏphyé bítĕ tôkyĕ phúnuôprế.

---

* **15:23** 15:23 Tẹ̈khu mẹ̈sĭmẹ̈ tẹ̈sĕ̀ yĕnuôma ŭ ế ná myrra.

25 Bí mọ̈́plyặsẻ̆htya lwị̆thyótômủ̆ akhẻ̆nuô, èthǐ
mụ̈̆thyěhtya Jesŭ dő krusulọ. 26 Rò ŭ răhtya o
lidyatẹ̀thủ́ Jesŭ, “Judaphú tahe akhwí” phúnuô,
27 rò èthǐ mụ̈̆thyěhtya tọ̈́kuỗ ná prẹ̀pụ̈́phe zẻ́-
plẻ́phe ŭ thẻ́nyẹ̆. Èthǐ mụ̈̆thyěhtya lŭ dő Jesŭ
cỏ́htwó tôkyě tôprẹ̀ dő cỏ́ci tôkyě tôprẹ̀. 28 (Phú
lisăsẻ̆kŭ hé, “Ŭ dyathyá è phú prẹ̀oraphú nuôprẻ́,”
tẹ̀hébè yěnuô a lỗhtyabăhtya hỏ́.)† 29 Kayă dő a
cuỗkạphû lahyă bí akhăshyé nuôtahe nuô lahyă
akhuklỏ́, pacyẹ́ishyé‡ rò a hé lahyă lŭ, “Ò⌢ nẹ̀ hé
ná nẹ̀ ki mẹtặprọ̀kyă tẹ̀lŭhŏdu rò thuỗnyě akŭ nẹ̀
isỏ́htya htuỗbẻ́ khyěprẻ́ nẹ̀ hé văhé. 30 Phúnuôrò
o dő krusulọ yěnuôrò hítặ mỏ̆ to rò mẹlwóhtekạ
nị́dyémỏ̆ nẹ̀nẹ́ to.”

31 Htuỗrò, bwídukhu tahe ná prẹ̀ithyó
tẹ̀thyótẹ̀thya athárá tahe pacyẹ́ thyákuỗ Jesŭ
phúnuô rò èthǐ hé lahyă, “A mẹlwóhtekạ cyạ́ ŭ
thẻ́htwŏprẹ̀ tadủ́rò a mẹlwóhtekạ cyạ́ nị́dyékuỗ
anẹ́to vă⌢. 32 Nẹ̀ hé nị́dyé nẹ̀nẹ́ ná nẹ̀ ma Juda
akhwí dő a mẹlwóhtekạ ŭ nuôtôprẹ̀ văhé. Pẹ̀
ki myáhtye nẹ̀ hítặ cyạ́ dő krusulọ khŏnyạ́
kihérò pẹ̀ zụ̈́e nẹ̀,” a héhtuỗ phúnuôrò, kayă
dő ŭ mụ̈̆thyěhtya tọ̈́kuỗ ná Jesŭ yěthẻ́nyẹ̆nuô a
pacyẹ́ishyé kuỗdû Jesŭ phúnuônuôhỏ́.

† **15:28** 15:28 Ŭ ră liphá mú⌢ nukhẻ̆ tahehenuô, ŭ myáhtye lisăsẻ̆ yětômặ opatọ̈́kuỗ to ‡ **15:29** 15:29 Israelphú tahe dărithẻ́ hỏ́ a thẻ́hte ŭ tôprẹ̀prẹ̀ akhẻ̆nuô, èthǐ nuôlahyă khuklỏ́

Jesŭ Thyĕ
(Matteo 27:45-56, Luka 23:44-49, Giovanni 19:28-30)

33 Cáhtya bí mộ̆htuô cố̆ranế nuô rò a tuộ̋hyă
dố mộ́kwị̆lyạ thuỗmữ akŭnuô kẹ́ khítarụ̈̂ tặlồ̆ cố
tôkẹ́lệ̆ cố. 34 Bí mộ́kwị̆lyạ thuỗmữ bèhố akhễnuô,
Jesŭ cyẹ́pryệ̆ ế̆htŏhtya, "Éli, Éli, lema sabathani,"
angộlasá ma "Vă Cố̆marya, vă Cố̆marya, nẹ̀ vĭkyă
vă mẹtĕ?"✡

35 Kayă ihtòo bínuô tahe nị̈huỗ lahyă Jesŭ
ế̆htŏhtya phúyĕ rò èthĭ hé lahyă, "Nị̈dă lahyă, a
ế̆htŏhtyahố Prẹ̀prọ Elia."

36 Rò dố èthĭ́klễnuô kayă o tôprẹ̀ rò a klyacuố-
phyé tẹ̀tôcô dố athyáná phyáplyé rò a cuốcyẹnuỗ
dố htyĕzặ̆shye thŏkŭ rò a cồ̆klộma dố vèlặ̆khyĕ rò
a dyéhtya nồ̆cwíŏ ná Byacè Jesŭ rò a hé lahyă, "Pẹ̀
opộ̀myámyá kuố̋rẹ́ taplộ̂phú pọ́, ma pẹ̀ myáhtye
sálẹ́ Prẹ̀prọ Elia ki hyăphyétặ̆kyă è dố krusulọ
nuôpă ẽ̆."

37 Rò Jesŭ ế̆htŏ prạshyo htuỗ̆rò athế̆plò htwŏprẹ̀
htecuố̋kyă.

38 Rò ikễ̆badu dố ŭ cộ́tặ̆tụ̈̂bí dố tẹ̀lŭtyă hŏkŭ
nuôtôba lazễ̆ kahtyakalyạ plữkyă nyẹ̀kyĕ. 39 Bí
Roma klyĕtôzẹ̀ khuklố yĕtôprẹ̀ ihtòo bí krusu
nyĕhyă akhễnuô, a myáhtye Jesŭ thyĕ mẹphúnuô
rò a hé, "Kayă yĕtôprẹ̀ ma Cố̆marya aphúkhŭ
mặ̆lakŏ nyăhố!" A hé phúnuô.

✡ **15:34** 15:34 Li Htuthế̆htya 22:1

40 Prẹ̀mò dố a ihtòo myácuốlǒ dố ayẹ yětahe
aklễnuô Magdalena dǒ̌kǔmuộ́ Maria, ná Jakomo
dố a pacệ̌klǒ̌ nuôtôprẹ̀ ná Jose amuộ́ Maria, ná
Salome otộ́kuổ bínuô. 41 Prẹ̀mò yětahe ma bí Jesǔ
o dố Galilea kẹ́ akhễnuô, a krwǒ Jesǔ akhyě rò a
mẹcwộmẹkǒ pẹ́ tẹ̀ dố Jesǔ lo tahe. Prẹ̀mò aruô
tahe dố a o lahyǎ dố vị̌ Jerusalem rò a krwǒhyǎ
tộ́kuổ ná Byacè tahenuô a opa ḗkú kuổlǎ bínuô.

Ǔ Iluố Jesǔ

(Matteo 27:57-61, Luka 23:50-56, Giovanni 19:38-42)

42 Tẹ̀mẹhtwǒhtya nuôtônyě ma mộ́nyạ̌nyě.
Mộ́nyě nuôtônyě ma Judaphú tahe taritaryǎ
sèesèǒ bí èthǐ amộ́nyěduô bè tyahíto nuôtônyě.
43 Bí mộ́hélyạhổ akhễnuô, vị̌ Arimatheaphú
Joseph yětôprẹ̀ a bekhǖ athé́plò rò a cuốkwǐ Jesǔ
aluộ̌tọ yě dố Khwí Pilato a o. È ma a opatộ́kuổ
dố kayǎ htwǒdu aplổamụ dố ǔ bezụ̂benyạ́ nị́
yěnuôtômụ aklễ tôprẹ̀. È ma kayǎ dố a opộ́myásǚ
kuổ Cổmarya ahtyěakẹ́ tôprẹ̀ hổ. 44 Jesǔ thyěhổ,
Khwí Pilato nị́huổ phúnuô rò a khyéthukhyéthḗ
rò a ḗhyǎ klyětôzẹ̀ akhukló̀ tôprẹ̀ dố a o rò
"Ma Jesǔ thyě nyệ̌lǎhổ ễ?" A sudyǎ lǔ phúnuô.
45 Klyětôzẹ̀ akhukló̀ yětôprẹ̀ hésoluổ Khwí Pilato
ná Jesǔ thyěhtuổhổ rò Khwí Pilato plwǒ Joseph
dố a ki cuốphyétặ Jesǔ aluộ̌tọ. 46 Joseph cuố
iprị̣nị́ ikệ̌ báplǐngụdu tôpụ̂ rò a cuốphyétặ Jesǔ dố

krusulọ. A bobí lŭ ná ikẹ̌báplĭ ngụdu yĕtôba rò
a cuố benuǒ lŭ dố ŭ ikhû one htuǒhó luộkŭ tôkŭ
akŭ. Luộkŭ yĕnuôma lộkŭ dố a o dố lạlọ rò a htulǒ
bíkyă luộkŭ yĕnuô ná lộdu tômĕ. 47 Magdalena
dǒkŭmuộ Maria ná Jose amuộ Maria myátộma
nị́kyă ŭ lẹ́dyanuǒ Jesŭ akhălẹ́ yĕtôpho.

16

Jesŭ Htwǒprẹ̀ Kạkhyĕ
(Matteo 28:1-8, Luka 24:1-12, Giovanni 20:1-10)

1 Bí Judaphú a Mộnyĕduô talwókyă htuǒ
nuôtôrǒnuô, Magdalena dǒkŭphú Maria, Jakomo
amuộ Maria ná Salome iprịnị́ htyĕnuộmű rò
a kírẹ́ cuốplộ lahyă ná Byacè Jesŭ. 2 Mộnyĕ
thuǒthyótônyĕ aklẻ̌ kalúlố nuôtônyĕ bí mộlĭrọmű
mộkhíộpă akhẻ̌nuô, èthĭ hyă lahyă dố luộkhu. 3 Bí
èthĭ hyă dố klyálọ akhẻ̌nuô, èthĭ hé nị́dyé khyĕlŭ,
“Maŭpĕ kírẹ́ htulǒ taphăkyă pẹ́ pẹ̀ lộ dố ŭ htulǒbí
ná luộkŭ nuôtômĕ pĕ?” Mẹtĕhérò lộnuô tômĕ ma
adu nyacó.

4 Manárò bí èthĭ myácuố akhẻ̌nuô, a myáhtye
ná ŭ htulǒcuốtaphă onekyă htuǒhó lộdu nuôtômĕ
hó. 5 Bí èthĭ nuǒ dố luộkŭ akhẻ̌nuô, a myáhtye
prẹ̀khŭphúthè thyánị́ cạcwọbŭ tôpụ̂ tôprẹ̀ onyăo
dố luộkŭ dố cóhtwó nuôtôkyĕ rò èthĭ khyé lǒplĭcó.

6 Rò a hé èthĭ, “Khyéthukhyéthẻ́ lahyă tămẹ́ᵕ,
thĭ myápụ̆ Nazarèphú Jesŭ dố ŭ mụ̃thyĕhtya lŭ
dố krusulọ nuôtôprẹ̀ prẹ́ nuôma vă thẻ́gnĕ. A

ihtòhtwǒprẹ̀ kạkhyě htuǒ̋hǒ́. A opǎ bíyě to.
Hyǎmyámǒ̀ lahyǎ, yěma akhǎlẹ́ dő ǔ dyanuǒ̋ lǔ
nuôhǒ́. 7 Kạdyáso pẹ́ Petru ná Jesǔ a khǒpacẹ̌̀ dő
aruô nuôtahe ná Jesǔ cuő one rẹ́ hǒ́ thǐ dő Galilea
kẹ́kǔ nuô hǒ́. Phú a héone htuǒ̋hǒ́ thǐnuô thǐ ki
myáhtye dû è bínuô pǎ."

8 Èthǐ khyé rò anẹ́ tanyặtacő lǒ̀plǐ cǒ́ akhu-
akhyě, èthǐ klyahtekyǎ dő luộ̌kǔ. Èthǐ thẹ́isě
talwósû́lǔ̋ rò bí a htecuő akhẽ̌nuô, a hébè pǎ cǒ́
ǔ tôprẹ̀⌢ to.

Jesǔ Oluǒ̋htya Pẹ́ Anẹ́ Ná Magdalena Dǒ̀kǔmuộ́ Maria
(Matteo 28:9-10, Giovanni 20:11-18)

9 Jesǔ thyěihtò htwǒprẹ̀ kạkhyě bí mộ́nyě
thuǒ̋thyótônyě akǔ akalúlő nuôtônyě* mộ́lǐrọmú̋
nuôtôrǒ. Htuǒ̋rò dőkhyěnuô a cuődyéluǒ̋ rẹ́lő pẹ́
anẹ́ ná Magdalena dǒ̀kǔmuộ́ Maria. Rò Maria
yětôprẹ̀ nuôma a mạ́ hǒ́ prẹ̀mò dő Jesǔ vẹ̌̀htekyǎ
pẹ́ lǔ khǐnékhǐnǒ̀ thuǒ̋thyótôduǒ̋ dő alọ nuôtôprẹ̀
hǒ́. 10 Phúnuôrò, Maria cuőhésoluǒ̋ pẹ́ kayǎ dő a
cuőtộ́khẽ̌tộ́nǒ́ ná Jesǔ nuôtahe ná Jesǔ oluǒ̋htya
pẹ́ lǔ ari-akyǎ. Bínuôakhẽ̌ èthǐ thẹ́plẹ̌̀nebè rò
anguộ́ahè pǎprẻ́ lahyǎ prẻ́. 11 Èthǐ nị̈huǒ̋ Maria
héso pẹ́ èthǐ, "Jesǔ htwǒprẹ̀ prẻ́, vǎ myáhtye cǒ́

---

* **16:9** 16:9 Mộ́nyě thuǒ̋thyótônyě akǔ akalúlő nuôtônyě ma mạhǒ́ khǒnyạ́ Krístuphú tahe hé ná Mộ́nyěduô nuôtônyě hǒ́.

è ná vǎnẹ́ cố,” a hé pẹ́ èthǐ phúnuô tadűrò èthǐ zṳ̋eto.

Jesǔ Oluổhtya Pẹ́ A Khǒpacẹ̌ Thẻ́nyẹ̌
(Luka 24:13-35)

12 Dőkhyěnuô a khǒpacẹ̌ thẻ́nyẹ̌ htecuő
dődồdőso akhẽ̌ èthǐ myáhtye Jesǔ klwokhó pẹ́
lǔ anẹ́ rò a dyéluổ pẹ́ èthǐ. 13 A khǒpacẹ̌ yěthẻ́nyẹ̌
kạkhyě héso pẹ́ a khǒpacẹ̌ dő aruôtahe tadűrò
èthǐ zṳ̋e lahyǎ kayǎ yěthẻ́nyẹ̌ angọ́ to.

Jesǔ Oluổhtya Pẹ́ A Khǒpacẹ̌ Shyétôprẹ̀
(Matteo 28:16-20, Luka 24:36-49, Giovanni 20:19-23, Prẹ̀dônyǎphú tahe 1:6-8)

14 Dő khyěpọ́ tôphuő rò bí a khǒpacẹ̌ shyétôprẹ̀
esè akhẽ̌nuô, a dyéluổ pẹ́ khyěthyá èthǐ ná anẹ́.
Kayǎ dő a myáhtye Jesǔ thyěihtò htwǒprẹ̀ kạkhyě
yětahe héso pẹ́ èthǐ tadűrò èthǐ zṳ̋e lahyǎ ǔngọ́ to
akhu-akhyě, Jesǔ thẻ́prwọ̌ èthǐ.
15 Rò a hé èthǐ, “Cuő dő hekhu pwọ̌tôba rò
cuőlě dônyǎhéso pẹ́kuổ lồ ǔ pwọ̌⌢ tôprẹ̀ ná
tẹ̀thẻ́krṳ̌mila yěnuô ní⌢. 16 Kayǎ dő a zṳ̋e
tẹ̀thẻ́krṳ̌mila yě rò a plwǒkạ anẹ́ ná htyě tôprẹ̀prẹ̀
nuô a ki nịbè tẹ̀mẹlwóhtekạ pǎ. Manárò kayǎ dő
a zṳ̋e to tahenuô a ki khyábè tẹ̀cirya pǎ⌢. 17 Kayǎ
dő a zṳ̋e tahenuô vǎ ki dyé èthǐ taryěprọprya dő
a ki mẹcyạ́ lahyǎ tẹ̀prọtẹ̀pryạ tahe pǎ. Èthǐ ki
vẹ̌htebẻ lahyǎ khǐnékhǐnồ tahe ná vǎmwị pǎ, èthǐ
ki hébè cyạ́ ngọ́aruô nuôtahe pǎ. 18 Èthǐ ki pṳ̋ cố

rṳ̂mŭmyậ tahe bèbè, a ki cuő̋ebèŏbè cő̇ tẹ̈cûtẹ̈plẹ̈́
htyĕ tahe bèbè, a mẹ̈pyậmẹ̈sḛ̀ ná èthĭ tôcô⌢ to.
Èthĭ ki dyahtya atakhu dő̋ kayăswíkayăsḛ̀ tahe alọ̈
hénuô, èthĭ tẹ̈swítẹ̈sḛ̀ ki sĭmẹ̈́kyă lő̌ pă."

Cő̇marya Ḗkạ̈ Kahtyakyă Jesŭ Dő̋ Mő̇khu (Luka 24:50-53, Prẹ̈̀dônyăphú tahe 1:9-11)

19 Byacè Jesŭ hébèhtuő̌ ná a khŏpacẹ̈̌ tahe rò
Cő̇marya ḗkạ̈ kahtyakyă lŭ dő̋ mő̇khu rò a htya-
onyăo dő̋ Cő̇marya atakhu cő̇htwó tôkyĕ. 20 Jesŭ a
khŏpacẹ̈̌ tahe cuő̋lĕ dônyăhéso pẹ̈́ ŭ ná Cő̇marya
alặangọ̈́ dő̋ khălẹ̈́ pwọ̈̌⌢ tôpho. Thyáphú kayă ki
zṳ̂enyậe kuő̌ lahyă ná tẹ̈thḗkrṳ̂mila dő̋ èthĭ dônyă
pẹ̈́ ŭ yĕnuôma a mậlakŏ cő̇ agnĕnuô, Byacè dyé pẹ̈́
èthĭ dő̋ a ki mẹ̈cyậ lahyă tẹ̈mẹ̈ tẹ̈prọ̈tẹ̈pryạ̈ tahe
ḗnyacő̇.†

---

† **16:20** 16:20 Ŭ ră liphá mú⌢ nukhḛ̌ dő̋ ŭ thḗlẹ̈nị̈ ryá è tahe ná liphá dő̋ aruô tahenuô, Marko 16:9-20 yĕ ŭ myáhtye a opatọ̈̋kuő̌ to.

ci

Lisăsẽ̌ Athẽ̌ - Kayă Ngọ̤́

Western Kayah: Lisăsẽ̌ Athẽ̌ - Kayă Ngọ̤́ New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayah, Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
e95d0c8d-ae9c-5368-9ad4-ad9a104aff49